

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΣΕ ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΣ “ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ” ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΤΥΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΕΛΑΦΡΑ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΟΜΙΛΙΑΣ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥΣ.

TITLE: ADMINISTRATION AT A PILOT LEVEL OF THE “TEST OF NARRATION” TO PRESCHOOL CHILDREN OF TYPICAL DEVELOPMENT AND TO THOSE WITH MILD SPEECH DISORDER AND COMPARISON OF THEIR PERFORMANCE

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: Ψυχογυιού Βασιλική

Τσερπέ Θεοδώρα

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Δρ. Κωτσοπούλου Αγγελική

Πάτρα 2013

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε την επιβλέπουσα καθηγήτρια μας κ. Αγγελική Κωτσοπούλου, για την πολύτιμη υποστήριξή της και βοήθειά της στην διεξαγωγή της παρούσας έρευνας.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες δίδονται στους διευθυντές των 1^ο Νηπιαγωγείο Καλαμάτας, 3^ο Νηπιαγωγείο Καλαμάτας, 101^ο Νηπιαγωγείο Αθηνών και του Νηπιαγωγείου 'un deux trois' που μας επέτρεψαν την είσοδο για την συλλογή δειγμάτων ομιλίας των παιδιών.

Τέλος, ευχαριστούμε τους γονείς που δέχτηκαν με χαρά να συμμετάσχουν τα παιδιά τους στην διεξαγωγή της παρούσας έρευνας και τις οικογένειες μας για την υποστήριξη που μας προσέφεραν κατά τη διάρκεια των σπουδών μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η χρήση του αφηγηματικού λόγου στην αξιολόγηση των γλωσσικών ικανοτήτων των παιδιών αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία. Εν τούτοις, ακόμη και στις Αγγλόφωνες χώρες υπάρχουν σχετικά λίγες δοκιμασίες αφήγησης. Στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια δημιουργήθηκε από τους Οικονόμου και συν (2008) το «Εργαλείο Ανίχνευσης των Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας», από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, για ηλικίες τριών ως έξι ετών, το οποίο χρησιμοποιεί τον αφηγηματικό λόγο. Η ανάγκη όμως για δοκιμασίες που αξιολογούν τον αφηγηματικό λόγο και σε μεγαλύτερες ηλικίες γινόταν ολοένα και πιο έντονη με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί το 2012 από την Κωτσοπούλου και συν, η «**Δοκιμασία Αφήγησης**».

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας ήταν η διερεύνηση σε πιλοτικό επίπεδο, της καταλληλότητας της «**Δοκιμασίας Αφήγησης**» στην αξιολόγηση του αφηγηματικού λόγου, για παιδιά ηλικίας πέντε ως έξι ετών.

Μεθοδολογία

Σε 60 παιδιά προσχολικής ηλικίας (5 ως 6 ετών) χορηγήθηκε η **Δοκιμασία Αφήγησης**. Τα 30 παιδιά εξετάστηκαν σε νηπιαγωγεία της Αθήνας και τα υπόλοιπα 30 σε νηπιαγωγεία της Καλαμάτας. Από τα 60 παιδιά του δείγματος τα 32 ήταν αγόρια και τα 28 κορίτσια. Στο δείγμα που συγκεντρώθηκε συμμετείχαν και παιδιά που δεν είχαν ολοκληρώσει την κατάκτηση του φωνολογικού τους συστήματος και παρουσίαζαν ελαφρά διαταραχή στην ομιλία τους, για το λόγο αυτό χορηγήθηκε και η **Δοκιμασία Φωνητικής και Φωνολογικής Εξέλιξης** σε όλο το δείγμα. Η επίδοση των παιδιών με ελαφρά διαταραχή στην ομιλία, συγκρίθηκε με αυτή των παιδιών που δεν εμφάνιζε κάποια διαταραχή, προκειμένου να διαπιστωθούν πιθανές διαφορές στην ικανότητα αφήγησης.

Αποτελέσματα

Η επίδοση των παιδιών στη Δοκιμασία Αφήγησης ήταν γενικά χαμηλή. Συνολικά, τα παιδιά σημείωσαν ποσοστό επιτυχίας ίσο με 49,84%. Η επίδοση τους δεν κρίνεται θετική. Αναλυτικότερα, στη πρώτη κλίμακα, τα παιδιά πέτυχαν ποσοστό 44,79%, στη δεύτερη 42,09% και στη τρίτη 71,18%. Στις δύο πρώτες που αφορούν την έκφραση βρέθηκε σημαντική συσχέτιση. Μεταξύ των δυο πρώτων και της τρίτης βρέθηκαν σημαντικές στατιστικές διαφορές. Συγκεκριμένα στην τρίτη δοκιμασία, που αξιολογούσε την κατανόηση του κειμένου η επίδοση των παιδιών ήταν υψηλή (71,18%) και η μόνη στην οποία τα παιδιά ανταποκρίθηκαν θετικά. Μεταξύ των ομάδων που έγινε σύγκριση (α) αγόρια με κορίτσια και (β) παιδιά με διαταραχή ομιλίας -παιδιά με αυτά χωρίς διαταραχή ομιλίας, δεν βρέθηκαν στατιστικώς σημαντικές διαφορές ούτε στο σύνολο της δοκιμασίας, ούτε σε κάθε κλίμακα χωριστά.

Περιορισμοί /Συστάσεις

Ολόκληρη η δοκιμασία ήταν ακατάλληλη για τις ηλικίες 5 έως 6 ετών, η κλίμακα **Αντίληψη Κειμένου** θα μπορούσε να θεωρηθεί κατάλληλη. Βέβαια το δείγμα ήταν σχετικά μικρό για εξαγωγή γενικών συμπερασμάτων, όμως σύμφωνα και με τη διεθνή βιβλιογραφία η παραγωγή ολοκληρωμένων αφηγήσεων παρατηρείται στο 5^ο χρόνο σε μικρό ποσοστό παιδιών το οποίο αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου και εδραιώνεται ως κυρίαρχος τρόπος αφήγησης σε παιδιά ηλικίας 6 ετών και πάνω.

ABSTRACT

The value of narrative skills in the assessment of the linguistic abilities of children has recently been recognized as very useful. However, even among English speaking countries there are very few tests of narrative skills. In Greece, only recently “A Tool for the Screening of Speech and Language Disorders” (Economou et al. 2008) has been developed, under the auspices of the Ministry of National Education and Religion, which uses narration to assess the linguistic skills of the children 3 to 6 yrs.old. The increasing appreciation of tests for the assessment of narrative skills has led to the creation of the “Test of Narration” (Kotsopoulou et al. 2012) which addresses a wider range of ages.

Objective

Objective of the present project was the pilot investigation of the value of the “Test of Narration” in the assessment of the narrative skills of children 5 to 6 years old.

Methodology

The “Test of Narration” was administered to sixty (60) children of preschool age (5 to 6 years old). Thirty (30) children were assessed at kindergartens in Athens and thirty (30) in Kalamata. Thirty two (32) were boys and twenty eight (28) girls. In the sample included children who had not fully developed their phonological systems and presented with mild speech disorder. For this reason the “Test of Phonetic and Phonological Assessment” was administered to all children. The performance of children with mild speech difficulties was compared with those without difficulties in order to assess differences in their narrative performance.

Results

The performance of the children on the Test of Narration was overall low. Their proportion of success was limited to 49,84%. In detail in the first scale the success was 44,79%, in the second 42,09% and in the third 71,18%. The first two subtests which assess expression were highly correlated. There were statistically differences between the first two subtests and the third. In the third sub test, which assesses comprehension of the story the performance was high (71,18%) and it was the only one in which the children responded positively. There were no statistically significant differences in the comparisons between boys and girls and between those with and without speech difficulties.

Limitations and Recommendations

The “Test of Narration” appears unsuitable for the ages 5 to 6 years. The scale comprehension of the story was the only one with positive results. Although the sample may be considered small, the results appear correct. According to the international literature the production of whole narratives begin at age of 5 years and becomes main mode of narration at 6 years and above.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	i
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	ii
ABSTRACT	iii
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	iv
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	3
1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ.....	3
1.2 ΣΤΑΔΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ	5
1.3 ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΦΗΓΗΣΗ	7
1.4 ΦΩΝΗΤΙΚΗ-ΦΩΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	8
1.5 ΦΩΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ.....	12
2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	14
2.1 ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ	14
2.2 ΥΛΙΚΟ	14
2.2.1 ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ.....	14
2.2.2 ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΑΦΗΓΗΣΗΣ.....	14
2.2.2.1 ΚΛΙΜΑΚΑ 1- ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ- ΑΜΕΣΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗ.....	15
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ.....	15
ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ.....	15

2.2.2.2 ΚΛΙΜΑΚΑ 2- ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ-ΚΑΘΥΣΤΕΡΙΜΕΝΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗ	15
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ.....	15
ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ.....	15
2.2.2.3 ΚΛΙΜΑΚΑ 3- ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.....	16
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ.....	16
ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ.....	16
2.2.3 ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΦΩΝΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΦΩΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΠΕΔΙΚΩΝ.	16
3.ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	17
3.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ.....	17
3.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΑΦΗΓΗΣΗΣ.....	20
3.3 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΣΕ ΚΑΘΕ ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΑ 3 ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΤΗΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ	25
ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ 3 : ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ.....	34
3.4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΡΙΩΝ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ (59 ΠΑΙΔΙΑ).....	39
3.5 ΕΛΕΓΧΟΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ 3 ΔΟΚΙΜΑΣΙΩΝ	41
3.6 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΙΜΗΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΣΤΙΣ 3 ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ.....	45
3.7 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΙΜΗΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΟΜΑΔΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΕ ΚΑΘΕ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ	55
3.8 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΙΜΗΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΟΜΑΔΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΑΦΗΓΗΣΗΣ	62
4.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	64
4.1 ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΣΤΗ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΑΦΗΓΗΣΗΣ.....	64
4.2 ΠΡΩΤΗ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ- ΑΜΕΣΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗ.....	64

4.3 ΔΕΥΤΕΡΗ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ- ΚΑΘΥΣΤΕΡΙΜΕΝΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	65
4.4 ΤΡΙΤΗ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ- ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ	66
4.5 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΡΙΩΝ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΩΝ - ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ	66
5.ΣΥΖΗΤΗΣΗ	68
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	69
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	70

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αφήγηση αποτελεί ένα βασικό χαρακτηριστικό και αναπόσπαστο κομμάτι της προφορικής επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο και χρησιμοποιείται τόσο για την ενημέρωση των ανθρώπων όσο και την κοινωνικοποίηση, την ψυχαγωγία και την εκπαίδευση. Αν και αποτελεί ένα παγκόσμιο φαινόμενο παρουσιάζει μεγάλες διαφορές ως προς την μορφή και το περιεχόμενο, και εξαρτάται από τις πολιτισμικές αξίες, τις επικοινωνιακές ανάγκες και την γλώσσα που χρησιμοποιεί ο αφηγητής (Berman & Slobin, 1994; Heath, 1982). Η αφήγηση αν και μέσα στις ίδιες γλωσσικές και πολιτισμικές κοινωνίες, διαφέρει ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα στην οποία απευθύνεται. (Applebee, 1978; Chafe, 1980).

Η αφήγηση έχει τις ρίζες της από την εποχή που οι άνθρωποι διάλεξαν τον προφορικό τρόπο για να επικοινωνούν. Από τον πιο πρωτόγονο ως τον πιο εξελιγμένο πολιτισμό, η αφήγηση υπήρχε και υπάρχει, ανεξάρτητα με το είδος της πολιτισμικής κουλτούρας που επικρατεί. Η αφήγηση αποτέλεσε και αποτελεί το ενδιαφέρον διάφορων επιστημών όπως της ιστορίας, της ψυχολογίας, της θεολογίας και της εκπαίδευσης (Kaderavek & Sulzby, 2000).

Για να θεωρηθεί καλός αφηγητής (παραμυθάς) κάποιος πρέπει να διαθέτει αρκετές και ποικίλες δεξιότητες. Μερικές από αυτές είναι η έκφραση, η φαντασία, η εναλλαγή του τόνου της φωνής, η ένταση της φωνής, η δυνατότητα να αναπαριστά τις εικόνες της ιστορίας με παραστατικότητα, το πλούσιο και εκφραστικό λεξιλόγιο καθώς και η καλή μνήμη.

Ο Bruner (1990), και ο Engel (1995), θεωρούν πως ο αφηγηματικός λόγος είναι σπουδαίος, καθώς αποτελεί την οργάνωση των ανθρώπινων εμπειριών και αποκαλύπτει την γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού και τις αφηγηματικές του ικανότητες και δυσκολίες. Σύμφωνα με τον ψυχολόγο Bruno Bettelheim και τον παιδαγωγό Friedrich Froebel (Bettelheim, 1975), αποδίδουν στα παραμύθια και γενικά στην εξιστόρηση, έναν πολύ σημαντικό ρόλο για την ισορροπημένη γλωσσική και ψυχοσυναισθηματική εξέλιξη των παιδιών αλλά και για την διαμόρφωση του χαρακτήρα τους.

Τα τελευταία χρόνια ο αφηγηματικός λόγος των παιδιών ενδιαφέρει ιδιαίτερα τους λογοθεραπευτές καθώς η αφήγηση είναι ένας βασικός τρόπος επικοινωνίας. Η ικανότητα του παιδιού να αφηγείται και να επικοινωνεί λεκτικά με το περιβάλλον του προκειμένου να εκφράσει τις ανάγκες και τις επιθυμίες του είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Ο αφηγηματικός λόγος για να παραχθεί χρειάζεται ποικίλες δεξιότητες που με τη σειρά τους μας δίνουν πληροφορίες για το περιεχόμενο της γλώσσας, τη μορφή αλλά και τη χρήση με αποτέλεσμα να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως διαγνωστικό εργαλείο των διαταραχών του λόγου και της ομιλίας. Σύμφωνα με τους Bishop & Edmundson (Bishop & Edmundson, 1987), οι δοκιμασίες της αφήγησης είναι χρηστικά εργαλεία για την διαφοροποίηση των προσωρινών και μακροχρόνιων διαταραχών του λόγου, αλλά και στον διαχωρισμό των κλινικών ομάδων που παρουσιάζουν μη εμφανή συμπτώματα με τις ομάδες αυτές που παρουσιάζουν διαταραχές με παρόμοια συμπτώματα. Πιο αναλυτικά η αφήγηση εξαιτίας των πραγματολογικών ικανοτήτων που απαιτεί, αποσκοπεί στον διαχωρισμό των ατόμων με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (SLI), με Αυτισμό ή με Πραγματολογική διαταραχή. (Norbury & Bishop, 2003).

Η ικανότητα της αφήγησης στην εκμείευση του αυθόρμητου λόγου μέσω της συνέντευξης ή της συζήτησης, δίνει την ευκαιρία στον εξεταζόμενο να αποκαλύψει περισσότερες πτυχές των γλωσσικών του ικανοτήτων, από ότι θα έδινε κάποιο άλλο μέσο εκμείευσης, όπως η κατονομασία. Με αυτόν τον τρόπο εξετάζεται και η ικανότητα αντίληψης, μέσα από τις ερωτήσεις που μπορεί να θέσει ο εξεταστής στον εξεταζόμενο σχετικά με ένα κείμενο που μπορεί να έχει διαβάσει.

Οι σταθμισμένες δοκιμασίες που αφορούν τον αφηγηματικό λόγο σύμφωνα με την Bishop (2004), ακόμα και στη διεθνή βιβλιογραφία είναι λίγες. Υπάρχει το Bus story (Renfrew, 1991), το οποίο απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας τριών ως έξι, αλλά το συγκεκριμένο τεστ παρουσιάζει

αρκετά μειονεκτήματα όσον αφορά την ευαισθησία του για τα στατιστικά αποτελέσματα. Στη συνέχεια έγιναν και άλλες προσπάθειες για την στάθμιση μιας δοκιμασίας που θα αφορούσε τον αφηγηματικό λόγο αλλά δεν είχαν μεγάλη επιτυχία με αποτέλεσμα το 2004 η Bishop δημιούργησε το Expression, Reception and Recall of Narrative Instrument (ERRNI), το οποίο είναι σταθμισμένο στα παιδιά της Αγγλίας και αφορά ηλικίες από τεσσάρων ως δεκαπέντε ετών.

Το 2008, στην Ελλάδα, δημιουργήθηκε από την Αλεξάνδρα Οικονόμου, τον Ηλία Μπεζεβέγκη, τον Κωνσταντίνο Μυλωνά και τη Σπυριδούλα Βαρλοκώστα (Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών) το Εργαλείο Ανίχνευσης των Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας, από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για ηλικίες τριών ως έξι ετών.

Η ανάγκη όμως για δοκιμασίες που αφορούν τον αφηγηματικό λόγο οδήγησε την δημιουργία μιας νέας δοκιμασίας αφήγησης το 2012 από την Κωτσοπούλου Αγγελική σε συνεργασία με τους Βαρίκας Δ., Δίγκα Χ., Γυφτογιάννη Μ, Γυφτογιάννη Κ. και Τρούππου Α τη **«Δοκιμασία Αφήγησης»**.

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι να εξετάσει σε πιλοτικό επίπεδο την καταλληλότητα της **Δοκιμασίας Αφήγησης** σε παιδιά προσχολικής ηλικίας τυπικής ανάπτυξης. Επειδή αρκετά παιδιά στην ηλικία αυτή δεν έχουν κατακτήσει το φωνολογικό τους σύστημα, θεωρήθηκε καλό να χορηγηθεί επιπλέον και η **Δοκιμασία Φωνητικής και Φωνολογικής Εξέλιξης του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών**, προκειμένου να γίνει σύγκριση των αποτελεσμάτων παιδιών με φωνολογικές δυσκολίες και αυτών με φυσιολογική εξέλιξη.

Για το σκοπό αυτό χορηγήθηκαν τα δύο αυτά τεστ σε 60 παιδιά προσχολικής ηλικίας (5 ως 6 ετών). Τα 30 παιδιά εξετάστηκαν σε δύο νηπιαγωγεία της Αθήνας και τα υπόλοιπα 30 σε δύο νηπιαγωγεία της Καλαμάτας. Συνολικά συμμετείχαν 28 κορίτσια και 32 αγόρια.

Η καταγραφή της πτυχιακής εργασίας μας θα ακολουθήσει την εξής σειρά σε κεφάλαια : Μετά την Ανασκόπηση της Βιβλιογραφίας θα παρουσιασθεί η Μεθοδολογία, η Στατιστική Ανάλυση και η Περίληψη των Αποτελεσμάτων. Έπειτα θα πραγματοποιηθεί η συζήτηση των Αποτελεσμάτων, και τέλος οι Περιορισμοί της έρευνας και οι Συστάσεις μας.

1.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

Η αφήγηση είναι μία πράξη επικοινωνίας με την οποία παρουσιάζεται προφορικά ή γραπτά μια σειρά πραγματικών ή πλασματικών (επινοημένων) γεγονότων. Κάθε αφήγηση ως πράξη επικοινωνίας προϋποθέτει τουλάχιστον, δύο πρόσωπα: ένα πομπό- τον αφηγητή και κάποιον στον οποίο απευθύνεται ο αφηγητής τον αποδέκτη της αφήγησης. Με την αφήγηση μιας ιστορίας ο ακροατής ή ο αναγνώστης μπορεί να κατανοήσει τι έγινε, πότε έγινε, πώς και από ποιον έγινε, δηλαδή να κατανοήσει εις βάθος τη φύση του γεγονότος, το περιβάλλον στο οποίο συνέβη και κυρίως τα κίνητρα και τον σκοπό του πρωταγωνιστή της ιστορίας αλλά και του αφηγητή. Η αφήγηση συνοπτικά, είναι το μέσο που επιτρέπει στους ανθρώπους να κωδικοποιούν και να κάνουν αισθητές τις εμπειρίες τους (Labov & Waletzky 1967, Bruner, 1986).

Σύμφωνα με τους Bruner και Engel (Bruner,1990, Engel 1995) ο αφηγηματικός λόγος ταξινομείται σε πέντε κατηγορίες:

- s Τις εξιστορήσεις (recounts)
- s Τις περιγραφές (accounts)
- s Τις αναφορές γεγονότων (event casts)
- s Τις ιστορίες (stories)
- s Το σενάριο (script)

Πιο αναλυτικά, οι εξιστορήσεις αποτελούν ιστορίες, τις οποίες αφηγείται κάποιος και περιλαμβάνουν είτε προσωπικές εμπειρίες που έχει βιώσει, είτε εμπειρίες άλλων που έχει ακούσει ή γνωρίζει. Οι εμπειρίες αυτές είναι πάντα αληθινές και συνήθως πραγματοποιούνται μετά από την παρότρυνση κάποιου, παραδείγματος χάριν όταν ένας γονέας ζητά από το παιδί του να αφηγηθεί κάτι λέγοντάς του «Για πες μου... τι κάνατε σήμερα στο σχολείο...». Στις εξιστορήσεις χρησιμοποιείται κυρίως ο παρελθοντικός χρόνος.

Η περιγραφή αφορά μια ιστορία που αφηγείται κάποιος. Πρόκειται για αυθόρμητες διηγήσεις πραγματικών και συγκεκριμένων γεγονότων και εμπειριών σε έναν ακροατή που ήταν απών τη στιγμή του συμβάντος ή δεν βίωσε την εμπειρία. Η περιγραφή καλείται επίσης προσωπική αφήγηση ή αφήγηση προσωπικού γεγονότος καθώς ο ομιλητής ξεκινά με δική του πρωτοβουλία, χωρίς την παρότρυνση κάποιου. Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να διαχωριστεί πώς σε περίπτωση προσωπικής αφήγησης που πραγματοποιείται έπειτα από παρότρυνση έχουμε ξεκάθαρα την περίπτωση εξιστόρησης.

Η αναφορά γεγονότων είναι μία περιγραφή για γεγονότα που βρίσκονται σε εξέλιξη ή θα πραγματοποιηθούν στο μέλλον.

Οι ιστορίες είναι περιγραφές φανταστικών γεγονότων με τους πρωταγωνιστές να είναι πλάσματα μη υπαρκτά χρησιμοποιούνται όμως για την εκπλήρωση κάποιου συγκεκριμένου στόχου. Σύμφωνα με τον Engel (1995), τα παιδιά χρησιμοποιούν αυτές τις ιστορίες για να αισθανθούν άνετα με πράγματα ή καταστάσεις που τους δημιουργούν φόβο και μέσα από αυτές τις ιστορίες προσπαθούν να τον διαχειριστούν. Όλες οι ιστορίες έχουν μια αρχή, μέση και τέλος και είναι εύκολο να διακρίνει κανείς τους στόχους και τους σκοπούς των πρωταγωνιστών μέσα από τη διαδικασία της αφήγησης. Σε μια ιστορία μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο ο παροντικός όσο και ο παρελθοντικός ή/και μελλοντικός χρόνος δίνοντας με αυτό τον τρόπο περισσότερη έμφαση.

Για το τέλος, το σενάριο αφορά μια προφορική περιγραφή των γεγονότων που λαμβάνουν χώρα τη στιγμή που ο ομιλητής τα αφηγείται. Εδώ χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο ο παροντικός χρόνος.

Οι Labov & Waletzky (1967) θέλοντας να απαντήσουν στο θεμελιώδες ερώτημα «πώς αφηγούνται οι άνθρωποι μεταξύ τους ιστορίες στην καθημερινή τους ζωή», επιχείρησαν να αναλύσουν το δομικό σχήμα του αφηγηματικού λόγου, παρέχοντάς μας πληροφορίες τόσο για τις αφηγήσεις που πραγματοποιούνται σε καθημερινό επίπεδο, όσο και για το

περιεχόμενο της γλώσσας που χρησιμοποιείται. Το δομικό σχήμα της αφήγησης λοιπόν περιλαμβάνει:

1. Τον προσανατολισμό
2. Τη «περιπέτεια»
3. Την αξιολόγηση
4. Τη λύση
5. Τη κατάληξη

Στον προσανατολισμό παρέχονται οι πληροφορίες για τους «ήρωες», τον χώρο, τον χρόνο και τη κατάσταση που ξεκινά η αφήγηση. Είναι ένα προαιρετικό στάδιο, κυρίως σε αφηγήσεις μικρών παιδιών αλλά και μεγαλύτερων που έχουν περιορισμένες δυνατότητες έκφρασης. Στον προσανατολισμό περιλαμβάνονται και οι στόχοι-προσδοκίες της αφήγησης.

Η «περιπέτεια» είναι το πιο βασικό συστατικό της αφήγησης. Καταλήγει σε ένα στόχο ή μια έκβαση ή ένα αποτέλεσμα που δεν είναι εύκολο να προσδιοριστούν χωρίς την εξέταση του νοήματος των προτάσεων.

Η αξιολόγηση είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με τη κριτική ικανότητα του αφηγητή για το νόημα και το περιεχόμενο της ιστορίας και είναι η βασικότερη παρέμβασή του στα δρώμενα.

Η λύση μπορεί να συμπίπτει με την αξιολόγηση ή και να την ακολουθεί. Αποτελεί την πιο απρόβλεπτη φάση της αφήγησης και είναι ένας από τους λόγους που η δημιουργία του μοντέλου λύσεων ανά αφήγηση είναι δύσκολη.

Η κατάληξη είναι τις περισσότερες φορές μια καταληκτική φράση που χρησιμοποιείται με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτρέψει το ομαλό κλείσιμο της αφήγησης, προσδίδοντας ένα ολοκληρωμένο νόημα που παραπέμπει στην αρχή της ιστορίας.

Άλλες θεωρίες, υποστηρίζουν πως η οργάνωση του περιεχομένου της γλώσσας διακρίνεται στη μακροδομή ή μακροοργάνωση και στην μικροδομή ή μικροοργάνωση.

Η μακροδομή σχετίζεται ξεκάθαρα με τη δομή του επεισοδίου. Πιο αναλυτικά, η δομή του επεισοδίου δημιουργείται από τα γενικά γνωστικά σχήματα που προέρχονται κυρίως από την εμπειρία των ανθρώπων αλλά και από πολιτισμικούς παράγοντες που αποτελούν τη βάση για την παραγωγή ιστοριών. (Prop 1958, Stein 1979, Mandler 1982).

Η μικροδομή είναι το επίπεδο της γλωσσικής οργάνωσης, δηλαδή όλη η επάρκεια, η συνδετικότητα και η συνοχή που κρίνεται απαραίτητη μεταξύ των προτάσεων. (Halliday and Hason 1976, Liles 1985, Liles et al 1995).

Τα μοντέλα ανάπτυξης της δομής του επεισοδίου εξετάζοντάς τα αναλυτικότερα μας δίνουν ένα μοντέλο περιγραφής και ανάλυσης της συνοχής των αφηγήσεων. Οι αφηγήσεις πρέπει να έχουν μια αρχή, μέση και τέλος. Αρχικά υπάρχει μια εισαγωγή, δηλαδή η σύντομη εκείνη αναφορά ως προς το με τι σχετίζεται η ιστορία, το περιβάλλον, το χρονικό και τοπικό προσδιορισμό της ιστορίας, καθώς και των συναισθημάτων και τις προσδοκίες-στόχους των ηρώων που συμμετέχουν σε αυτή. Το μεσαίο τμήμα, δηλαδή η μέση της αφήγησης που ακολουθεί της αρχής σχετίζεται με την σειροθέτηση των πολύπλοκων ενεργειών, των διαλόγων και την επίλυση για να δοθεί το τέλος αποτελούμενο από τη λύση και τη κατακλείδα (κωδικοποιημένη έκφραση τέλους) (Labov & Waletzky 1967, Labov 1972, Stein & Glenn 1979, Peterson & MacCabe & Rollins, 1994). Το παραπάνω σχήμα αποτελεί προέκταση του πρώτου που αναφέρθηκε με τις διαφορές να είναι ελάχιστες.

Ο Stein (1982) περιγράφει παρόλα αυτά τη δομή της εξιστόρησης του λόγου με ένα διαφορετικό τρόπο υποστηρίζοντας πως η πλοκή της κάθε ιστορίας μπορεί να ταξινομηθεί σε πέντε επεισόδια,

1. Την έναρξη γεγονότος
2. Την ενδιάμεση απόκριση, η οποία κινητοποιεί
3. Την προσπάθεια, η οποία ακολουθείται από
4. Τη συνέπεια που καταλήγει σε μία

5. Αντίδραση

Ο Mac Neil το 1992 προσπαθώντας να επεξεργαστεί μια νέα εκδοχή της δομής της πλοκής, οδηγείται σε μία ταξινόμηση τριών επιπέδων. Ξεκινά με το αφηγηματικό επίπεδο, δηλαδή την αναφορά των γεγονότων για την ενημέρωση του ακροατή για το χρονικό και τοπικό προσδιορισμό της ιστορίας, τους ήρωες που συμμετέχουν, τους διαλόγους και τις ενέργειες τους.

Στο δεύτερο επίπεδο, το μεταφηγητικό, περιλαμβάνει τα αξιολογικά σχόλια, τα προσωπικά σχόλια δηλαδή του αφηγητή καθώς τα συναισθήματα του πρωταγωνιστή της ιστορίας συνδέονται άμεσα ή ταυτίζονται με τις επιθυμίες του αφηγητή. Τα παιδιά που ανήκουν στο ηλικιακό φάσμα κάτω των πέντε ετών αναφέρονται στην ψυχολογική κατάσταση του πρωταγωνιστή με απλές έννοιες, όπως χαρά, λύπη, θυμό, φόβο, αλλά και με ρήματα που δηλώνουν επιθυμία (του αρέσει, θέλει). Τα παιδιά άνω των πέντε χρησιμοποιούν κυρίως περίπλοκα συναισθήματα (ζήλεια, ενοχή, έκπληξη) και γνωστικά ρήματα (πιστεύει, γνωρίζει, σκέφτεται).

Το τρίτο επίπεδο είναι το παραφηγηματικό, ο αφηγητής αποποιείται το ρόλο του και αναφέρει τη προσωπική του εμπειρία, δίνοντας πια περισσότερο έμφαση στη σχέση του με τον ακροατή.

1.2 ΣΤΑΔΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Με στόχο την ανεύρεση του τρόπου με τον οποίο οργανώνονται τα επιμέρους συστατικά που περιλαμβάνει μια ιστορία, ο Applebee (1978) μελέτησε τις ιστορίες παιδιών προσχολικής ηλικίας. Σημαντικό ρόλο για τον τρόπο οργάνωσης των πληροφοριών φάνηκε να είναι οι αναπτυξιακές αλλαγές της οργάνωσης των εννοιών.

Τελικά, προσδιόρισε **έξι (6) αναπτυξιακά στάδια** κατάκτησης της αφήγησης, χρησιμοποιώντας τις ιστορίες των Picher & Prelinger και την θεωρία του Vygotsky (1962) για την ανάπτυξη εννοιών.

Στάδιο 1 (ως 3 έτη)

Στο στάδιο αυτό, τα παιδιά φαίνεται να δυσκολεύονται να διαχειριστούν και οργανώσουν την πολυπλοκότητα των γεγονότων. Οι ιστορίες τους δεν ακολουθούν κάποια συγκεκριμένη μέθοδο για την επιλογή σχέσεων και γεγονότων, αλλά αποτελούνται από μεγάλο αριθμό προτάσεων. Οι προτάσεις αυτές, δεν είναι οργανωμένες αλλά αποτελούν απλοποιημένες αναφορές σε ότι τους κινήσει το ενδιαφέρον και έχουν σχέση με την άμεση επαφή τους με την πραγματικότητα. Ο χρόνος που χρησιμοποιούν συχνότερα είναι ο Ενεστώτας.

Σύμφωνα με τον Vygotsky, σε αυτή τη φάση το παιδί, οργανώνει τα στοιχεία της πραγματικότητας σε μια ενιαία εικόνα χωρίς εσωτερική συνάφεια. Έτσι, παράγει μια σειρά συστατικών-γεγονότων, τα οποία δεν συνδέονται βάση των χαρακτηριστικών τους σε ένα σύνολο.

Σε επόμενη φάση (σκέψη μέσω συμπλεγμάτων κατά Vygotsky), ανασυντίθενται αυτές οι μεμονωμένες παραστάσεις, και το παιδί αρχίζει να κάνει τις πρώτες γενικεύσεις. Με αυτή την αλλαγή, τα κοινά χαρακτηριστικά που ανακαλύπτει ανάμεσα στα πράγματα ομαδοποιούνται, πάντα στη βάση του συγκεκριμένου και αποτελούν μια συγκέντρωση στοιχείων μέσα από διάφορες σχέσεις της πραγματικότητας. Αρχικά, ο τύπος οργάνωσης που κυριαρχεί είναι ο συνειρμικός. Η βάση στην οποία συνδέονται τα στοιχεία είναι ένα χαρακτηριστικό, το οποίο είναι το κεντρικό στοιχείο. Γύρω του, το παιδί θα συνθέσει ένα σύμπλεγμα με έναν 'κανόνα' ο οποίος θα αλλάζει κάθε φορά που θα βρίσκει μια ομοιότητα κάποιου χαρακτηριστικού με τον πυρήνα. Τα στοιχεία του συμπλέγματος αυτού, δεν συνδέονται με άλλο τρόπο μεταξύ τους, παρά μόνο με την σχέση τους με τον ίδιο πυρήνα.

Ο Applebee παρατήρησε ότι τα παιδιά που σκέφτονται με συμπλέγματα οργανώνουν με δύο τρόπους τις ιστορίες τους. Την 'ακολουθία' και την 'αρχική αφήγηση' οι όποιες αποτελούν και τα επόμενα δύο στάδια ανάπτυξης της αφήγησης.

Στάδιο 2

Σε αυτό το στάδιο, ο κύριος τρόπος που συνδέονται τα επιμέρους στοιχεία της ιστορίας, είναι βάση μιας ακολουθίας, σε επιφανειακό ακόμα επίπεδο. Συγκεκριμένα, υπάρχει μια **ακολουθία γεγονότων γύρω από κάποιο κεντρικό θέμα**, αλλά δεν υπάρχει διαπιστωμένη χρονική ή αιτιώδης συσχέτιση μεταξύ τους. Αποτέλεσμα είναι, το παιδί να παράγει μια ιστορία με δύο ή τρία γεγονότα, τα οποία συνδέονται με ένα θεματικό κέντρο, όπως ένα πρόσωπο. Όμως η ιστορία δεν θα έχει κάποια επιπλέον σύνδεση μεταξύ των στοιχείων της, και αυτά θα παρουσιάζονται σε μορφή 'λίστας'.

Έτσι, τελικά, δεν παράγεται ένα σύνολο, αλλά μία ξεχωριστή περιγραφή στοιχείων γύρω από κάποιο πυρήνα. Όσο οι γενικεύσεις, που αναφερθήκανε προηγουμένως, εξελίσσονται, τόσο το παιδί αρχίζει να οργανώνει την ιστορία που παράγει. Αρχικά, αυτή η οργάνωση θα είναι πιο ασταθής και στην πορεία θα συστηματοποιείται.

Στάδιο 3

Η οργάνωση των επιμέρους αρχίζει σταδιακά να συνθέτει μια ιστορία που έχει μια συνοχή. Μέσα από την καθημερινή εμπειρία του, το παιδί αναγνωρίζει λειτουργικά πλέον την αλληλοσυμπληρωματική σχέση των αντικειμένων, και όχι συνειρμικά. Αυτό κατά τον Vygotsky είναι ο βασικός λόγος της εξέλιξης στην αφήγηση των παιδιών σε αυτό το στάδιο. Οι ιστορίες οργανώνονται πάλι γύρω από ένα θεματικό κέντρο, αλλά πλέον αναπτύσσονται με την συλλογή αλληλοσυμπληρωματικών γεγονότων. Τώρα η σχέση μεταξύ των επιμέρους και του κεντρικού θέματος έχουν λειτουργικό ρόλο και καθορίζουν με λογική ακολουθία το τι θα συμβεί στη συνέχεια. Μπορούν λοιπόν να εξάγουν τα πρώτα τους συμπεράσματα, αν καταλάβουν την σχέση μεταξύ της σκέψης του ανθρώπου και των εξωτερικών γεγονότων π.χ. ο κακός ήρωας θα κάνει κακές πράξεις. Υπάρχει όμως μια μονομέρεια στην κατανόηση τους, από τη σκέψη στο γεγονός ή το αντίστροφο αλλά όχι και τα δύο ταυτόχρονα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα γεγονότα στην ιστορία τους να αποτελούν μέρος μίας κατάστασης που δεν ανατρέπεται έτσι και πάλι δεν υπάρχει ολοκληρωμένη πλοκή.

Στάδιο 4

Το παιδί πλέον μπορεί να βρει κοινά και συγκεκριμένα χαρακτηριστικά μεταξύ των στοιχείων της ιστορίας αλλά δεν μπορεί να τα ενώσει ώστε να αποτελούν μέρος μιας συλλογής. Δεν είναι σε θέση να ιεραρχήσει αυτά τα κοινά χαρακτηριστικά, με αποτέλεσμα να κάθε ένα από αυτά να είναι ισότιμο με το επόμενο. Η ομοιότητα που θα βρει, στο πρώτο με το δεύτερο στοιχείο και η ομοιότητα στο δεύτερο με το τρίτο μπορεί να μην έχουν σχέση μεταξύ τους. Αυτό οδηγεί σε μια 'αλυσίδα' σχέσεων που τα στοιχεία συνδέονται με διαφορετικά χαρακτηριστικά μεταξύ τους κάθε φορά και που η αρχή της δεν έχει σαφή σχέση με το τέλος της. Στην παραγωγή ιστορίας το παιδί δεν επιλέγει κάποιο γεγονός και απορρίπτει κάποιο άλλο. Έχοντας ανακαλύψει αιτιολογικές και χρονικές σχέσεις, τις εφαρμόζει χωρίς περιορισμούς. Σε αυτό το στάδιο το παιδί 'εξασκείται' στην παραγωγή συμπερασμάτων χωρίς 'φίλτρο' όμως με αποτέλεσμα να καταλήγει σε λανθασμένους συλλογισμούς και γενικεύσεις.

Στάδιο 5

Η αφήγηση πλέον έχει τα χαρακτηριστικά ολοκληρωμένων ιστοριών. Οι ιστορίες αποτελούνται από μια ακολουθία γεγονότων που συνδέονται τόσο μεταξύ τους όσο και με το κεντρικό θέμα. Όμως στις ιστορίες δεν τίθεται εξ'αρχής ένας σαφής στόχος στον οποίο πρέπει να καταλήξει ο ήρωας. Τα παιδιά, ενώ συνδέουν σωστά τα γεγονότα με μια αιτιώδη η χρονική σχέση, δεν συνδέουν το τέλος με την αρχή της ιστορίας όπου θα έπρεπε να τεθεί ο στόχος της δράσης. Το τελικό γεγονός δηλαδή είναι απλά η συνέπεια του προηγούμενου (Westby, 1984).

Στάδιο 6

Στο τελευταίο στάδιο οι αφηγήσεις είναι ολοκληρωμένες. Το παιδί μπορεί πλέον να ελέγχει την πολυπλοκότητα των γεγονότων. Το κάθε στοιχείο δεν προκύπτει απλά από το προηγούμενο, αλλά αποκαλύπτει και μια νέα πλευρά του θέματος. Γίνεται τώρα σαφές ότι μια σκέψη οδηγεί στη δράση για την ανατροπή μιας κατάστασης και τελικά για την επίλυση του προβλήματος. Οι ιστορίες πια έχουν ξεκάθαρη πλοκή, καθώς και κατεύθυνση για τον τελικό στόχο. Το κεντρικό στοιχείο μπορεί να είναι συγκεκριμένο και εύκολα αντιληπτό ή και πιο αφηρημένο με κάποιο ηθικό θέμα, λιγότερο απτό.

Για να φτάσει το παιδί στην ολοκληρωμένη αφήγηση πρέπει να ωριμάσουν οι μέθοδοι που κατακτούνται στα προηγούμενα στάδια ανάπτυξης της αφήγησης. Φαίνεται ότι η παραγωγή ολοκληρωμένων αφηγήσεων παρατηρούνται στο 5^ο χρόνο σε μικρότερο ποσοστό παιδιών το οποίο αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου και εδραιώνεται ως κυρίαρχος τρόπος αφήγησης σε παιδιά ηλικίας 6 ετών (Westby 1984 Applebee 1978).

Η αφήγηση των παιδιών σε αυτή την ηλικία μπορεί να είναι ολοκληρωμένη και να έχει ομοιότητες με αυτή των ενηλίκων, αλλά δεν σταματάει να εξελίσσεται μέχρι περίπου τα 10 χρόνια. Τότε προσθέτονται και αρκετά δομικά χαρακτηριστικά όπως οι εκφράσεις τέλους.

1.3 ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΦΗΓΗΣΗ

Για τη σωστή λειτουργία της αφήγησης το πιο σημαντικό ρόλο τον παίζουν οι γνωστικές λειτουργίες ενός ατόμου, όπως η μνήμη, η προσοχή, η αντίληψη, και ο λόγος (μορφολογία, σύνταξη, σημασιολογία).

“Εάν κάποιο χάρισμα της φύσης μας μπορεί να θεωρηθεί ως πιο θαυμάσιο από τα υπόλοιπα, πραγματικά πιστεύω πως αυτό είναι η μνήμη. Φαίνεται κάτι το πιο ρητά ακατανόητο στις δυνάμεις, τις αδυναμίες, τις ανισότητες της μνήμης από ότι σε οποιαδήποτε άλλη νοητική λειτουργία. Η μνήμη είναι μερικές φορές τόσο ισχυρή, τόσο χρήσιμη, τόσο υπάκουη-σε άλλους τόσο περίπλοκη και τόσο αδύναμη- και σε άλλους πάλι τόσο τυραννική, τόσο ανεξέλεγκτη!-Είμαστε σίγουροι για ένα καθημερινό θαύμα αλλά οι δυνατότητες μας να θυμόμαστε και να ξεχνάμε φαίνεται να είναι ιδιαίτερα πέραν του να τις ανακαλύψουμε.” (Jane Austen, Mansfield park,1814, (1961)).

Στο κέντρο όλων των γνωστικών λειτουργιών και πιθανά όλων όσων είναι ανθρώπινα χαρακτηριστικά στη συμπεριφορά ενός προσώπου είναι η ικανότητα μνήμης. Η μνήμη παίζει σημαντικό ρόλο στην αφήγηση τόσο η μακρόχρονη (βιωματική, διαδικαστική, σημασιολογική) όσο και η βραχύχρονη (μνήμη εργασίας). Σύμφωνα με τον Tulving (1972), στην παιδική ηλικία αναπτύσσεται περισσότερο η διαδικαστική μνήμη και έπειτα η σημασιολογική, ενώ η μνήμη επεισοδίου αναπτύσσεται αργότερα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα παιδιά να μαθαίνουν μηχανικά λέξεις, γραμματικούς και συντακτικούς κανόνες και μικρά ποιήματα. Αυτό συμβαίνει γιατί οι δεξιότητες (αντιληπτικές, γνωστικές, κινητικές) που αφορούν τη μηχανική αποστήθιση, αποθηκεύονται και ανακαλούνται από τη διαδικαστική μνήμη. Με λίγα λόγια τα ερεθίσματα που δέχεται ένα παιδί που σχετίζονται με το λεξιλόγιο και τη μορφοσυντακτική δομή του λόγου είναι πάρα πολύ σημαντικά γιατί του δίνεται η ικανότητα να τα αποστηθίσει και να τα χρησιμοποιήσει μετέπειτα κατά τη παραγωγή του λόγου.

Η παροδική μνήμη διακρίνεται σε δύο κατηγορίες αισθητηριακής απορρόφησης:

1. Την οπτική αισθητηριακή μνήμη και
2. Την ακουστική αισθητηριακή μνήμη.

Η πρώτη συγκρατεί τις πληροφορίες που προσλαμβάνονται από το οπτικό σύστημα και για αυτό το λόγο ο Neisser την ονόμασε εικονική μνήμη, «κάνει τις οπτικές εντυπώσεις διαθέσιμες για την επεξεργασία για σύντομο χρονικό διάστημα μετά την εξαφάνιση του ερεθίσματος» (Neisser, 1967:15). Την ακουστική αισθητηριακή μνήμη ο Neisser την καλεί ηχητική μνήμη και λειτουργεί με τον ίδιο ακριβώς τρόπο με την εικονική με την μόνη διαφορά πως τα ερεθίσματα είναι καθαρά ηχητικά.

Σύμφωνα με τον Baddeley (1986), η μνήμη εργασίας είναι το σύστημα που επεξεργάζεται και αποθηκεύει για σύντομο χρονικό διάστημα ακουστικά και οπτικά ερεθίσματα. Αποτελείται από το κεντρικό εκτελεστικό σύστημα και δύο ακόμα υποσυστήματα, το φωνολογικό κύκλωμα για τη συγκράτηση ακουστικών ερεθισμάτων και τον οπτικοχωρικό συνδυασμό ή σημειωματάριο για να συγκρατούνται οπτικοχωρικά ερεθίσματα.

Η μνήμη εργασίας είναι σημαντική για να διατηρηθεί η σαφήνεια των δεδομένων και ο ειρμός της σκέψης κυρίως για να αποδοθεί η σωστή χρονική εξιστόρηση των γεγονότων.

Μια από τις σημαντικές παραμέτρους στην αφήγηση είναι η έκφραση του λόγου. Οι διαταραχές ή οι δυσκολίες που μπορεί να παρουσιαστούν στην έκφραση επικεντρώνονται σε κάποιο από τα βασικά στοιχεία του λόγου όπως στη φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη, περιεχόμενο (λεξιλόγιο), καθώς και στη λειτουργία της γλώσσας ως μέσο επικοινωνίας (πραγματολογία)

Ένα από τα χαρακτηριστικά των παιδιών που εμφανίζουν δυσκολίες στη σύνταξη της γλώσσας είναι η χρήση μικρών προτάσεων στην αφήγηση, με δομή που είναι πιο απλή σε σχέση με αυτή που απαιτεί η ηλικία τους. Δυσκολίες των παιδιών στη σημασιολογία και το περιεχόμενο της γλώσσας έχουν ως αποτέλεσμα τη χρήση λιγότερων λέξεων από τους συνομηλίκους τους, με τις γλωσσικές τους εκφράσεις να είναι στην πιο απλοποιημένη μορφή τους. Τέλος δυσκολίες ή διαταραχές που μπορεί να εμφανίζουν τα παιδιά στην πραγματολογία αφορά ελλείμματα στην επεξεργασία των νοητικών αναπαραστάσεων της ιστορίας.

Η δοκιμασία αφήγησης που χρησιμοποιήσαμε στην έρευνα μας περιλαμβάνει την ανάκληση της ιστορίας, τόσο την άμεση όσο και την καθυστερημένη. Στην ανάκληση της ιστορίας, εκτός από τις παραπάνω γνωστικές λειτουργίες, η αντίληψη του λόγου παίζει ένα σημαντικό ρόλο.

Η αντίληψη, η κατανόηση δηλαδή των πληροφοριών που παρέχονται σε οποιαδήποτε μορφή (ακουστικές, οπτικές, γλωσσικές), είναι διαδικασία του μνημονικού συστήματος που αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα στο Μοντέλο Επεξεργασίας των Πληροφοριών και κατ'επέκταση στην αφήγηση, καθώς το άτομο αποφασίζει, εάν, τότε και πώς θα χρησιμοποιήσει και θα αξιοποιήσει τα πληροφοριακά ερεθίσματα για να αποκτήσει γρήγορα τη γνώση που πηγάζει από την εξιστόρηση αλλά και την ικανότητα της αναδιήγησης. Η αντίληψη είναι στενά συνδεδεμένη με την ανάκληση ιστοριών και κειμένων μέσω της μνήμης εργασίας. Η ικανότητα εξαγωγής συμπερασμάτων σχετίζεται με τη γλωσσική κατανόηση που υποστηρίζει την ανάκληση, δίνοντας έτσι στους ακροατές της ιστορίας να «χτίσουν» μια σταθερή αναπαραστάση της (Norbury & Bishop, 2002).

Η προσοχή βοηθά το άτομο να αξιολογήσει τα αισθητηριακά ερεθίσματα με τα οποία έρχεται σε επαφή και να τα αξιοποιήσει για την επίδοσή του σε κάποια δραστηριότητα ή συμπεριφορά. Η αφήγηση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη διατήρηση της προσοχής, τόσο του αφηγητή όσο και των ακροατών του. Για να αφηγηθεί κάποιος μια ιστορία χρειάζεται συγκέντρωση και κάθε διάσπαση προσοχής μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην διατήρηση του θέματος και στη συνοχή της αφήγησης. Η προσοχή συνδέεται με την αντίληψη καθώς το άτομο μπορεί να αντιληφθεί μόνο τα πράγματα που προσέχει και μπορεί να προσέξει μόνο τα πράγματα που μπορεί να αντιληφθεί (Gross 1996:253).

1.4 ΦΩΝΗΤΙΚΗ-ΦΩΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Σύμφωνα με την πλειοψηφία των ερευνητών οι πρώτες φθογγικές εξωτερικεύσεις που παράγει το βρέφος (κλάμα, άναρθροι ήχοι), δεν θεωρούνται πρώιμη γλώσσα, γιατί παράγονται ως αντίδραση σε κάποιο ερέθισμα που λαμβάνει το βρέφος. Ο Hanselman πιστεύει πως το πρώτο ξεφωνητό έχει ξεκάθαρα αντανακλαστικό χαρακτήρα. Μετά γίνεται ψυχικό, γιατί τονίζεται συναισθηματικά, δηλαδή πραγματοποιείται μέσω εκκένωσης δυσάρεστων συναισθημάτων. Για αυτό το λόγο το ξεφωνητό που είναι αρχικά ως ένας

μηχανισμός ενστικτώδης, κατατάσσεται στις ενστικτώδεις ενέργειες. Στο συγκεκριμένο στάδιο επιτελεί ένα πολύ σοβαρό στόχο, που κρίνεται απαραίτητος για τη διατήρηση της ζωής, γιατί κάνει το περιβάλλον να δώσει σημασία πως κάτι ενοχλεί ή ζητάει το παιδί (πεινάει, πονάει). Φωνητικά είναι κυρίως μονότονο με τους φθόγγους που περιλαμβάνει να πλησιάζουν πολύ τα φωνήεντα που υπάρχουν στην ελληνική γλώσσα.

Με την άφιξη των πρώτων χαμόγελων του βρέφους που παρουσιάζονται περίπου στον δεύτερο με τρίτο μήνα, το βρέφος εμφανίζει το πρώιμο βάβισμα (marginal babbling Stark, 1979), δηλαδή την παραγωγή ήχων που θυμίζουν κυρίως φωνήεντα (cooing), και αργότερα συμφώνων για να ξεκινήσει το βρέφος μετά τον τρίτο μήνα να εκφράζει φθογγικά και την ευχάριστη κατάσταση. Στο σημείο αυτό, το βρέφος εμφανίζει μια γλωσσική και ψυχική εξέλιξη που όμως δεν είναι συνειδητή. Στον έκτο μήνα η επανάληψη στερεότυπων συλλαβών με δομή CV δηλώνει την «άφιξη» του βρέφους στο στάδιο του βαβίσματος (babbling). Σε αυτό το στάδιο το παιδί παίζει με τα αρθρωτικά του όργανα, παρακινείται από τους φθόγγους που παράγονται από το ίδιο, τους επαναλαμβάνει και καθώς τους παραλλάζει επιτυγχάνει να αυξήσει τη ποικιλία τους. Όλο αυτό έχει ως αποτέλεσμα, με το πέρασμα του χρόνου να αυξάνεται ο αριθμός των συμφώνων και οι συλλαβές που παράγει γίνονται ολοένα και μη-επαναλαμβανόμενες (non-reduplicated/variegated babbling- Stark 1980, Oller 1980). Ταυτόχρονα, ο επιποτισμός που ακολουθεί αυτές τις συλλαβές ξεκινάει να μοιάζει με αυτόν που χρησιμοποιούν οι ενήλικες στη γλώσσα τους. Μεταξύ των εννέα με δέκα μηνών τα περισσότερα βρέφη παράγουν ήχους και συλλαβές που έχουν σχέση με συγκεκριμένες συνθήκες του περιβάλλοντός τους και ακολουθούνται από μία συγκεκριμένη συμπεριφορά: οι φωνητικές ακολουθίες θυμίζουν ολοένα και περισσότερο φωνήματα της μητρικής γλώσσας του παιδιού (phonetically consistent forms, vocables, performatives-Reich 1986). Αυτό το στάδιο σηματοδοτεί την έναρξη από την προλεκτική στη λεκτική περίοδο.

Το βάβισμα σε γενικές γραμμές, είναι ένα στάδιο προετοιμασίας για την μετέπειτα σύνδεση των φθόγγων σε λέξεις. Με βάση των Froschels, τρία πράγματα κατακτά το παιδί από το βάβισμα:

1. Συγκεντρώνει την ακουστική προσοχή του ειδικά πάνω σε φθογγικές εξωτερικεύσεις
2. Συνειδητοποιεί τα κινητικά αισθήματα των γλωσσικών οργάνων του
3. Προσελκύει το ενδιαφέρον του για μίμηση.

Το βάβισμα αποτελεί το κύριο στάδιο της άσκησης των κινήσεων του λόγου του βρέφους, παρόλο που και το ξεφωνητό είναι ένα στάδιο άσκησης στη σχέση αναπνοής-φωνής, φωνής-χειλικών ήχων.

Το παιδί για να συνδυάσει με τον σωστό τρόπο τα φωνητικά στοιχεία που συνέλεξε από το βάβισμα και για να κάνει τον σωστό συνδυασμό λέξεων, ξεκινά την μίμηση αυτών που ακούει στο περιβάλλον του.

Ο Buhler πιστεύει πως είναι δύσκολο να καθοριστεί η έναρξη του σταδίου μίμησης. Φτάνει σίγουρα στην κορύφωση στο δεύτερο με τρίτο έτος, με τα παιδιά να μιμούνται όλα όσα ακούνε. Από τον 1^ο μέχρι το 2^ο έτος, το λεξιλόγιο των νηπίων αναπτύσσεται σχετικά με αργούς ρυθμούς. Με την ολοκλήρωση της παραγωγής των πρώτων 50 λέξεων, η φωνολογική δομή της λέξης αλλάζει και τα λάθη γίνονται σταθερά. Με βάση τον Ingram το παιδί δεν εμφανίζεται να έχει σύστημα παραγωγής φθόγγων, που να του δίνεται η δυνατότητα να έχει μια σταθερή εκφορά της λέξης-στόχου μετά από μία ή δύο επαναλήψεις, μέχρι την ολοκλήρωση της παραγωγής των πενήντα πρώτων λέξεων. Η ανάπτυξη ενός νοητικού μηχανισμού για την παραγωγή λέξεων δίνει στο παιδί τη δυνατότητα για μια ταχεία ανάπτυξη του λεξιλογίου. Μετά την πραγματικά δύσκολη κατάκτηση των πενήντα λέξεων, η διαδικασία για την εκμάθηση καινούριου λεξιλογίου απλοποιείται και γίνεται με πιο γρήγορους ρυθμούς.

Η σειρά που εμφανίζονται-κατακτούνται τα φωνήματα επηρεάζεται καθολικά από κάποιους παράγοντες όπως:

- Η λειτουργική σημασία των φωνημάτων για κάθε γλώσσα
- Η θέση των φωνημάτων στις γλωσσικές μονάδες

- Η ευκολία/δυσκολία (τόπος -τρόπος άρθρωσης).

Έτσι, τα λάθη που πραγματοποιούν τα παιδιά κατά τη φωνολογική πραγμάτωση είναι συστηματικά και καθολικού χαρακτήρα, παρά τις οποιαδήποτε διαφορές από άτομο σε άτομο και από γλώσσα σε γλώσσα (Ingram, 1976). Οι βασικές αρχές όλων των φωνολογικών διαδικασιών είναι ίδιες για όλα τα παιδιά και για όλες τις γλώσσες αλλά αφορά το κάθε παιδί ξεχωριστά για το πώς θα τις χρησιμοποιήσει. Για να απλουστεύσουν το λόγο, τα παιδιά χρησιμοποιούν φωνολογικές διαδικασίες που επηρεάζονται από το λειτουργικό ρόλο του κάθε φωνήματος στο συγκεκριμένο φωνολογικό σύστημα και από τη νευρομυική ωριμότητα των οργάνων της ομιλίας.

Σύμφωνα με τη δοκιμασία Φωνητικής και Φωνολογικής εξέλιξης του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών (ΠΣΛ) από τα πρώτα σύμφωνα που κατακτούν τα παιδιά είναι πιθανότατα αυτά που εμφανίζουν τα λιγότερα διακριτικά-διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά, για παράδειγμα το ρ, τ, κ (-διαρκή). Στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω ακολουθούν αναλυτικά τα στάδια φωνολογικής εξέλιξης, με βάση την ηλικία και τις πιθανές διαδικασίες απλοποίησης που παρουσιάζουν τα παιδιά.

ΣΤΑΔΙΑ ΦΩΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ

					ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗΣ		
					ΔΟΜΙΚΕΣ	ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ	
ΣΤΑΔΙΟ 1 (2.6-3.0)	M	n		ɲ		- απλοποίηση συμπλεγμάτων συμφώνων -πτώση φωνήματος ή συμπλεγμάτων συμφώνων -πτώση φωνήματος κλειστής συλλαβής -αρμονία Μετάθεση-μετακίνηση	- εμπροσθοποίηση -οπισθοποίηση - Στιγμικοποίηση
	P	T		c ɹ	K		
	b	d			g		
	F			ʃ	X		
			j	γ			
		l		λ			
ΣΤΑΔΙΟ 2 (3.0-3.6)	M	n		ɲ		-πτώση συλλαβής -πτώση φωνήματος κλειστής συλλαβής -αρμονία	- στιγμικοποίηση
	P	T		C ɹ	K		
	b	d			g		
	F	θ	S	ʃ j	X		
				γ			
			Ts				
			dz				

		l		λ		-μετάθεση- μετακίνηση - απλοποίηση συμπλεγμάτων συμφώνων	
ΣΤΑΔΙΟ 3 (3,6-4,0)	M	n		n		-πτώση συλλαβής -πτώση φωνήματος κλειστής συλλαβής -μετάθεση- μετακίνηση -εμφάνιση ορισμένων συμπλεγμάτων συμφώνων εκτός από τα συμπλέγματα με το /r/	
	P	T		C ɟ	K		
	b	d			g		
	F	θ	S	ɸ j	X		
	v	ð	z		ɣ		
			Ts dz				
		l	(r)	λ			
ΣΤΑΔΙΟ 4 (4,0-4,6)	M	n		n		-πτώση φωνήματος κλειστής συλλαβής μέσα στη λέξη -εμφάνιση συμπλεγμάτων στιγμαίο και /r/	
	P	T		C ɟ	K		
	b	d			g		
	F	θ	S	ɸ j	X		
	v	ð	z		ɣ		
			Ts dz				
		l	(r)	λ			
ΣΤΑΔΙΟ 5 (4,6-5,0)	M	N		n		-πτώση φωνήματος κλειστής συλλαβής μέσα στη λέξη -εμφάνιση συμπλεγμάτων συμφώνων εξακολουθητικό και /r/	
	P	T		C ɟ	K		
	b	d			g		
	F	θ	S	ɸ j	X		
	v	ð	z		ɣ		
			Ts dz				
		l	(r)	λ			
ΣΤΑΔΙΟ 6 (5,0-5,6)	M	n		n		-πτώση φωνημάτων κλειστής συλλαβής μέσα στη λέξη	
	P	T		C ɟ	K		
	b	d			g		
	F	θ	S	ɸ j	X		
	v	ð	z		ɣ		

		l	Ts dz	λ		-εμφάνιση συμπλεγμάτων συμφώνων με 3 σύμφωνα
			(r)			
ΣΤΑΔΙΟ 7 (5,6-6,0)	M	n		r		-κατάκτηση συμπλεγμάτων συμφώνων με 3 σύμφωνα εκτός /ftʃ/ στην ΑΣΑΛ.
	P	T		C ɹ	K	
	b	d			g	
	F	θ	S	ʃ j	X	
	v	ð	z		γ	
		Ts dz	λ			
		l	r			

Για τις επικοινωνιακές προθέσεις του βρέφους έχει πραγματοποιηθεί μια πληθώρα ερευνών για να επισημάνουν τη σημασία της φωνητικής-φωνολογικής εξέλιξης (Dore 1973, Bates 1979). Πιο αναλυτικά η γενικότερη ανάγκη του για επικοινωνία ενισχύει κατά πολύ τη φωνολογική ανάπτυξη. Συγκεκριμένα το παιδί μέσω της επικοινωνίας του, επιδιώκει να:

1. Ρυθμίσει τη συμπεριφορά των ανθρώπων του περιβάλλοντος του και να πετύχει ένα σκοπό
2. Επιτύχει πρόκληση της προσοχής και του ενδιαφέροντος πάνω του
3. Κατευθύνει τη προσοχή του περιβάλλοντος του σε κάτι που βρίσκει ενδιαφέρον (Amy Wetherby, 1988).

Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί η παρατήρηση ότι η πρώιμη επικοινωνιακή συμπεριφορά που εκφράζεται με γλωσσικούς ήχους συμπίπτει χρονικά με την ικανότητα που επιδεικνύουν τα βρέφη για την επίλυση προβλημάτων με μη γλωσσικούς τρόπους. (James, 1990).

Τέλος, όσον αφορά την εξέλιξη για την πρόσληψη της γλώσσας φαίνεται ότι αφορά την αντίληψη και μάθηση όλο και πιο πολλών διακριτών διαφορών. Η Ingram (1980), τονίζει κάποιους παράγοντες που πιθανόν να συμβάλλουν στη χρονική σειρά της αντίληψης των φωνημάτων: η δυσκολία άρθρωσης (/r/), η δυσκολία ακουστικής αντίληψης (πχ /θ/, /ð/) και ο λειτουργικός ρόλος των φωνημάτων στο συγκεκριμένο φωνολογικό σύστημα καθορίζουν μέχρι ενός σημείου ποια φωνήματα θα κατακτηθούν και με ποια σειρά.

1.5 ΦΩΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Έχουν διατυπωθεί διάφοροι ορισμοί για την φωνολογική διαταραχή.

1) Η φωνολογική διαταραχή εμφανίζεται όταν ένα παιδί δεν είναι ικανό να παράγει το σύνολο των ήχων που θα έπρεπε να κατακτήσει στην ηλικία του.

2) Η αναπτυξιακή φωνολογική διαταραχή ή φωνολογική αναπηρία ή φωνολογική διαταραχή, είναι μια ομάδα γλωσσικών διαταραχών που επηρεάζουν την ικανότητα του παιδιού στην ανάπτυξη κατανοητού λόγου μετά τα τέσσερα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, επηρεάζεται και η ικανότητα ανάγνωσης και γραφής. Έτσι η φωνολογική διαταραχή συνεπάγεται δυσκολία στη μάθηση και την οργάνωση όλων των ήχων που απαιτούνται για τη σωστή ομιλία, ανάγνωση και γραφή. (Bowen, 1998)

3) Η φωνολογική διαταραχή αναφέρεται και ως διαταραχή ομιλίας που η δυσκολία βρίσκεται στην διάκριση των φωνημάτων, στην δημιουργία φωνολογικών κανόνων ή στον κινητικό προγραμματισμό.

Με βάση τα αποτελέσματα διαφόρων ερευνών που πραγματοποιήθηκαν κατά διαστήματα από διάφορους ερευνητές διακρίθηκαν τρεις κατηγορίες φωνολογικών διαταραχών:

I. Επιβράδυνση στη φωνολογική εξέλιξη

Εμφανίζεται στην περίπτωση που ένα παιδί εξελίσσεται με βάση τα στάδια τυπικής ανάπτυξης αλλά η ομιλία του είναι τυπική παιδιού μικρότερης ηλικίας, με πιο συχνή την καθυστέρηση έξι με οκτώ μήνες.

II. Φωνολογική διαταραχή με σταθερά λάθη

Το κυριότερο χαρακτηριστικό αυτής της κατηγορίας είναι τα σταθερά λάθη. Τα λάθη αυτά επηρεάζονται από το περιβάλλον στο οποίο βρίσκονται μέσα στη λέξη αλλά το πρόβλημα εντοπίζεται στην κατάκτηση του φωνολογικού συστήματος που ομιλεί το παιδί.

III. Φωνολογική διαταραχή με ασταθή λάθη (δυσπραξία)

Σε αυτή τη περίπτωση τα παιδιά εμφανίζουν κάποια αστάθεια στην εκφορά ορισμένων λέξεων σε κάποιες περιπτώσεις. Αυτό δείχνει πως το φωνολογικό τους σύστημα δεν έχει ολοκληρωθεί και πως βρίσκεται σε εξέλιξη. Στην περίπτωση που ένα παιδί πραγματοποιεί περισσότερα ασταθή λάθη από τα σταθερά τότε λέμε ότι εμφανίζει δυσπραξία.

2.ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

2.1 ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Για την χορήγηση των δοκιμασιών σε παιδιά 5-6 ετών, ήταν απαραίτητη η έγκριση εισόδου σε τέσσερα νηπιαγωγεία, κατόπιν συνεννόησης με τους διευθυντές τους. Στη συνέχεια, έγινε γνωριμία με τους εκπαιδευτικούς, όπου δόθηκαν εξηγήσεις για την διαδικασία αξιολόγησης και για τον σκοπό της. Ακόμη, δόθηκε έγγραφο στους γονείς των παιδιών για να εγκρίνουν την συμμετοχή των παιδιών τους στην έρευνα, το οποίο μας επιστράφηκε υπογεγραμμένο.

Η διαδικασία χορήγησης των δοκιμασιών πραγματοποιήθηκε τις σχολικές ώρες, σε ήσυχο περιβάλλον. Η διάρκεια της κάθε συνεδρίας ήταν 30 περίπου λεπτά, και συμπεριλάμβανε ένα παιδί τη φορά. Και στις δύο πόλεις, το χρονικό διάστημα για την καταγραφή των παιδιών ήταν περίπου ένας μήνας, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου γνωριμίας και συνεννόησης με τα πλαίσια και τους γονείς.

2.2 ΥΛΙΚΟ

2.2.1 ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ

Οι προϋποθέσεις για την επιλογή των υποκειμένων ήταν οι εξής:

- § Να είναι στην ηλικιακή ομάδα 5 έως 6 ετών.
- § Να έχουν φυσιολογικό δείκτη νοημοσύνης.
- § Να μην παρουσιάζουν αισθητηριακά ελλείμματα.
- § Να έχουν ως μητρική γλώσσα την ελληνική.

Στόχος τέθηκε η συμμετοχή 60 παιδιών ο οποίος και επετεύχθη. Τα 30 παιδιά αξιολογήθηκαν σε 2 νηπιαγωγεία της Αθήνας και τα υπόλοιπα 30 σε 2 νηπιαγωγεία της Καλαμάτας. Συνολικά, στην έρευνα συμμετείχαν 32 αγόρια και 28 κορίτσια.

Ακόμη, το δείγμα περιλάμβανε παιδιά τα οποία παρουσίαζαν ήπια διαταραχή της ομιλίας, χωρίς όμως να έχουν διαγνωστεί με πιο σοβαρή φωνολογική διαταραχή. Γι αυτό τον λόγο, χρειάστηκε να εξαιρεθεί ένα από το παιδιά του δείγματος το οποίο είχε πιο έντονα προβλήματα στην ομιλία του, και παρακολουθούσε μαθήματα λογοθεραπείας.

2.2.2 ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

Η δοκιμασία αφήγησης δημιουργήθηκε το 2012 από την Κωτσοπούλου Αγγελική σε συνεργασία με τους Βαρίκας Δ., Δίγκα Χ., Γυφτογιάννη Μ, Γυφτογιάννη Κ. και Τρούπου Α.

Το τεστ αυτό, αξιολογεί την ικανότητα συσχέτισης, κατανόησης και ανάκλησης μιας ιστορίας και επικεντρώνεται στον αφηγηματικό λόγο των παιδιών και περιλαμβάνει τρεις φάσεις. Το υλικό, αποτελείται από μια ιστορία, τον μύθο του Αισώπου «Ξυλοκόπος και Ερμής» με οχτώ έγχρωμες εικόνες που απεικονίζουν τους ήρωες του μύθου και τις πράξεις τους και οι οποίες όταν σειριοθετηθούν βοηθούν το παιδί να ανακαλέσει την ιστορία, και ένα φύλλο απαντήσεων όπου καταγράφεται ο μύθος και οι τρεις κλίμακες «Άμεση Ανάκληση» «Καθυστερημένη Ανάκληση» και «Κατανόηση ιστορίας» και ο τρόπος βαθμολόγησης τους.

Αρχικά, ο εξεταστής διηγείται την ιστορία στο παιδί παρουσιάζοντας του ταυτόχρονα τις αντίστοιχες εικόνες. Το παιδί καλείται να αφηγηθεί άμεσα την ιστορία κοιτώντας τις εικόνες. Η δεύτερη φάση, αφορά την ανάκληση της ιστορίας η οποία πραγματοποιείται μετά από περίπου 15 λεπτά της αρχικής αφήγησης, και πάλι με χρήση των εικόνων. Τέλος το παιδί καλείται να απαντήσει σε κάποιες ερωτήσεις σχετικές με την ιστορία, αυτή τη φορά χωρίς οπτική βοήθεια.

Κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης τα παιδιά μαγνητοφωνήθηκαν για την καταγραφή του λόγου. Ένα εκ των δύο νηπιαγωγείων της Αθήνας, δεν μας επέτρεψε τη χρήση μαγνητοφώνου, έτσι το δείγμα λόγου των παιδιών συλλέχθηκε χειρόγραφα.

2.2.2.1 ΚΛΙΜΑΚΑ 1- ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ-ΑΜΕΣΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

Ο εξεταζόμενος, ακούει την ιστορία από τον εξεταστή, ενώ ταυτόχρονα παρατηρεί προσεκτικά τις εικόνες μια προς μια, παράλληλα με την πλοκή της ιστορίας. Ο εξεταστής, πρέπει να επικεντρώνει την προσοχή του σε ορισμένα γεγονότα και να τον παροτρύνει να συνεχίσει την παρατήρηση των εικόνων. Αφού τελειώσει την αφήγηση, τοποθετεί τις εικόνες μπροστά στο παιδί, και του ζητάει να την αναπαράγει, όσο πιο 'ίδια' μπορεί. Σε αυτή τη φάση, ο εξεταστής δεν παρεμβαίνει καθόλου ούτε καθοδηγεί το παιδί για την κατασκευή της ιστορίας. Η συμμετοχή του μπορεί να αφορά μόνο γενική ενθάρρυνση.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ

Η βαθμολόγηση πραγματοποιείται με τον πίνακα βαθμολόγησης του τεστ. Σε αυτόν, οι κύριες ιδέες της ιστορίας είναι χωρισμένες σε 15 τμήματα, που είναι καταγραμμένα αποδίδονται στο πρωτόκολλο απαντήσεων. Το περιεχόμενο της ιστορίας βαθμολογείται σχετικά με την κεντρική ιδέα, και έτσι δεν είναι απαραίτητο ο εξεταζόμενος να χρησιμοποιήσει τις ίδιες ακριβώς λέξεις με αυτές του πρωτοκόλλου. Για κάθε ολοκληρωμένη απάντηση δίνονται 2 βαθμοί ενώ για μισή σωστή απάντηση η βαθμολογία δίνεται αναλογικά με τον αριθμό των ιδεών που περιέχει κάθε ένα από τα 15 τμήματα (αν σε 1 τμήμα έχει τρεις ιδέες και το παιδί πει τις δύο, τότε θα βαθμολογηθεί με 1.3, αντίστοιχα αν πει τη μία θα βαθμολογηθεί με 0.7. Παρόμοια, ο βαθμός υπολογίζεται αναλογικά αν το τμήμα περιέχει 4 ή 2 ή 1 ιδέα). Αν ο εξεταζόμενος δεν αναφέρει καμία από τις ιδέες, ή τις αναφέρει όλες λανθασμένα παίρνει 0. Η μέγιστη βαθμολογία είναι 30 και η επιτυχίας του παιδιού υπολογίζεται σε ποσοστό επί τις εκατό.

2.2.2.2 ΚΛΙΜΑΚΑ 2- ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ-ΚΑΘΥΣΤΕΡΙΜΕΝΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

Η ανάκληση της αφήγησης της ιστορίας πραγματοποιείται 20 περίπου λεπτά από την αρχική αφήγηση. Σε αυτό το στάδιο, ο εξεταζόμενος καλείται να διηγηθεί την ιστορία πάλι, βλέποντας πάλι τις εικόνες. Στο ενδιάμεσο διάστημα, χορηγήθηκε στο παιδί η δοκιμασία φωνητικής και φωνολογικής εξέλιξης του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών. Στη συνέχεια, ο εξεταστής λέει στον εξεταζόμενο «Θυμάσαι την ιστορία που μου είπες πριν; Θέλω να μου την πεις άλλη μία φορά όσο καλύτερα μπορείς.»

Και πάλι το παιδί κοιτάει τις εικόνες, και ο εξεταστής δεν παρεμβαίνει στην αφήγηση του παιδιού, εκτός από την γενικότερη παρότρυνση.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ

Η βαθμολόγηση της κλίμακας πραγματοποιείται και πάλι με βάση το πρωτόκολλο των απαντήσεων, στο οποίο είναι χωρισμένες οι 42 βασικές ιδέες της ιστορίας σε 15μέρη. Πρόκειται για τις ίδιες βασικές ιδέες οι οποίες εξεταστήκανε κατά την αρχική αφήγηση της ιστορίας. Ακόμη, η βαθμολόγηση γίνεται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, όπως στην πρώτη κλίμακα του τεστ. Το μέγιστο σκορ που μπορεί να σημειώσει ο εξεταζόμενος είναι 30 και η επιτυχία του υπολογίζεται σε ποσοστό επί τις εκατό.

2.2.2.3 ΚΛΙΜΑΚΑ 3- ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

Ακριβώς μετά την δεύτερη ανάκληση ιστορίας, ο εξεταστής απομακρύνει τις εικόνες από το παιδί, και του λέει : «Τώρα, θα σου κάνω κάποιες ερωτήσεις για την ιστορία που τόσο καλά μου είπες! Είσαι έτοιμος; Ξεκινάμε.»

Οι ερωτήσεις κατανόησης είναι εννέα. Κάποιες από αυτές απαιτούνε μόνο την ικανότητα μνήμης, και κάποιες άλλες απαιτούνε επιπλέον την εξαγωγή συμπερασμάτων και την κατανόηση γεγονότων και συναισθημάτων των ηρώων, αυτό καθιστά τη δοκιμασία κατάλληλη και για παιδιά στο φάσμα του αυτισμού αλλά και για ενηλίκους με επίκτητες διαταραχές. Οι ερωτήσεις δίνονται ακριβώς όπως παρουσιάζονται στο πρωτόκολλο, χωρίς παραφράσεις. Σε κάθε περίπτωση, σωστής ή λανθασμένης απάντησης, ο εξεταστής δεν κάνει κάποιο σχόλιο περισσότερο από την γενικότερη παρότρυνση, αλλά συνεχίζει στην επόμενη ερώτηση.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ

Οι βαθμοί που αποδίδονται σε αυτή τη δοκιμασία, είναι 2,1 και 0. Δύο (2) βαθμοί, αποδίδονται για την σωστή απάντηση που παρέχει όλες τις πληροφορίες με κατανοητή χρήση της γλώσσας. Επιπλέον, δεν είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί κάποια συγκεκριμένη έκφραση από το παιδί, αλλά να εκφράσει το κεντρικό νόημα ολοκληρωμένο, με 'δικά του λόγια'. Ένας (1) βαθμός, αποδίδεται όταν, η απάντηση είναι λογική και συμβαδίζει με το νόημα του κειμένου, αλλά παραλείπονται κάποιες από τις βασικές πληροφορίες. Κανένα βαθμό (0) λαμβάνουν οι απαντήσεις που είναι λάθος, αόριστες και δεν συμβαδίζουν με τη πλοκή της ιστορίας. Το μέγιστο σκορ που μπορεί να συγκεντρώσει ο εξεταζόμενος είναι 18 και η επιτυχία του υπολογίζεται σε ποσοστό επί τις εκατό.

2.2.3 ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΦΩΝΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΦΩΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΠΕΔΙΚΩΝ.

Μεταξύ της κλίμακας 1 και 2, παρεμβαίνει ένα διάστημα 20 περίπου λεπτών. Σε αυτό το διάστημα χορηγήθηκε στα παιδιά η δοκιμασία Φωνητικής και Φωνολογικής Εξέλιξης του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών. Στην δοκιμασία αυτή, παρουσιάζονται στον εξεταζόμενο 70 εικόνες, οι οποίες έχουν σκοπό την εκμαίευση από το παιδί όλων των φωνημάτων και των συμπλεγμάτων της Ελληνικής γλώσσας, σε όλες τις πιθανές θέσεις.

3.ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

3.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με το στατιστικό πρόγραμμα Statistical Analysis for Social Science (SPSS version 17). Οι ποσοτικές μεταβλητές αναλύθηκαν περιγραφικά στατιστικά, αφού αρχικά έγινε έλεγχος κανονικότητας με την χρήση του ελέγχου Shapiro-Wilks, ενώ οι ποιοτικές μεταβλητές περιγράφηκαν με συχνότητες.

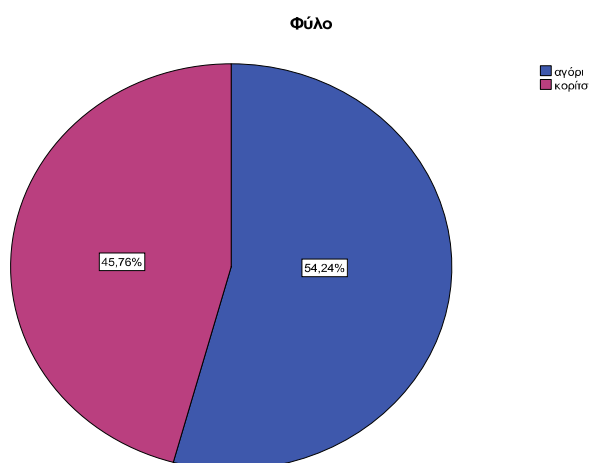
ΦΥΛΟ

Η Δοκιμασία της Αφήγησης χορηγήθηκε σε δείγμα 59 μαθητών. Από τα 59 παιδιά τα 32 (ποσοστό 54,2%) είναι αγόρια και 27 (ποσοστό 45,8%) είναι κορίτσια (Πίνακας 1, Διάγραμμα 1).

Πίνακας 1. Κατανομή δείγματος ανά φύλο στο σύνολο του δείγματος

Φύλο		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Αγόρι	32	54,2	54,2	54,2
	Κορίτσι	27	45,8	45,8	100,0
	Total	59	100,0	100,0	

Διάγραμμα 1. Κατανομή δείγματος ανά φύλο στο σύνολο του δείγματος

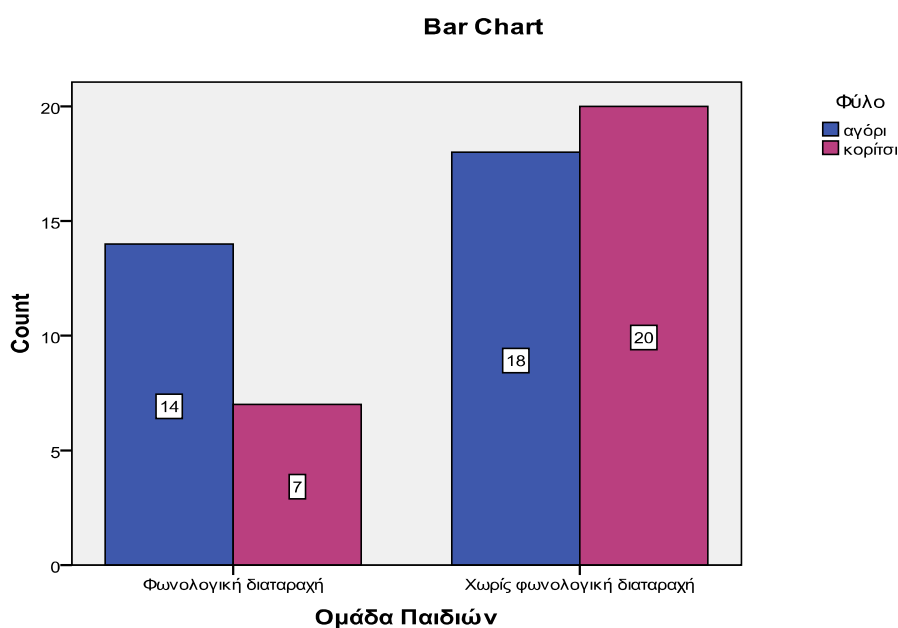
Από τα 59 παιδιά τα 21 είχαν ελαφρά δυσκολία ομιλίας καθότι δεν είχαν ακόμη κατακτήσει ολόκληρο το φωνολογικό σύστημα, ενώ τα 38 ήταν χωρίς κάποιου είδους δυσκολία. Από τα 21 παιδιά με δυσκολία στην ομιλία τα 14 (ποσοστό 66,7%) ήταν αγόρια και τα 7 (ποσοστό 33,3%) ήταν κορίτσια. Από τα 38 παιδιά χωρίς διαταραχή τα 18 (ποσοστό 47,4%) ήταν αγόρια και τα 20 (ποσοστό 52,6%) ήταν κορίτσια (Πίνακας 2, Διάγραμμα 2).

Πίνακας 2. Κατανομή δείγματος ανά φύλο σε κάθε ομάδα παιδιών

Ομάδα Παιδιών * Φύλο Crosstabulation

			Φύλο		Total
			Αγόρι	Κορίτ σι	
Ομάδα Παιδιών	Διαταραχή ομιλίας	Count	14	7	21
		% within Ομάδα Παιδιών	66,7%	33,3%	100,0%
	Χωρίς διαταραχή	Count	18	20	38
		% within Ομάδα Παιδιών	47,4%	52,6%	100,0%
Total		Count	32	27	59
		% within Ομάδα Παιδιών	54,2%	45,8%	100,0%

Διάγραμμα 2. Κατανομή δείγματος ανά φύλο σε κάθε ομάδα παιδιών

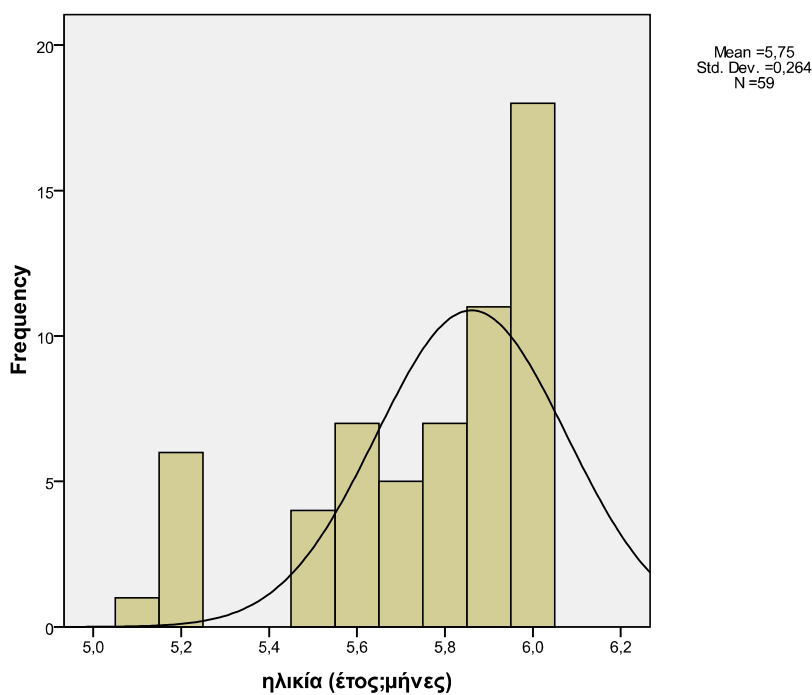
ΗΛΙΚΙΑ

Από την κατανομή του δείγματος με βάση την ηλικία (έτος; μήνες) προκύπτει ότι η μέγιστη ηλικία είναι 6 ετών και η ελάχιστη 5 ετών και 1 μήνα, ενώ η εκτιμηθείσα μέση τιμή είναι 5,75 (5 ετών και 7 μηνών) με τυπική απόκλιση (std. Deviation) ίση με 0,26 μήνες (Πίνακας 3). Λαμβάνοντας υπόψιν την εκτιμηθείσα τυπική απόκλιση προκύπτει το συμπέρασμα ότι υπάρχει σημαντική διασπορά ως προς την ηλικία μέσα στο δείγμα, η οποία φαίνεται και γραφικά από το ιστόγραμμα συχνοτήτων (Διάγραμμα 3).

Πίνακας 3. Περιγραφικά μέτρα ηλικίας στο σύνολο του δείγματος

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Ηλικία (έτος; μήνες)	59	5,1	6,0	5,754	,2641
Valid N (listwise)	59				

Διάγραμμα 3. Ιστόγραμμα συχνοτήτων ηλικίας στο σύνολο του δείγματος

Όσον αφορά την κατανομή του δείγματος με βάση την ηλικία σε κάθε ομάδα παιδιών ξεχωριστά, διαπιστώνουμε ότι στην ομάδα των παιδιών με διαταραχή στην ομιλία η μέγιστη ηλικία είναι 5 ετών και 11 μηνών και η ελάχιστη 5 ετών και 2 μηνών, ενώ η εκτιμηθείσα μέση τιμή είναι 5,67 (5 ετών και 6 μηνών) με τυπική απόκλιση (std. Deviation) ίση με 0,29 μήνες (Πίνακας 4).

Πίνακας 4. Περιγραφικά μέτρα ηλικίας στα παιδιά με διαταραχή ομιλίας

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ηλικία (έτος;μήνες)	21	5,2	5,11	5,671	,2969
Valid (listwise)	N 21				

Στην ομάδα των παιδιών χωρίς διαταραχή, διαπιστώνουμε ότι η μέγιστη ηλικία είναι 6 ετών και η ελάχιστη 5ετών και 1 μήνα, ενώ η εκτιμηθείσα μέση τιμή είναι 5,8 (5 ετών και 8 μηνών) με τυπική απόκλιση (std. Deviation) ίση με 0,23 μήνες (Πίνακας 5).

Πίνακας 5. Περιγραφικά μέτρα ηλικίας στα παιδιά χωρίς διαταραχή

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ηλικία (έτος;μήνες)	38	5,1	6,0	5,800	,2360
Valid (listwise)	N 38				

3.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

Η βαθμολογία του κάθε παιδιού στο σύνολο της δοκιμασίας αφήγησης προκύπτει από το άθροισμα της βαθμολογίας που πέτυχε σε κάθε μια από τις τρεις υποδοκιμασίες, οπότε προκύπτει ότι τα παιδιά βαθμολογήθηκαν από το 0 (καμία σωστή απάντηση και στις 3 υποδοκιμασίες) έως το 78 (όλες σωστές και στις 3 υποδοκιμασίες). Στην συνέχεια, όλες οι βαθμολογίες μετατράπηκαν σε ποσοστό επί τοις εκατό.

Στην δοκιμασία της αφήγησης συνολικά, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας στα παιδιά **με διαταραχή στην ομιλία**, είναι ίση με 36,44 (ποσοστό 46,69%) με τυπική απόκλιση 11,96, και η μέγιστη βαθμολογία που πέτυχαν τα παιδιά είναι 56,7 ενώ η ελάχιστη είναι 11,4. Στα παιδιά **χωρίς διαταραχή** η εκτιμηθείσα μέση τιμή είναι ίση με 40,24 (ποσοστό 51,59%) με τυπική απόκλιση 7,40, και η μέγιστη βαθμολογία που πέτυχαν τα παιδιά είναι 59,0 ενώ η ελάχιστη είναι 24,1 (Πίνακας 6).

Πίνακας 6: Περιγραφικά Μέτρα τάσης και διασποράς της βαθμολογίας στα παιδιά με διαταραχή ομιλίας ή χωρίς στην Δοκιμασία Αφήγησης

Παιδιά με διαταραχή

Statistics

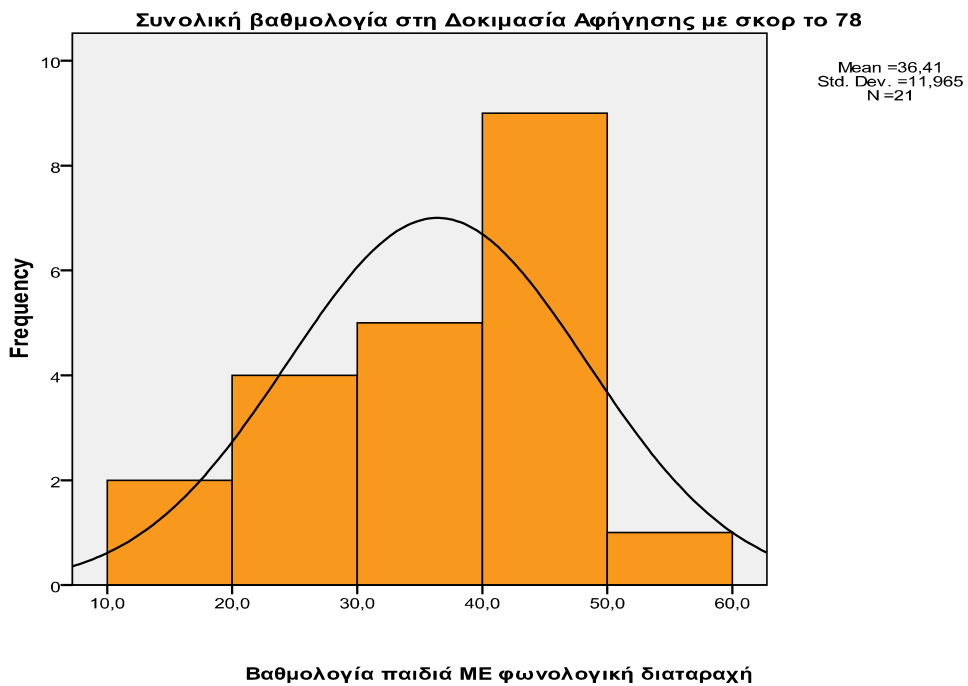
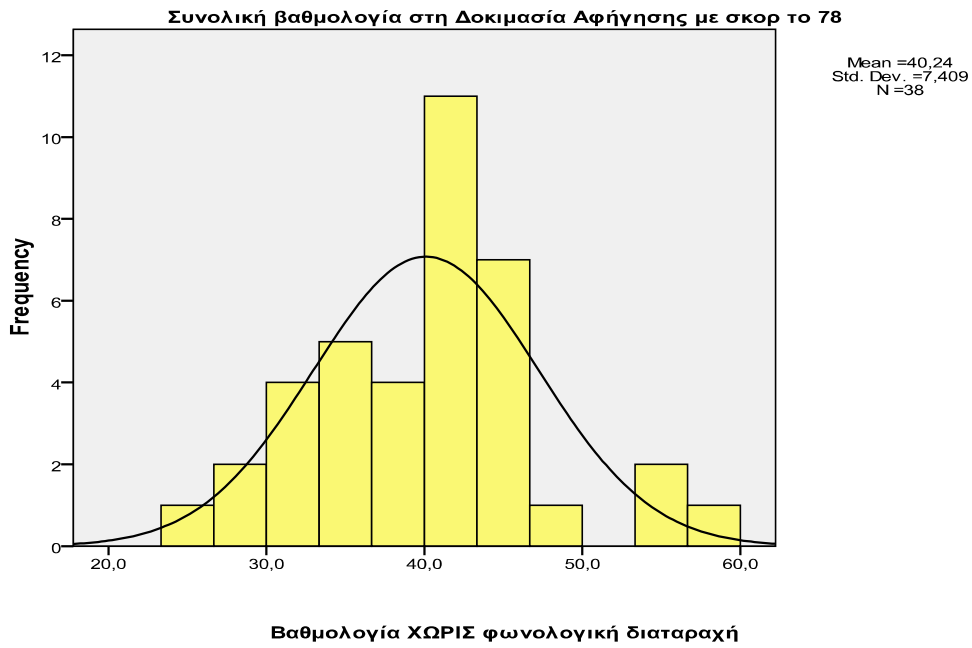
	Συνολική βαθμολογία στη Δοκιμασία Αφήγησης με σκορ το 78	Επί τοις % σκορ συνολικής βαθμολογίας στη Δοκιμασία Αφήγησης
N Valid	21	21
Missing	0	0
Mean	36,414	46,6850
Std. Deviation	11,9646	15,33921
Minimum	11,4	14,62
Maximum	56,7	72,69

Παιδιά χωρίς διαταραχή Statistics

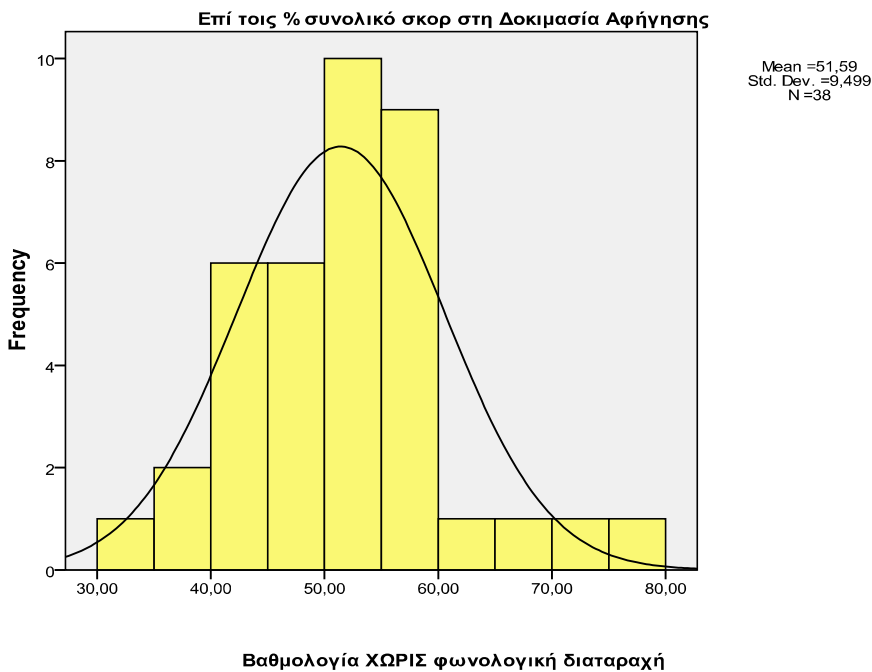
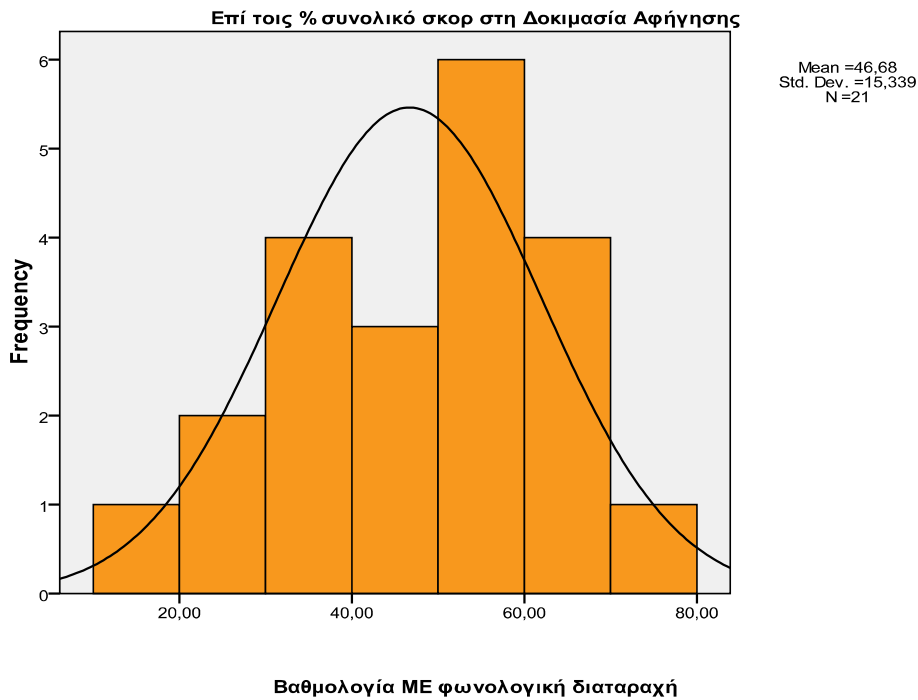
	συνολική βαθμολογία στη δοκιμασία αφήγησης με σκορ το 78	Επί τοις % συνολικό σκορ συνολικής βαθμολογίας στη δοκιμασία αφήγησης
N Valid	38	38
Missing	0	0
Mean	40,239	51,5891
Std. Deviation	7,4094	9,49918
Minimum	24,1	30,90
Maximum	59,0	75,64

Η κατανομή των απαντήσεων των παιδιών παρουσιάζεται γραφικά και στο παρακάτω διάγραμμα:

Διάγραμμα 4: Ιστόγραμμα συχνοτήτων της βαθμολογίας σε κάθε ομάδα παιδιών στην Δοκιμασία Αφήγησης

Διάγραμμα 5: Ιστόγραμμα συχνοτήτων της βαθμολογίας επί τοις % σε κάθε ομάδα παιδιών στην Δοκιμασία Αφήγησης

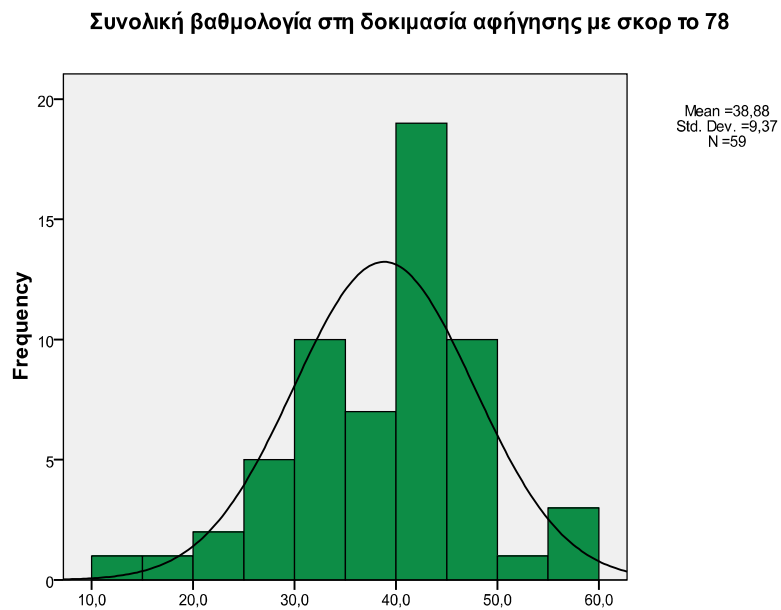
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΣΤΑ 59 ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

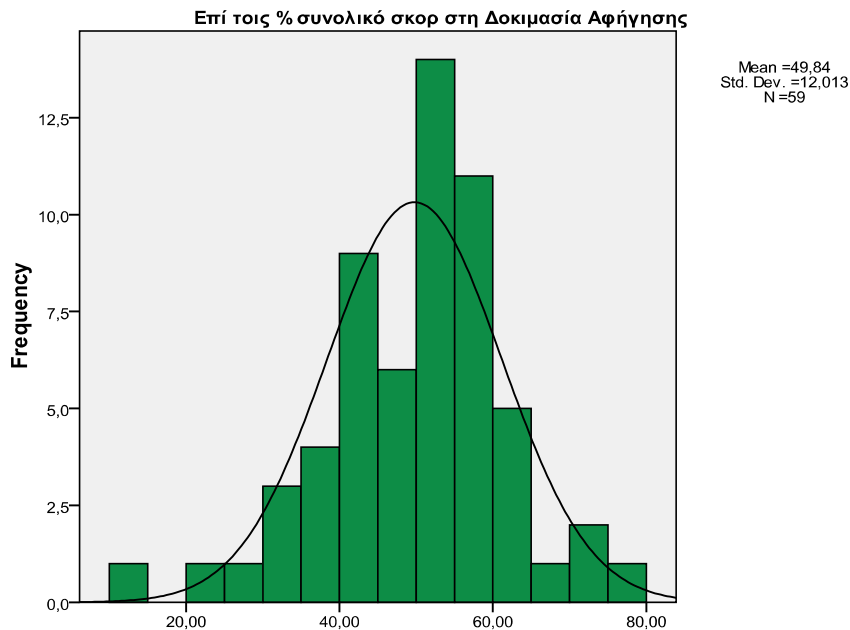
Στην Δοκιμασία Αφήγησης, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας στο **σύνολο** των παιδιών είναι ίση με 38,88 (ποσοστό 49,84 %) με τυπική απόκλιση 9,37 , η μέγιστη βαθμολογία που πέτυχαν τα παιδιά είναι 59 ενώ η ελάχιστη είναι 11,4 (Πίνακας 7).

Πίνακας 7: Περιγραφικά Μέτρα τάσης και διασποράς της βαθμολογίας στο σύνολο των παιδιών στην Δοκιμασία Αφήγησης

Statistics		Συνολική βαθμολογία στη Δοκιμασία Αφήγησης με σκορ το 78	Επί τοις % σκορ συνολικής βαθμολογίας στη Δοκιμασία Αφήγησης
N	Valid	59	59
	Missing	0	0
	Mean	38,878	49,8435
	Std. Deviation	9,3700	12,01277
	Minimum	11,4	14,62
	Maximum	59,0	75,64

Διάγραμμα 6: Ιστόγραμμα συχνοτήτων της βαθμολογίας στο σύνολο των παιδιών στην Δοκιμασία Αφήγησης

3.3 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΣΕ ΚΑΘΕ ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΑ 3 ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΤΗΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ 1 : ΑΜΕΣΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Στην υποδοκιμασία της άμεσης ανάκληση ιστορίας και στην υποδοκιμασία της καθυστερημένης ανάκλησης ιστορίας όλα τα παιδιά βαθμολογήθηκαν από το 0 (καμία σωστή απάντηση) έως το 30 (όλες σωστές). Αντίστοιχα, στην τρίτη υποδοκιμασία των ερωτήσεων κατανόησης τα παιδιά βαθμολογήθηκαν από το 0 (καμία σωστή απάντηση) έως το 18 (όλες σωστές). Στην συνέχεια, όλες οι βαθμολογίες μετατράπηκαν σε ποσοστό επί τοις εκατό.

Στην υποδοκιμασία της άμεσης ανάκλησης, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας στα παιδιά **με διαταραχή στην ομιλία**, είναι ίση με 12,43 (ποσοστό 41,43%) με τυπική απόκλιση 4,96, και η μέγιστη βαθμολογία που πέτυχαν τα παιδιά είναι 21,6 ενώ η ελάχιστη είναι 3,5. Στα παιδιά **χωρίς διαταραχή** η εκτιμηθείσα μέση τιμή είναι ίση με 13,99 (ποσοστό 46,65%) με τυπική απόκλιση 3,21, και η μέγιστη βαθμολογία που πέτυχαν τα παιδιά είναι 22,8 ενώ η ελάχιστη είναι 8,4 (Πίνακας 8).

Πίνακας 8: Περιγραφικά Μέτρα τάσης και διασποράς της βαθμολογίας στα παιδιά με ή χωρίς διαταραχή ομιλίας στην υπο-δοκιμασία της άμεσης ανάκλησης ιστορίας

Παιδιά με διαταραχή ομιλίας

Statistics

		Άμεση Ανάκληση Ιστορίας με σκορ στα 30	Επί τοις σκορ Άμεση Ανάκληση Ιστορίας %
N	Valid	21	21
	Missin g	0	0
	Mean	12,429	41,428 6
	Std. Deviation	4,9693	16,564 40
	Minimum	3,5	11,67
	Maximum	21,6	72,00

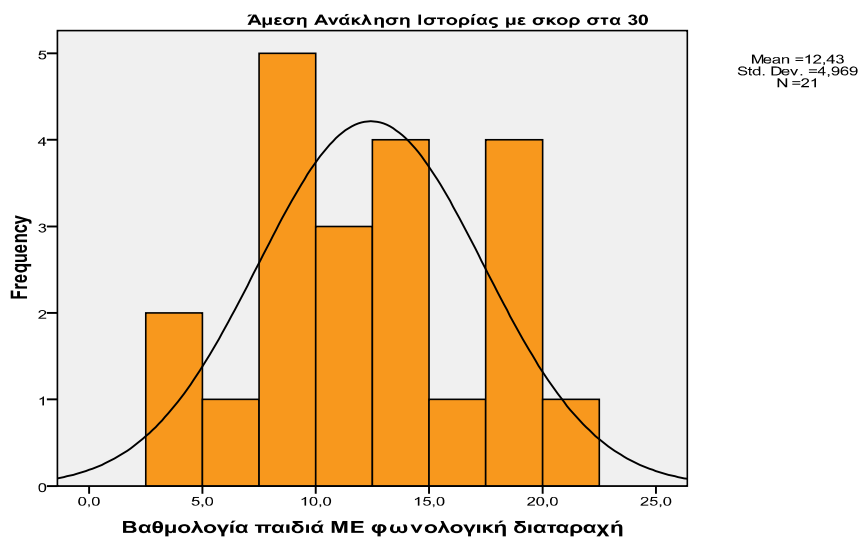
Παιδιά χωρίς διαταραχή

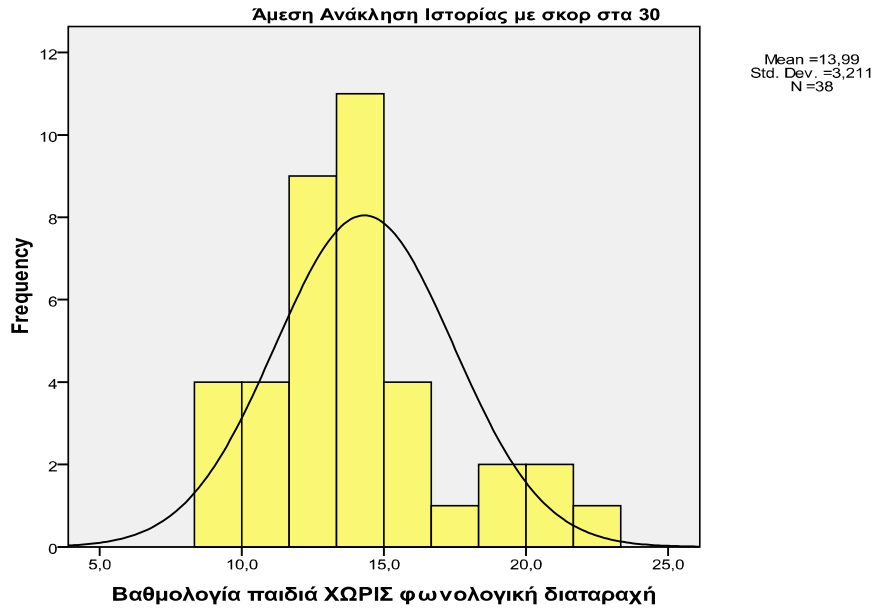
Statistics

		Άμεση Ανάκληση Ιστορίας με σκορ στα 30	Επί τοις σκορ Άμεση Ανάκληση Ιστορίας %
N	Valid	38	38
	Missin g	0	0
	Mean	13,995	46,649 1
	Std. Deviation	3,2114	10,704 59
	Minimum	8,4	28,00
	Maximum	22,8	76,00

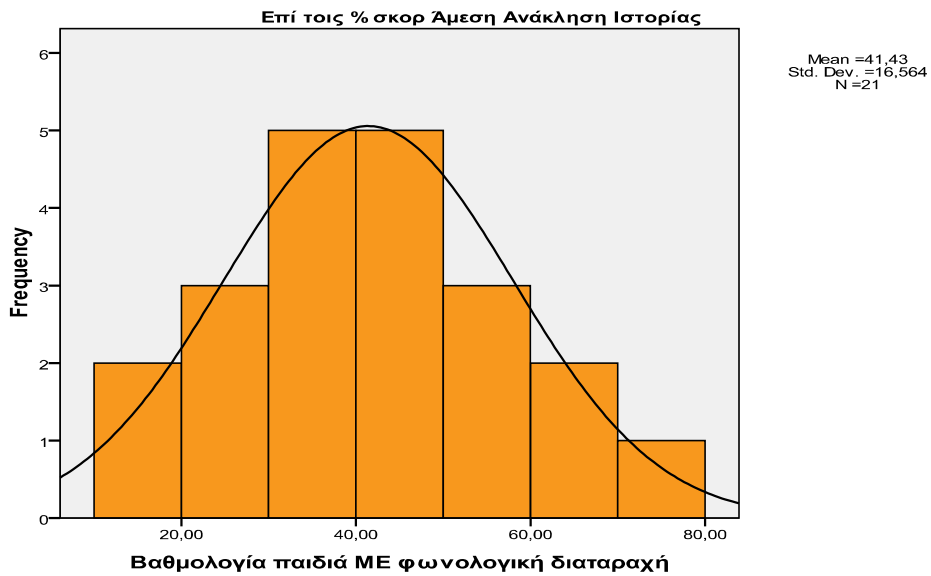
Η κατανομή των απαντήσεων των παιδιών παρουσιάζεται γραφικά και στο παρακάτω διάγραμμα.

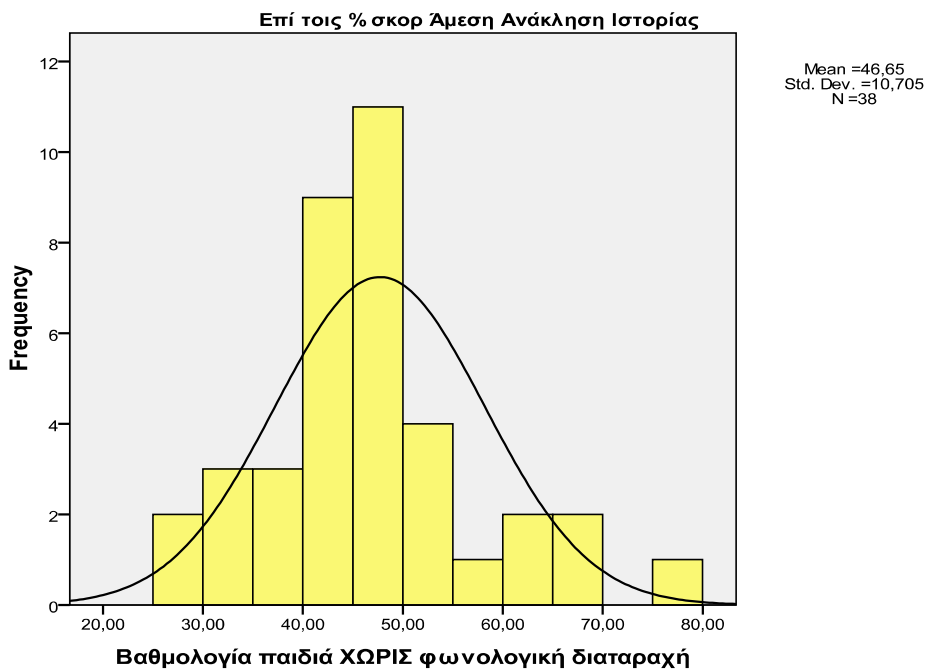
Διάγραμμα 7: Ιστόγραμμα συχνοτήτων της βαθμολογίας σε κάθε ομάδα παιδιών στην υποδοκιμασία της άμεσης ανάκλησης ιστορίας

Διάγραμμα 8: Ιστόγραμμα συχνοτήτων της βαθμολογίας επί τοις % σε κάθε ομάδα παιδιών στην υποδοκιμασία της άμεσης ανάκλησης ιστορίας

F ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΣΤΑ 59 ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΊΑ 1

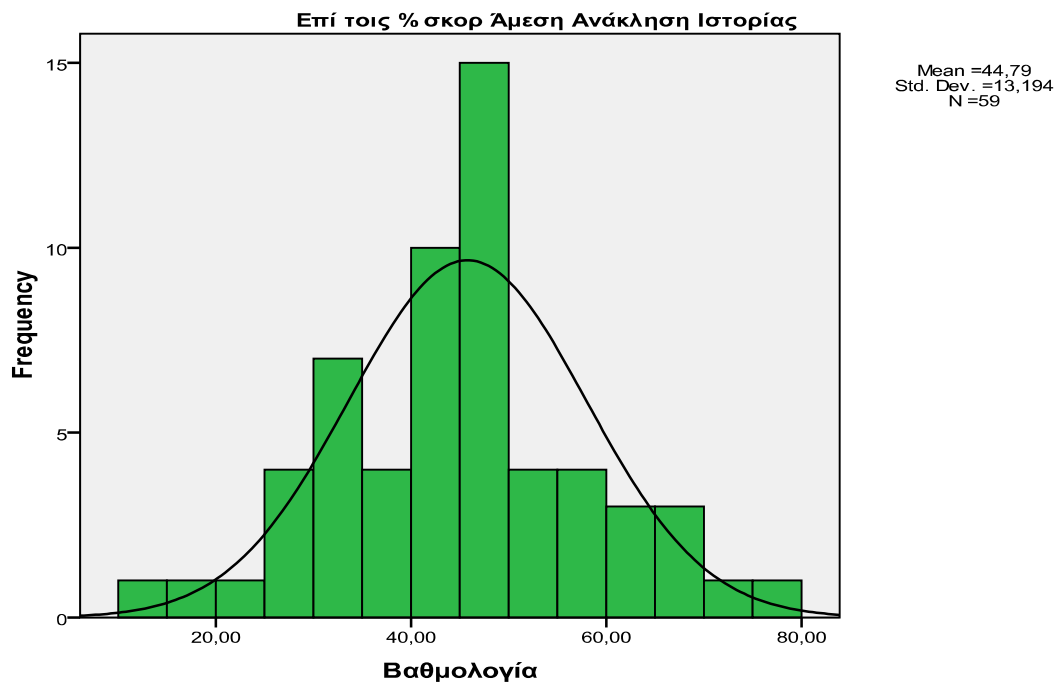
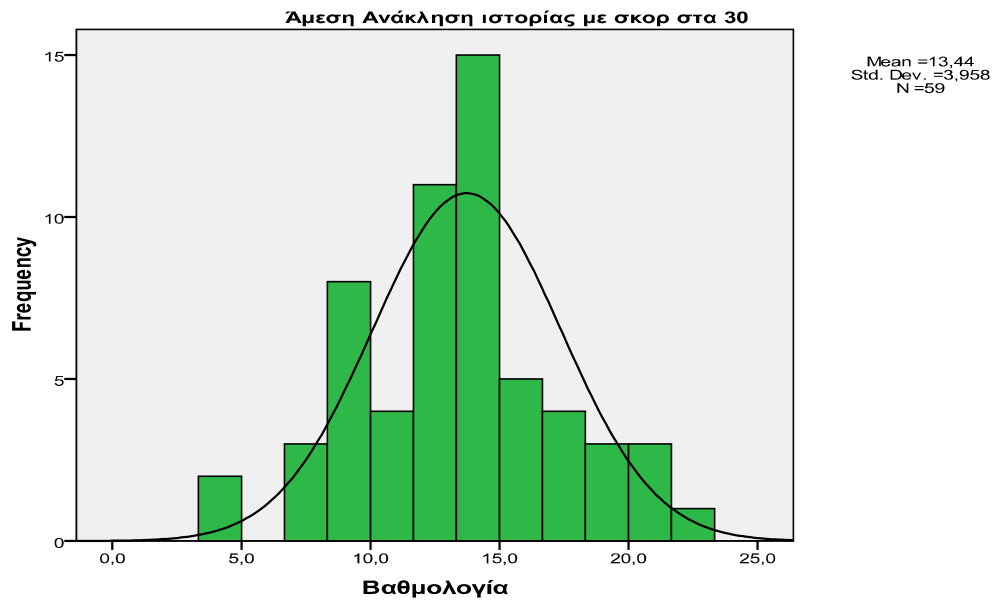
Στην υποδοκιμασία της άμεσης ανάκλησης της ιστορίας, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας στο **σύνολο** των παιδιών είναι ίση με 13,44 (ποσοστό 44,79 %) με τυπική απόκλιση 3,958 , η μέγιστη βαθμολογία που πέτυχαν τα παιδιά είναι 22,8 ενώ η ελάχιστη είναι 3,5 (Πίνακας 9).

Πίνακας 9: Περιγραφικά Μέτρα τάσης και διασποράς της βαθμολογίας στο σύνολο των παιδιών στην υποδοκιμασία της άμεσης ανάκλησης ιστορίας

Statistics

		Άμεση Ανάκληση Ιστορίας με σκορ στα 30	Επί τοις % σκορ Άμεση Ανάκληση Ιστορίας
N	Valid	59	59
	Missing	0	0
Mean		13,437	44,7910
Std. Deviation		3,9581	13,19351
Minimum		3,5	11,67
Maximum		22,8	76,00

Διάγραμμα 9: Ιστόγραμμα συχνοτήτων της βαθμολογίας στο σύνολο των παιδιών στην υποδοκιμασία της άμεσης ανάκλησης ιστορίας.

ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ 2 :ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Στην υποδοκιμασία της καθυστερημένης ανάκλησης, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας στα παιδιά **με διαταραχή ομιλίας** , είναι ίση με 11,51 (ποσοστό 38,37%) με τυπική απόκλιση 4,54, και η μέγιστη βαθμολογία που πέτυχαν τα παιδιά είναι 18,3 ενώ η ελάχιστη είναι 3,2. Στα παιδιά **χωρίς διαταραχή** η εκτιμηθείσα μέση τιμή είναι ίση με 13,25 (ποσοστό 44,15%) με τυπική απόκλιση 3,33, και η μέγιστη βαθμολογία που πέτυχαν τα παιδιά είναι 20,2 ενώ η ελάχιστη είναι 5,7 (Πίνακας 10).

Πίνακας 10: Περιγραφικά Μέτρα τάσης και διασποράς της βαθμολογίας στα παιδιά με ή χωρίς διαταραχή ομιλίας στην υποδοκιμασία της καθυστερημένης ανάκλησης ιστορίας

Παιδιά με διαταραχή ομιλίας

Statistics

		Καθυσ τερημένη ανάκληση ιστορίας με σκορ στα 30	Επί τοισ % σκορ Καθυστερ ημένη ανάκληση ιστορίας
N	Valid	21	21
	Missin g	0	0
Mean		11,510	38,365
Std. Deviation		4,5403	15,134
Minimum		3,2	10,67
Maximum		18,3	61,00

Η κατανομή των απαντήσεων των παιδιών παρουσιάζεται γραφικά και στο παρακάτω διάγραμμα.

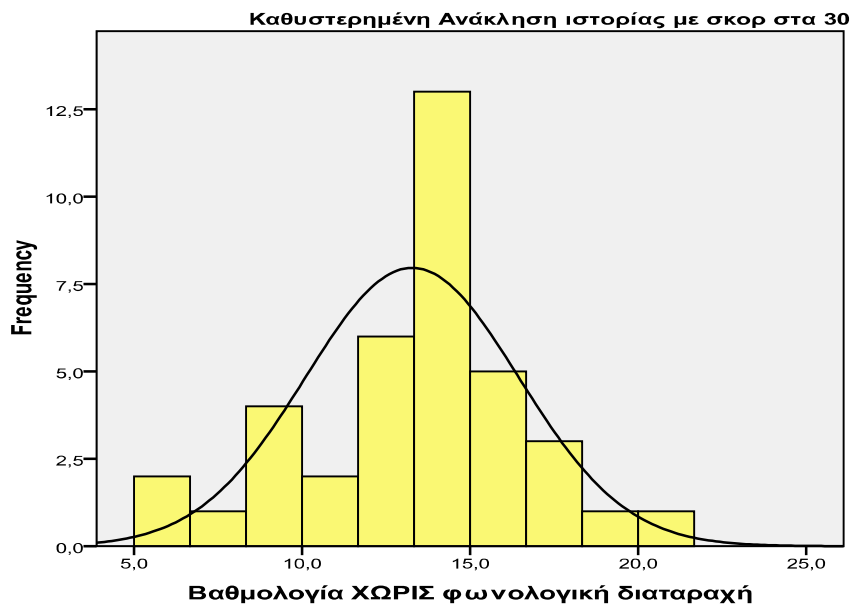
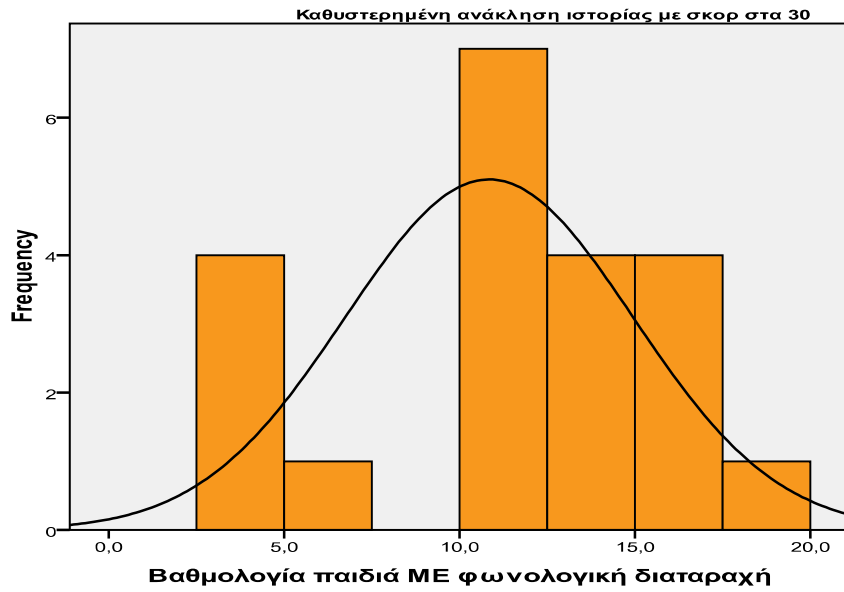
Διάγραμμα 10:

Παιδιά χωρίς διαταραχή στην ομιλία

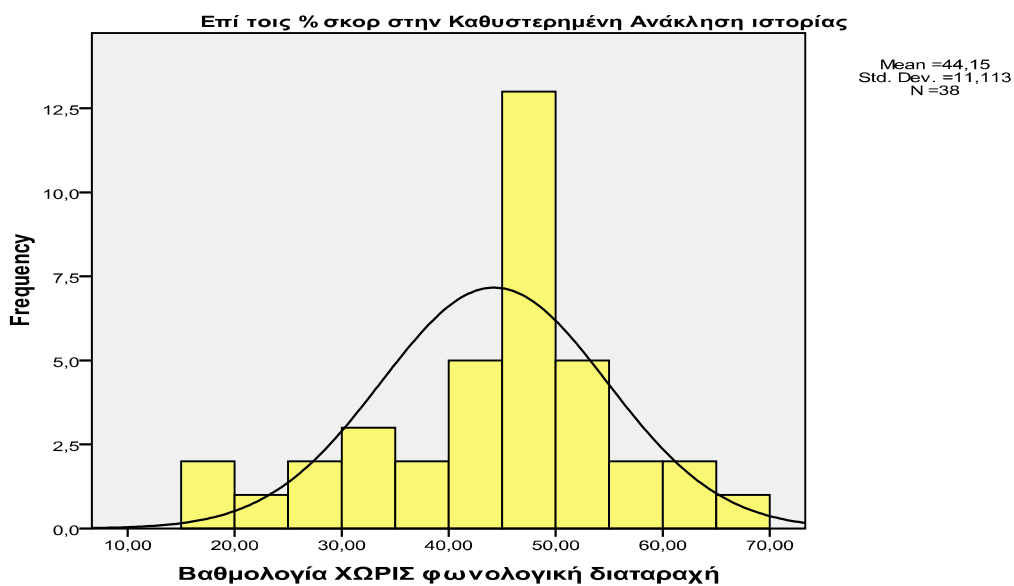
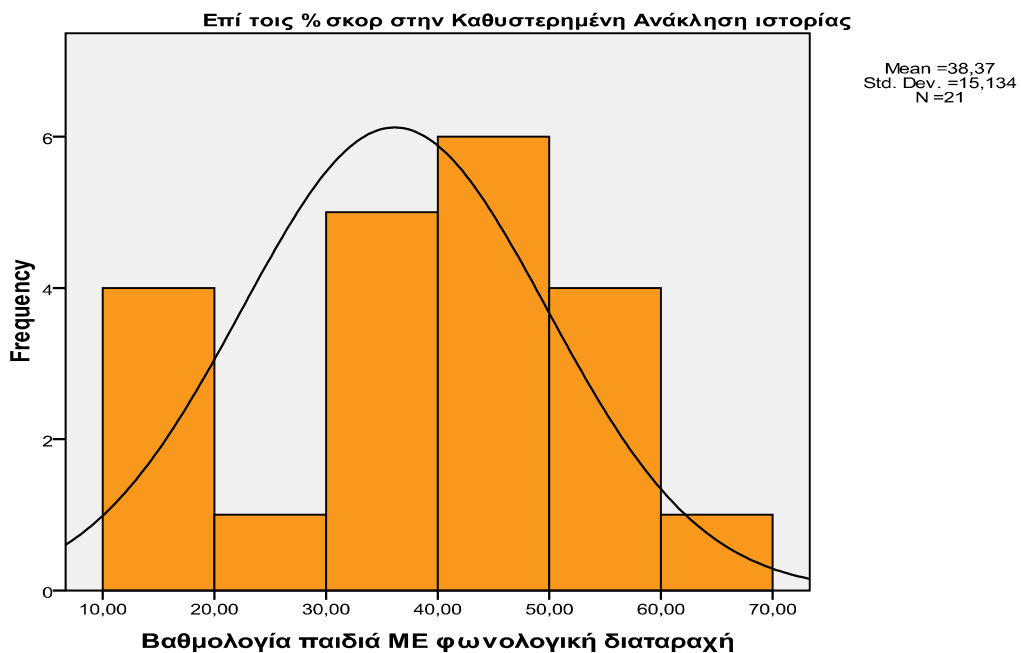
Statistics

		Καθυσ τερημένη ανάκληση ιστορίας με σκορ στα 30	Επί τοισ % σκορ Καθυστερ ημένη ανάκληση ιστορίας
N	Valid	38	38
	Missin g	0	0
Mean		13,245	44,149
Std. Deviation		3,3338	11,112
Minimum		5,7	19,00
Maximum		20,2	67,33

Ιστόγραμμα συχνοτήτων της βαθμολογίας σε κάθε ομάδα παιδιών στην υποδοκιμασία της καθυστερημένης ανάκλησης ιστορίας

Διάγραμμα 11: Ιστόγραμμα συχνοτήτων της βαθμολογίας επί τοις % σε κάθε ομάδα παιδιών στην υποδοκιμασία της καθυστερημένης ανάκλησης ιστορίας

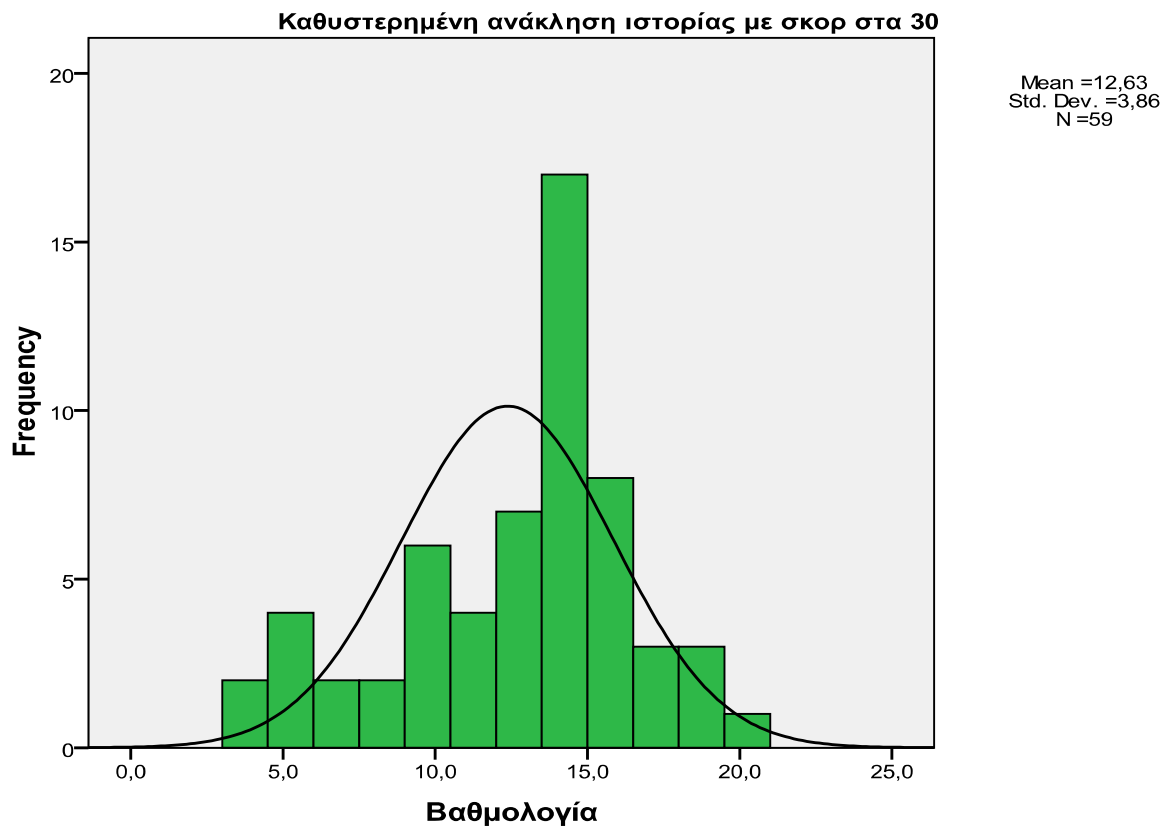
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΣΤΑ 59 ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΪΑ 2

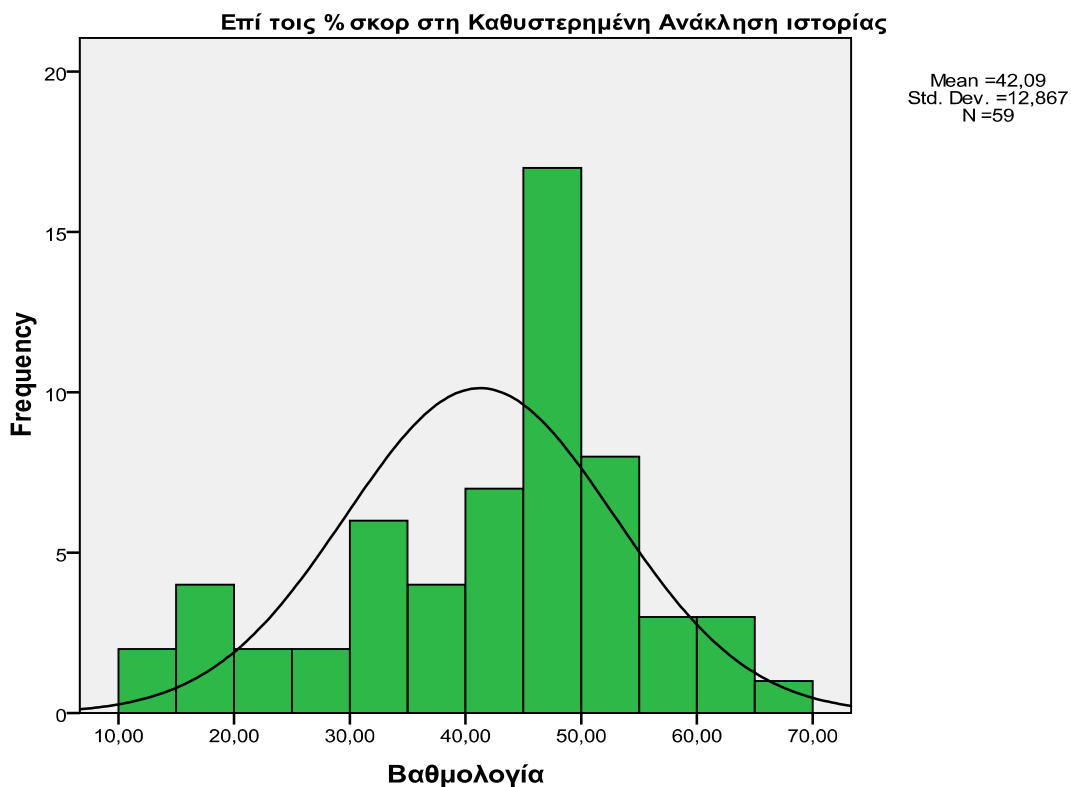
Στην υποδοκιμασία της καθυστερημένης ανάκλησης της ιστορίας, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας στο **σύνολο** των 59 παιδιών είναι ίση με 12,63 (ποσοστό 42,09 %) με τυπική απόκλιση 3,86, η μέγιστη βαθμολογία που πέτυχαν τα παιδιά είναι 20,2 ενώ η ελάχιστη είναι 3,2 (Πίνακας 11).

Πίνακας 11: Περιγραφικά Μέτρα τάσης και διασποράς της βαθμολογίας στο σύνολο των παιδιών στην υποδοκιμασία της καθυστερημένης ανάκλησης ιστορίας

Statistics		Καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας με σκορ στα 30	Επί τοις % σκορ Καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας
N	Valid	59	59
	Missing	0	0
Mean		12,627	42,0904
Std. Deviation		3,8601	12,86711
Minimum		3,2	10,67
Maximum		20,2	67,33

Διάγραμμα 12: Ιστόγραμμα συχνοτήτων της βαθμολογίας στο σύνολο των παιδιών στην υποδοκιμασία της καθυστερημένης ανάκλησης ιστορίας

ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ 3 : ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

Στην υποδοκιμασία των ερωτήσεων κατανόησης, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας στα παιδιά **με διαταραχή ομιλίας**, είναι ίση με 12,48 (ποσοστό 69,31%) με τυπική απόκλιση 3,74, και η μέγιστη βαθμολογία που πέτυχαν τα παιδιά 18 ενώ η ελάχιστη είναι 3. Στα παιδιά **χωρίς διαταραχή** η εκτιμηθείσα μέση τιμή είναι ίση με 13,00 (ποσοστό 72,22%) με τυπική απόκλιση 3,15, και η μέγιστη βαθμολογία που πέτυχαν τα παιδιά είναι 18 ενώ η ελάχιστη είναι 6 (Πίνακας 12).

Πίνακας 12: Περιγραφικά Μέτρα τάσης και διασποράς της βαθμολογίας στα παιδιά με ή χωρίς διαταραχή ομιλίας στην υποδοκιμασία των ερωτήσεων κατανόησης

Παιδιά με διαταραχή

Statistics

	Ερωτήσεις κατανόησης με σκορ στα 18	Επί τοις % σκορ Ερωτήσεις κατανόησης
N Valid	21	21
Missing	0	0
Mean	12,476	69,3122
Std. Deviation	3,7499	20,83289
Minimum	3,0	16,67
Maximum	18,0	100,00

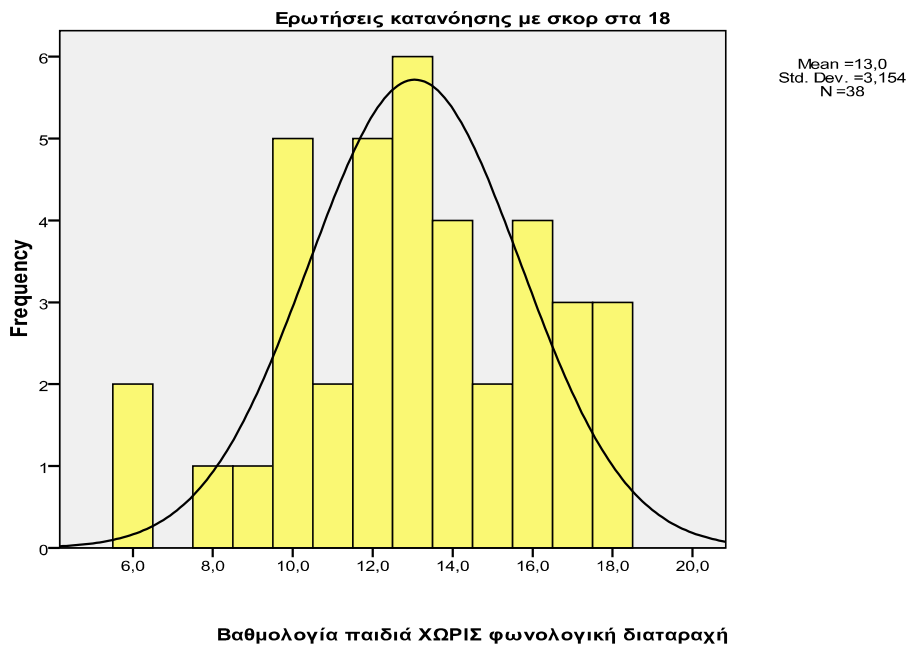
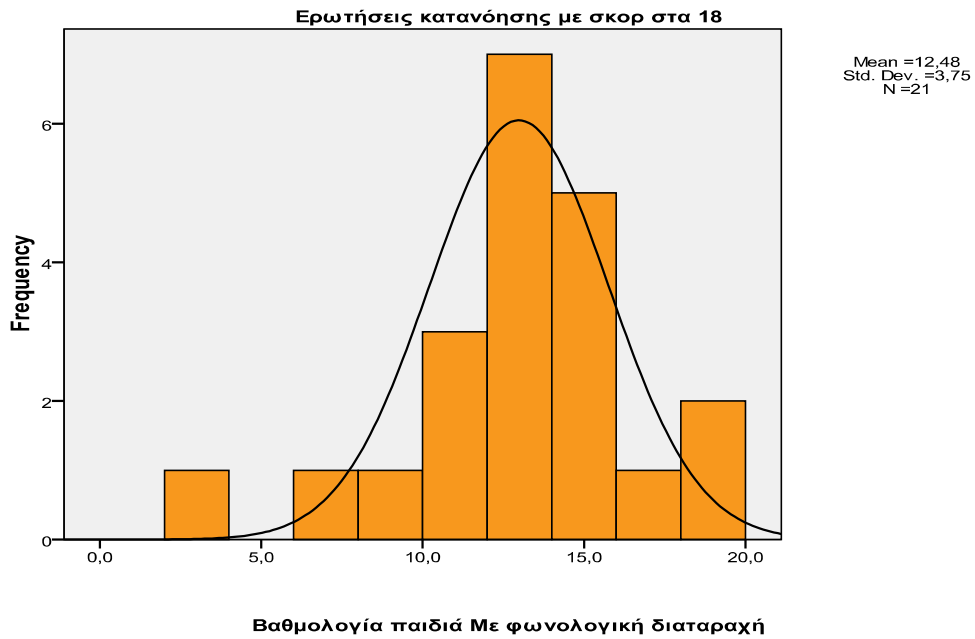
Παιδιά χωρίς διαταραχή

Statistics

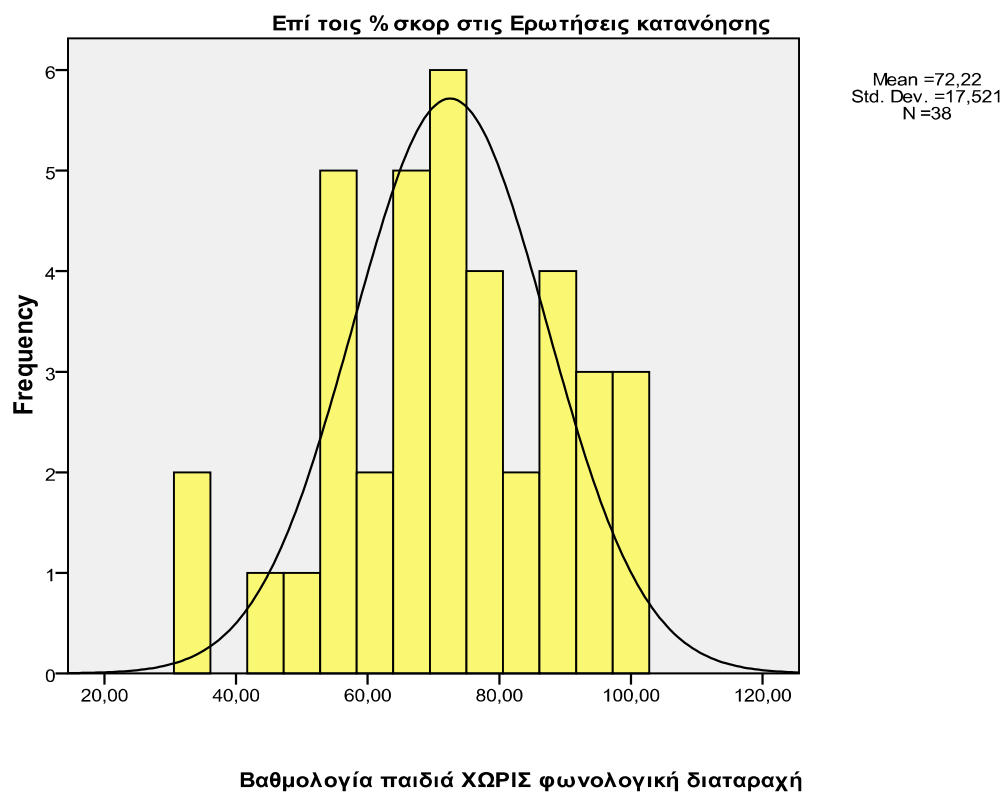
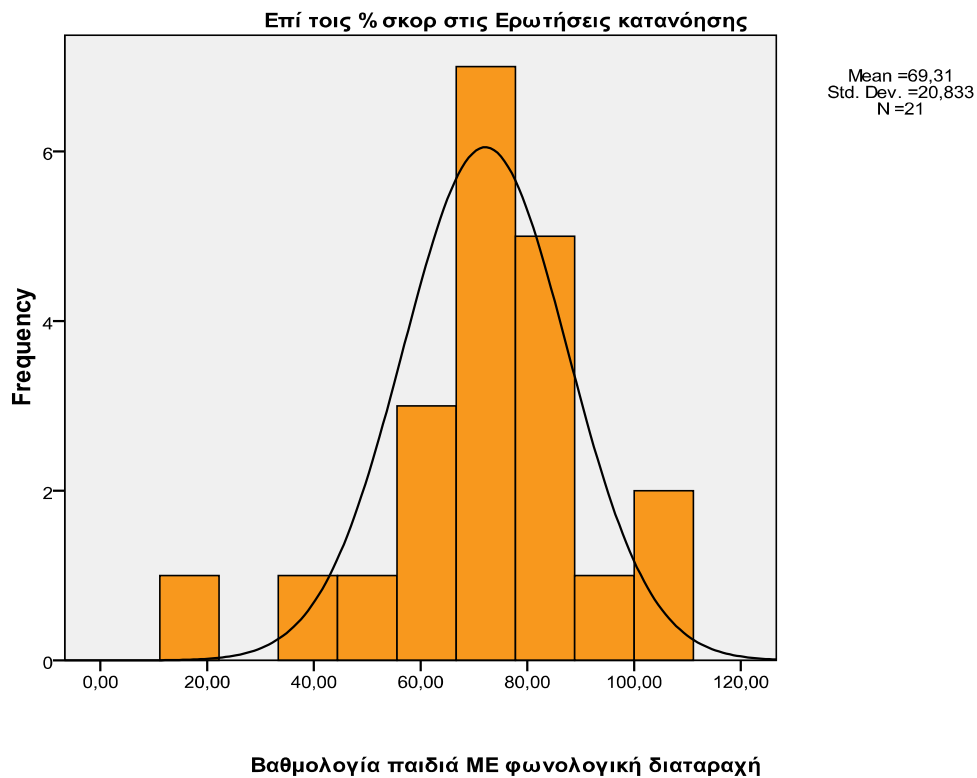
	Ερωτήσεις κατανόησης με σκορ στα 18	Επί τοις % σκορ Ερωτήσεις κατανόησης
N Valid	38	38
Missing	0	0
Mean	13,000	72,2222
Std. Deviation	3,1537	17,52066
Minimum	6,0	33,33
Maximum	18,0	100,00

Η κατανομή των απαντήσεων των παιδιών παρουσιάζεται γραφικά και στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 13: Ιστόγραμμα συχνοτήτων της βαθμολογίας σε κάθε ομάδα παιδιών στην υποδοκιμασία των ερωτήσεων κατανόησης

Διάγραμμα 14: Ιστόγραμμα συχνοτήτων της βαθμολογίας επί τοις % σε κάθε ομάδα παιδιών στην υποδοκιμασία των ερωτήσεων κατανόησης

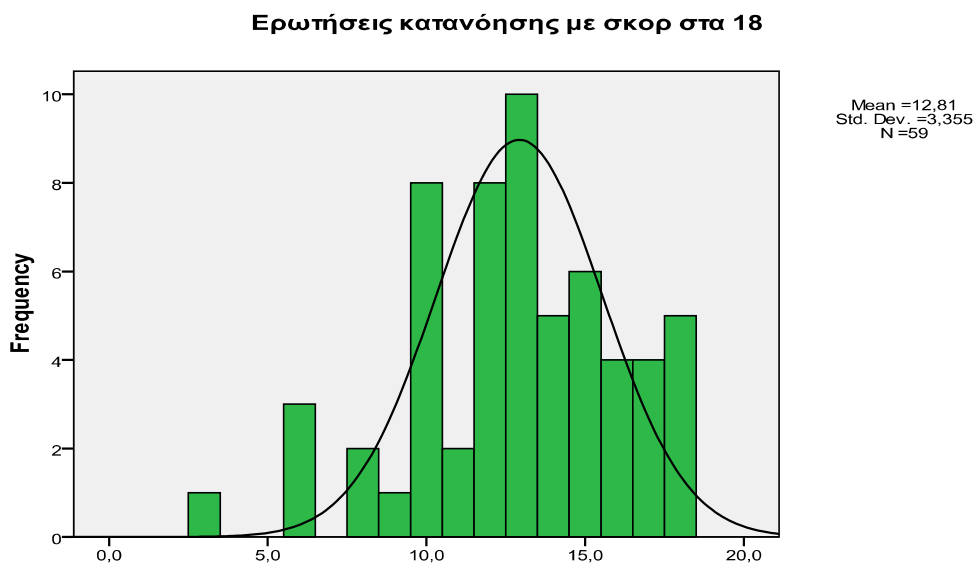
Ε ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΣΤΑ 59 ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΊΑ 3

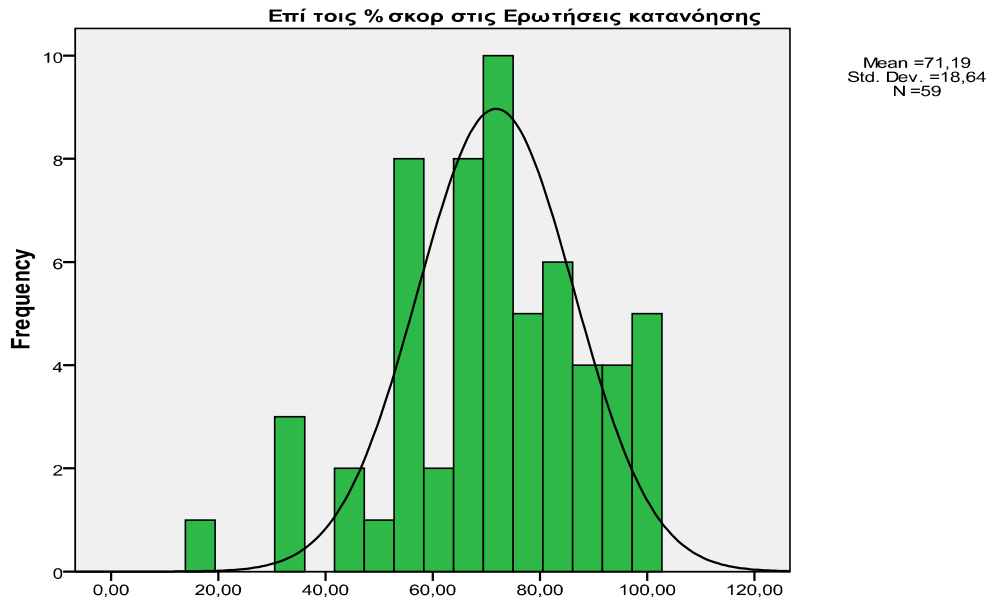
Στην υποδοκιμασία των ερωτήσεων κατανόησης, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας στο **σύνολο** των παιδιών είναι ίση με 12,81 (ποσοστό 71,19 %) με τυπική απόκλιση 3,3553 , η μέγιστη βαθμολογία που πέτυχαν τα παιδιά είναι 18 ενώ η ελάχιστη είναι 3 (Πίνακας 13).

Πίνακας 13: Περιγραφικά Μέτρα τάσης και διασποράς της βαθμολογίας στο σύνολο των παιδιών στην υποδοκιμασία των ερωτήσεων κατανόησης

Statistics		Ερωτήσεις κατανόησης με σκορ στα 18	Επί τοις % σκορ Ερωτήσεις κατανόησης
N	Valid	59	59
	Missin g	0	0
Mean		12,814	71,1864
Std. Deviation		3,3553	18,64031
Minimum		3,0	16,67
Maximum		18,0	100,00

Διάγραμμα 15: Ιστόγραμμα συχνοτήτων της βαθμολογίας στο σύνολο των παιδιών στην υποδοκιμασία των ερωτήσεων κατανόησης

3.4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΡΙΩΝ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ (59 ΠΑΙΔΙΑ)

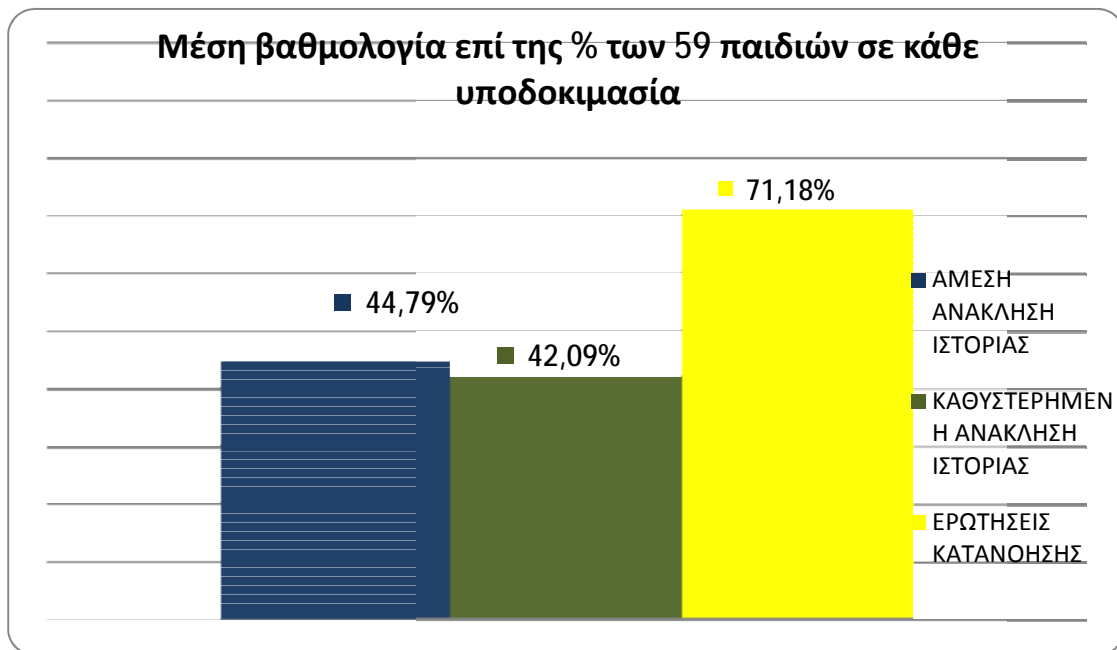
Όπως παρατηρούμε στον παρακάτω πίνακα, τα παιδιά του δείγματος, ανεξαρτήτου φύλου και ομάδας έχουν πετύχει μεγαλύτερη συνολική βαθμολογία (71,19%) στην υποδοκιμασία των ερωτήσεων κατανόησης και μικρότερη στις άλλες δυο υποδοκιμασίες (άμεση ανάκληση 44,8%, καθυστερημένη ανάκληση 42,09%).

Πίνακας 14: Περιγραφικά μέτρα – τάσης και διασποράς των 3 υποδοκιμασιών στο σύνολο των παιδιών

Descriptive Statistics

	N	Mea	Std.	Minim	Maxim
			Deviation	um	um
Επί τοις % σκορ άμεση ανάκληση ιστορίας	59	44,7910	13,19351	11,67	76,00
Επί τοις % σκορ καθυστερημένης. ανάκληση ιστορίας	59	42,0904	12,86711	10,67	67,33
Επί τοις % σκορ ερωτήσεις κατανόησης	59	71,1864	18,64031	16,67	100,00

Διάγραμμα 16: Γράφημα μέσης βαθμολογίας επί της % στις 3 υποδοκιμασίες στο σύνολο των παιδιών

Αυτή η διαφορά στην βαθμολογία που έχουν πετύχει τα παιδιά στην υποδοκιμασία των ερωτήσεων κατανόησης σε σύγκριση με τις άλλες δύο υποδοκιμασίες είναι στατιστικώς σημαντική (τιμή $\chi^2=21,42$, $p=0,045 < 0,05$).

Πίνακας 15: χ^2 Test για τον εντοπισμό διαφορών μεταξύ των βαθμολογιών των 3 υποδοκιμασιών

Test Statistics

	Επί τοις % άμεση ανάκληση ιστορίας	Επί τοις % καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας	Επί τοις % ερωτήσεις κατανόησης
Chi-Square	7,559	14,983	21,424
df	50	44	12
Asymp. Sig.	1,000	1,000	,045
Monte Carlo Sig.	1,000	1,000	,045
99% Confidence Interval	Lower Bound	1,000	,039
	Upper Bound	1,000	,050

3.5 ΕΛΕΓΧΟΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ 3 ΔΟΚΙΜΑΣΙΩΝ

Για να εξετάσουμε αν η βαθμολογία που πέτυχαν τα παιδιά στις τρεις υποδοκιμασίες σχετίζονται μεταξύ τους και αν ναι, σχετίζονται θετικά ή αρνητικά, θα κάνουμε έλεγχο συσχέτισεων του Pearson. Ο έλεγχος αυτός βασίζεται σε δύο υποθέσεις. Η πρώτη υπόθεση (μηδενική υπόθεση H_0) αφορά το γεγονός ότι η μία υποδοκιμασία είναι ασυσχέτιστη με την άλλη. Η δεύτερη υπόθεση (ή εναλλακτική H_1) αφορά το γεγονός ότι η μία υποδοκιμασία σχετίζεται με την άλλη είτε θετικά είτε αρνητικά (αυτό κρίνεται βάσει του πρόσημου του συντελεστή συσχέτισης).

Η τιμή του συντελεστή συσχέτισης ανήκει πάντα στο διάστημα από -1 έως 1, όπου οι αρνητικές τιμές δηλώνουν αρνητική συσχέτιση των δοκιμασιών και θετικές τιμές δηλώνουν θετική συσχέτιση των δοκιμασιών. Μάλιστα, όσο πιο κοντά στο 1 είναι ο συντελεστής συσχέτισης τόσο μεγαλύτερη είναι η θετική συσχέτιση και το ίδιο ισχύει με το μέγεθος της αρνητικής συσχέτισης, όταν πλησιάζει το -1.

Για να αποφασιστεί ποιές από τις υποθέσεις είναι αληθής ο έλεγχος βασίζεται στην τιμή του p-value του πίνακα συσχέτισεων. Αν το p-value είναι μεγαλύτερο από το επίπεδο σημαντικότητας 0,05 τότε είναι αποδεκτή η μηδενική υπόθεση, ενώ αν το p-value είναι με μικρότερο από το επίπεδο σημαντικότητας 0,05 τότε απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση και ισχύει η εναλλακτική.

F ΣΥΝΟΛΙΚΑ στα 59 παιδιά

Στον παρακάτω πίνακα διαπιστώνουμε ότι η βαθμολογία που έχουν καταφέρει το σύνολο των παιδιών στην υποδοκιμασία της άμεσης ανάκλησης ιστορίας, σχετίζεται θετικά με τον βαθμό που έχουν καταφέρει στην υποδοκιμασία της καθυστερημένης ανάκλησης. Συγκεκριμένα έχουμε έναν σχετικά μεγάλο θετικό συντελεστή συσχέτισης του Pearson (0,805) και το p-value είναι $0,0001 < 0,05$. Άρα όσο καλύτερα αποτελέσματα πέτυχαν τα παιδιά στην πρώτη υποδοκιμασία τόσο καλύτερα αποτελέσματα συγκέντρωσαν και στην δεύτερη υποδοκιμασία.

Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγουμε και για τον συσχετισμό των υποδοκιμασιών άμεσης ανάκλησης και ερωτήσεων κατανόησης (συντελεστής συσχέτισης 0,415 $p = 0,001$) και των υποδοκιμασιών καθυστερημένης ανάκλησης και ερωτήσεων κατανόησης (συντ. συσχέτισης 0,399 $p = 0,002$). Ωστόσο, αυτοί οι δύο συντελεστές συσχέτισης δεν είναι τόσο κοντά στην μονάδα που σημαίνει ότι έχουμε μια πιο μικρή θετική συσχέτιση μετά αυτών των ζευγών υποδοκιμασιών.

Πίνακας 16: Συσχέτιση βαθμολογίας σε κάθε μία υποδοκιμασία στα 59 παιδιά

Correlations

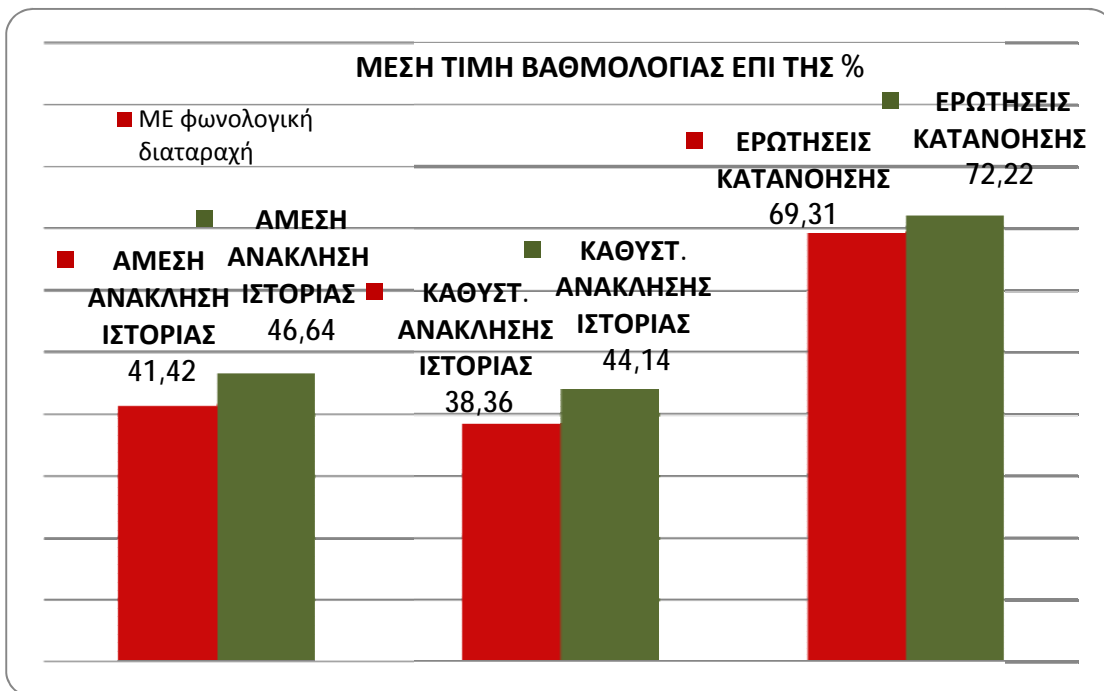
	Επί τοις % σκορ άμεση ανάκληση ιστορίας	Επί τοις % σκορ καθυστερημέ νη ανάκληση ιστορίας	Επί τοις % σκορ ερωτήσεις κατανόησης
Επί τοις % σκορ άμεση ανάκληση ιστορίας	1	,805**	,415**
Pearson Correlation		,000	,001
Sig. (2-tailed)			
N	59	59	59
Επί τοις % σκορ καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας	,805**	1	,399**
Pearson Correlation	,000		,002
Sig. (2-tailed)			
N	59	59	59
Επί τοις % σκορ ερωτήσεις κατανόησης	,415**	,399**	1
Pearson Correlation	,001	,002	
Sig. (2-tailed)			
N	59	59	59

** . Correlation is significant

Φ ΣΕ ΚΑΘΕ ΟΜΑΔΑ ΠΑΙΔΙΩΝ

Όπως παρατηρούμε από το παρακάτω διάγραμμα, τα παιδιά με διαταραχή στην ομιλία είχαν μέση βαθμολογία 41,2% στην άμεση ανάκληση ιστορίας, 38,36% στην καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας και 69,31 % στις ερωτήσεις κατανόησης ενώ τα παιδιά χωρίς διαταραχή είχαν μέση βαθμολογία 46,64% στην άμεση ανάκληση ιστορίας, 44,14% στην καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας και 72,22 % στις ερωτήσεις κατανόησης. Θα εξετάσουμε, όπως παραπάνω αν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των αποτελεσμάτων των 3 υποδοκιμασιών πρώτα στα παιδιά με διαταραχή ομιλίας και ύστερα στα παιδιά χωρίς διαταραχή.

Διάγραμμα 17: Μέση τιμή βαθμολογίας επί της % της κάθε ομάδας παιδιών στις 3 υποδοκιμασίες

Στον παρακάτω πίνακα διαπιστώνουμε ότι η βαθμολογία που έχουν καταφέρει τα παιδιά με διαταραχή ομιλίας στην υποδοκιμασία της άμεσης ανάκλησης ιστορίας, σχετίζεται θετικά σε σημαντικό βαθμό (συντ. συσχέτισης 0,887 $p\text{-value}=0,0001 < 0,05$) με την βαθμολογία που έχουν πετύχει στην υποδοκιμασία της καθυστερημένης ανάκλησης. Άρα όσο καλύτερα αποτελέσματα πέτυχαν τα παιδιά με διαταραχή ομιλίας στην πρώτη υποδοκιμασία τόσο καλύτερα αποτελέσματα συγκέντρωσαν και στην δεύτερη υποδοκιμασία. Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγουμε, αλλά με μια πιο μικρή θετική συσχέτιση, και για τον συσχετισμό των υποδοκιμασιών άμεσης ανάκλησης και ερωτήσεων κατανόησης (συντ. συσχέτισης 0,666 $p= 0,01$) και των υποδοκιμασιών καθυστερημένης ανάκλησης και ερωτήσεων κατανόησης (συντ. συσχέτισης 0,556 $p=0,009$).

Πίνακας 17: Συσχέτιση βαθμολογίας σε κάθε μία δοκιμασία στα παιδιά με φωνολογική διαταραχή

Correlations			
	Επί τοις % σκορ άμεση ανάκληση ιστορίας	Επί τοις % σκορ καθυστερημέ νη ανάκληση ιστορίας	Επί τοις % σκορ ερωτήσεις κατανόησης
Επί τοις % σκορ άμεση ανάκληση ιστορίας	1	,887**	,666**
Pearson Correlation		,000	,001
Sig. (2-tailed)			
N	21	21	21
Επί τοις % σκορ καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας	,887**	1	,556**
Pearson Correlation	,000		,009
Sig. (2-tailed)			
N	21	21	21
Επί τοις % σκορ ερωτήσεις κατανόησης	,666**	,556**	1
Pearson Correlation	,001	,009	
Sig. (2-tailed)			
N	21	21	21

**.

Όσον αφορά τις συσχετίσεις των υποδοκιμασιών στα παιδιά χωρίς διαταραχή διαπιστώνουμε ότι υπάρχει σημαντική θετική συσχέτιση μόνο μεταξύ των αποτελεσμάτων της άμεσης ανάκλησης ιστορίας και της καθυστερημένης ανάκλησης ιστορίας (συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι 0,699 και το $p\text{-value} = 0,0001 < 0,05$). Άρα όσο καλύτερα αποτελέσματα κατάφεραν τα παιδιά χωρίς διαταραχή πρώτη υποδοκιμασία τόσο καλύτερα αποτελέσματα συγκέντρωσαν και στην δεύτερη υποδοκιμασία.

Ωστόσο, δεν υπάρχει συσχέτιση των αποτελεσμάτων μεταξύ της άμεσης ανάκλησης ιστορίας και των ερωτήσεων κατανόησης ($p=0,336 > 0,05$) αλλά ούτε και μεταξύ της καθυστερημένης ανάκλησης ιστορίας και των ερωτήσεων κατανόησης ($p=0,12 > 0,05$). Αυτό σημαίνει ότι, τα αποτελέσματα που πέτυχαν τα παιδιά χωρίς διαταραχή στην πρώτη υποδοκιμασία δεν σχετίζονται με τα αποτελέσματα που πέτυχαν στην τρίτη υποδοκιμασία, αλλά ούτε τα αποτελέσματα μεταξύ της δεύτερης και τρίτης υποδοκιμασίας σχετίζονται μεταξύ τους.

Πίνακας 18: Συσχέτιση βαθμολογίας σε κάθε μία δοκιμασία στα παιδιά χωρίς διαταραχή ομιλίας

Correlations

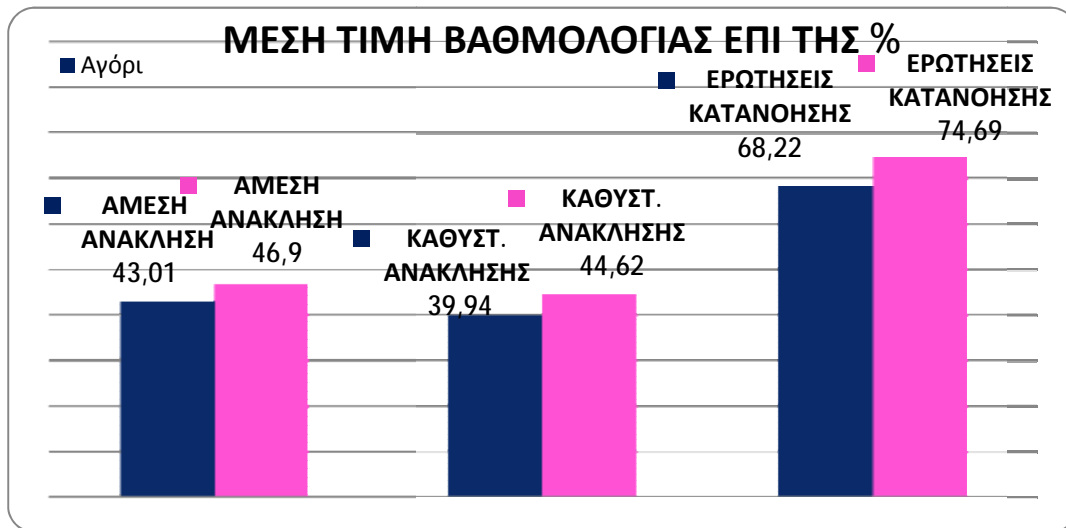
	Επί τοις % σκορ άμεση ανάκληση ιστορίας	Επί τοις % σκορ καθυστερημέν η ανάκληση ιστορίας	Επί τοις % σκορ ερωτήσεις κατανόησης
Επί τοις % σκορ άμεση ανάκληση ιστορίας	1	,699**	,160
Pearson Correlation		,000	,336
Sig. (2-tailed)			
N	38	38	38
Επί τοις % σκορ καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας	,699**	1	,253
Pearson Correlation		,000	,125
Sig. (2-tailed)			
N	38	38	38
Επί τοις % σκορ ερωτήσεις κατανόησης	,160	,253	1
Pearson Correlation		,336	,125
Sig. (2-tailed)			
N	38	38	38

**.

3.6 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΙΜΗΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΣΤΙΣ 3 ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ

Όπως παρατηρούμε στο παρακάτω διάγραμμα, η μέση τιμή της βαθμολογίας που πέτυχαν τα αγόρια στην υποδοκιμασία της άμεσης ανάκλησης της ιστορίας είναι 43,01%, ενώ τα κορίτσια πέτυχαν 46,90% στην ίδια υποδοκιμασία. Στην υποδοκιμασία της καθυστερημένης ανάκλησης, τα αγόρια πέτυχαν μέση βαθμολογία 39,94% , ενώ τα κορίτσια 44,62%. Στην τελευταία υποδοκιμασία των ερωτήσεων κατανόησης, τα αγόρια πέτυχαν μέση τιμή βαθμολογία επί της % 68,22, ενώ τα κορίτσια πέτυχαν 74,69% (Διάγραμμα 18).

Διάγραμμα 18 : Γράφημα μέσης τιμής βαθμολογίας επί της % ανά φύλο στις 3 υποδοκιμασίες

Στο σημείο αυτό της στατιστικής ανάλυσης θα πραγματοποιηθεί έλεγχος κατά πόσο τα αποτελέσματα που πέτυχε κάθε παιδί σε κάθε μία από τις 3 δοκιμασίες διαφέρουν ανάλογα με το φύλο του (αγόρι-κορίτσι).

F Πρώτη υποδοκιμασία : Άμεση ανάκληση ιστορίας

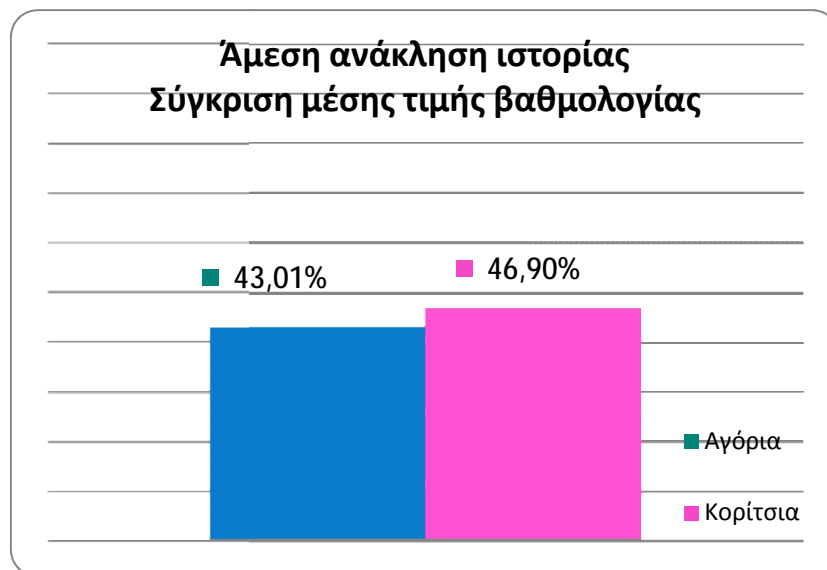
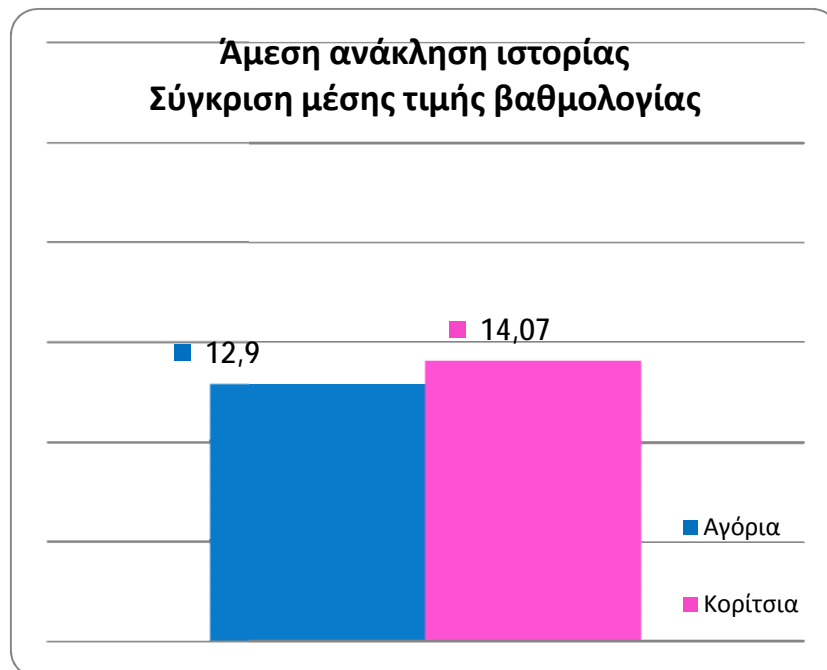
Στην πρώτη υποδοκιμασία, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας των αγοριών είναι 12,90 (ποσοστό 43,01%) με τυπ. απόκλιση 4,05 και η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας των κοριτσιών είναι 14,07 με τυπ. απόκλιση 3,82 (ποσοστό 46,90 %) (Πίνακας 19, Διάγραμμα 19)

Πίνακας 19: Περιγραφικά μέτρα τάσης - διασποράς μέσης τιμής βαθμολογίας στην πρώτη υποδοκιμασία ανά φύλο

Group Statistics

Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
άμεση ανάκληση ιστορίας αγόρι	32	12,90	4,0520	,7163
άμεση ανάκληση ιστορίας κορίτσι	27	14,07	3,8215	,7354
Επί τοις % σκορ άμεση ανάκληση ιστορίας αγόρι	32	43,01	13,50680	2,38769
Επί τοις % σκορ άμεση ανάκληση ιστορίας κορίτσι	27	46,90	12,73826	2,45148

Διάγραμμα 19: Γράφημα μέσης τιμής βαθμολογίας στην πρώτη υποδοκιμασία ανά φύλο

Παρατηρούμε ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια, πέτυχαν μια μέτρια βαθμολογία δεδομένου ότι η μέγιστη βαθμολογία που θα μπορούσαν να συγκεντρώσουν ήταν οι 30 βαθμοί, και τα κορίτσια έχουν λίγο καλύτερη επίδοση από ότι τα αγόρια. Συγκρίνοντας την μέση τιμή βαθμολογίας μεταξύ των αγοριών και των κοριτσιών διαπιστώνουμε ότι η τιμή του στατιστικού ελέγχου είναι -1,131 και το αντίστοιχο p-value είναι 0,263. Εφόσον το p-value έχει τιμή μεγαλύτερη από το 0,05 (επίπεδο σημαντικότητας) αποδεχόμαστε ότι η διαφορά μεταξύ της βαθμολογίας μεταξύ αγοριών και κοριτσιών δεν είναι στατιστικώς σημαντική (Πίνακας 20)

Πίνακας 20: T Test για τον εντοπισμό διαφορών μεταξύ των αγοριών και κοριτσιών στην πρώτη υποδοκιμασία

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means			
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	
	άμεση ανάκληση ιστορίας με σκορ στα 30	Equal variances assumed	,885	,351	-1,131	57
	Equal variances not assumed			-1,137	62	,260
Επί τοις % σκορ ανάκληση ιστορίας	Equal variances assumed	,885	,351	-1,131	57	,263
	Equal variances not assumed			-1,137	62	,260

F Δεύτερη υποδοκιμασία : Καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας

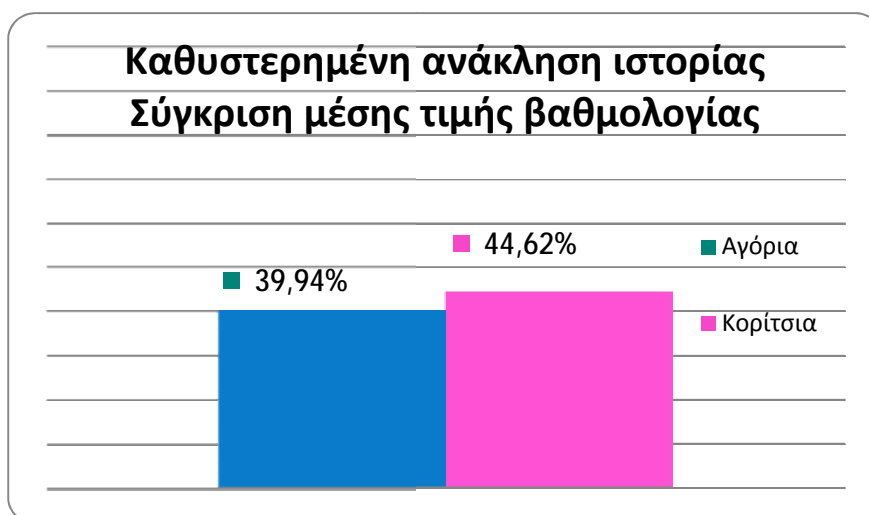
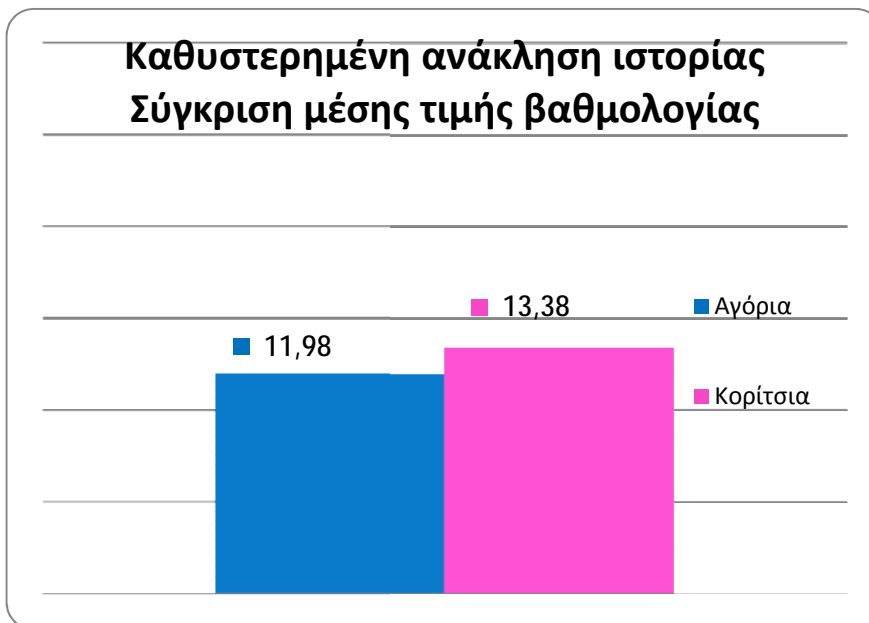
Στην δεύτερη υποδοκιμασία, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας των αγοριών είναι 11,98 (ποσοστό 39,95%) με τυπ. απόκλιση 3,97 και η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας των κοριτσιών είναι 13,39 (ποσοστό 44,63 %) με τυπ. απόκλιση 3,64 (Πίνακας 21, Διάγραμμα 20)

Πίνακας 21: Περιγραφικά μέτρα τάσης - διασποράς μέσης τιμής βαθμολογίας στην δεύτερη υποδοκιμασία ανά φύλο

Group Statistics

	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας με σκορ στα 30	αγόρ	32	11,984	3,9792	,7034
	κορίτ σι	27	13,389	3,6400	,7005
Επί τοις % καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας	αγόρ	32	39,9479	13,26410	2,34478
	κορίτ σι	27	44,6296	12,13328	2,33505

Διάγραμμα 20: Γράφημα μέσης τιμής βαθμολογίας στην δεύτερη υποδοκιμασία ανά φύλο

Παρατηρούμε ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια, είχαν μία κάτω του μετρίου επίδοση (μέγιστο 30 βαθμοί), και τα κορίτσια και σε αυτή την δοκιμασία έχουν καλύτερη επίδοση από τα αγόρια. Συγκρίνοντας την μέση τιμή βαθμολογίας μεταξύ των αγοριών και των κοριτσιών διαπιστώνουμε ότι η τιμή του στατιστικού ελέγχου είναι -1,404 και το αντίστοιχο p-value είναι 0,166. Εφόσον το p-value έχει τιμή μεγαλύτερη από το 0,05 (επίπεδο σημαντικότητας) αποδεχόμαστε ότι η διαφορά μεταξύ της βαθμολογίας μεταξύ αγοριών και κοριτσιών δεν είναι στατιστικώς σημαντική (Πίνακας 22)

Πίνακας 22: T Test για τον εντοπισμό διαφορών μεταξύ των αγοριών και κοριτσιών στην δεύτερη υποδοκιμασία

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
	καθυστερημένη ιστορία με σκορ στα 30	,799	,375	-1,404	57
Equal variances assumed			-1,415	56,602	,163
Επί τοις % σκορ καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας	,799	,375	-1,404	57	,166
Equal variances assumed			-1,415	56,602	,163

F Τρίτη υποδοκιμασία : Ερωτήσεων κατανόησης

Στην υποδοκιμασία ερωτήσεων κατανόησης, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας των αγοριών είναι 12,28 (ποσοστό 68,23%) με τυπ.απόκλιση 3,22 και η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας των κοριτσιών είναι 13,44 (ποσοστό 74,69%) με τυπ. απόκλιση 3,45 (Πίνακας 23, Διάγραμμα 21)

Πίνακας 23: Περιγραφικά μέτρα τάσης - διασποράς μέσης τιμής βαθμολογίας στην τρίτη υποδοκιμασία ανά φύλο

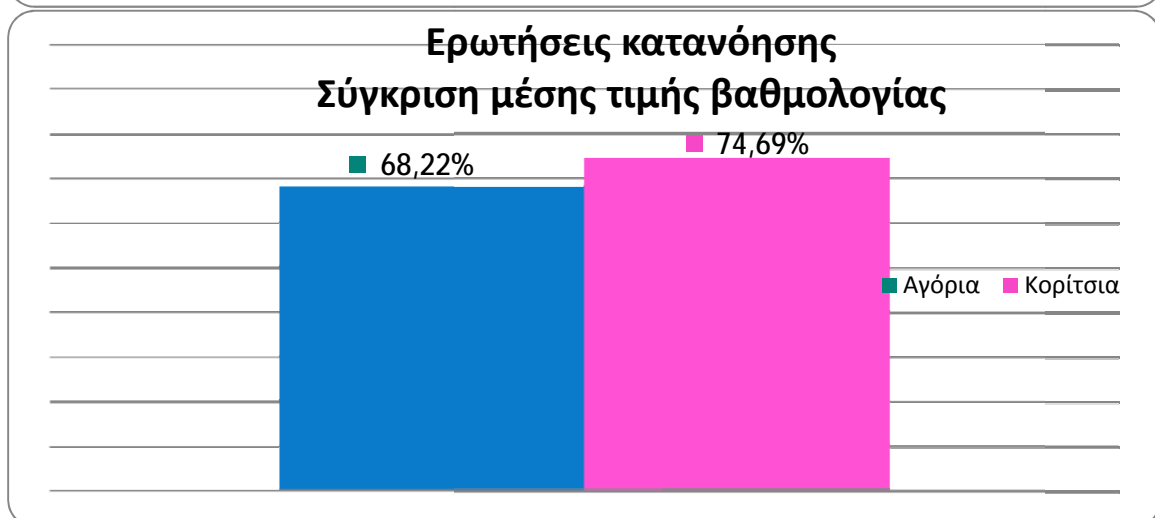
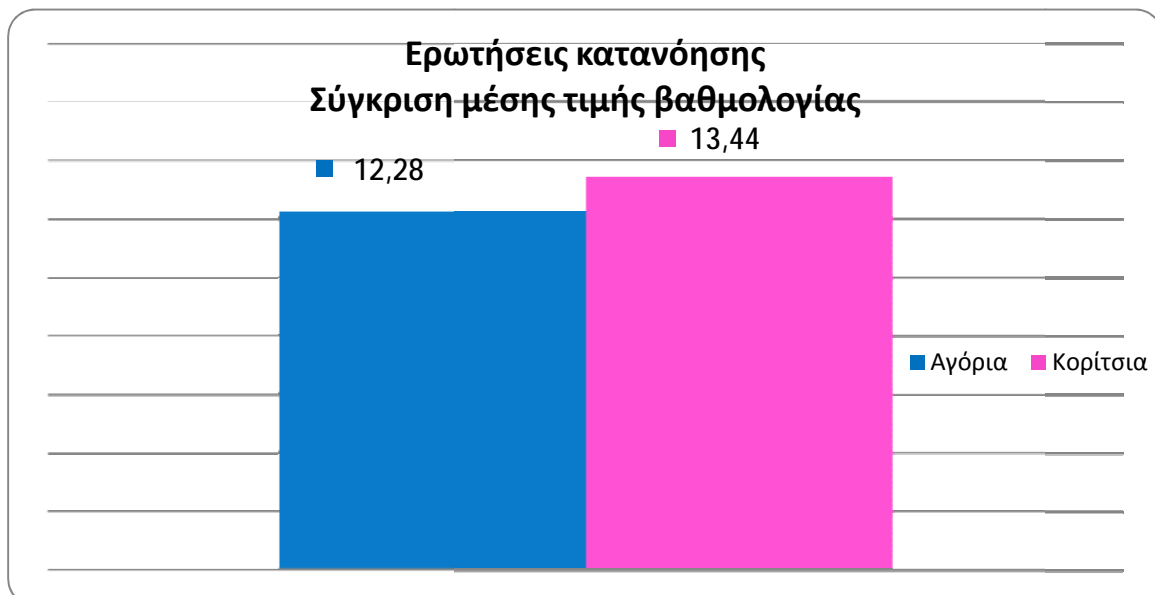
Group Statistics

	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ερωτήσεις κατανόησης με σκορ στα 18	αγόρ	32	12,281	3,2252	,5701
	κορίτ σι	27	13,444	3,4567	,6652
Επί τοις % ερωτήσεις κατανόησης	αγόρ	32	68,2292	17,91804	3,16749

Group Statistics

	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ερωτήσεις κατανόησης με σκορ 1 στα 18	αγόρ	32	12,28	3,2252	,5701
	κορίτ σι	27	13,44	3,4567	,6652
Επί τοις % ερωτήσεις κατανόησης	αγόρ	32	68,22	17,91804	3,16749
	κορίτ σι	27	74,69	19,20384	3,69578

Διάγραμμα 21: Γράφημα μέσης τιμής βαθμολογίας στην τρίτη υποδοκιμασία ανά φύλο

Παρατηρούμε ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια σε αυτή την υποδοκιμασία, είχαν πολύ καλή επίδοση (μέγιστο 18 βαθμοί), και τα κορίτσια και σε αυτή την δοκιμασία έχουν καλύτερη επίδοση από τα αγόρια. Συγκρίνοντας την μέση τιμή βαθμολογίας μεταξύ των αγοριών και των κοριτσιών διαπιστώνουμε ότι η τιμή του στατιστικού ελέγχου είναι -1,336 και το αντίστοιχο p-value είναι 0,187. Εφόσον το p-value έχει τιμή μεγαλύτερη από το 0,05 (επίπεδο σημαντικότητας) αποδεχόμαστε ότι η διαφορά μεταξύ της βαθμολογίας μεταξύ αγοριών και κοριτσιών δεν είναι στατιστικώς σημαντική (Πίνακας 24)

Πίνακας 24: T Test για τον εντοπισμό διαφορών μεταξύ των αγοριών και κοριτσιών στην τρίτη υποδοκιμασία

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
	ερωτήσεις κατανόησης με σκορ στα 18				
Equal variances assumed	,332	,567	-1,336	57	,187
Equal variances not assumed			-1,328	53,854	,190
Επί τοις % σκορ ερωτήσεις κατανόησης					
Equal variances assumed	,332	,567	-1,336	57	,187
Equal variances not assumed			-1,328	53,854	,190

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΙΜΗΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΣΤΗΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

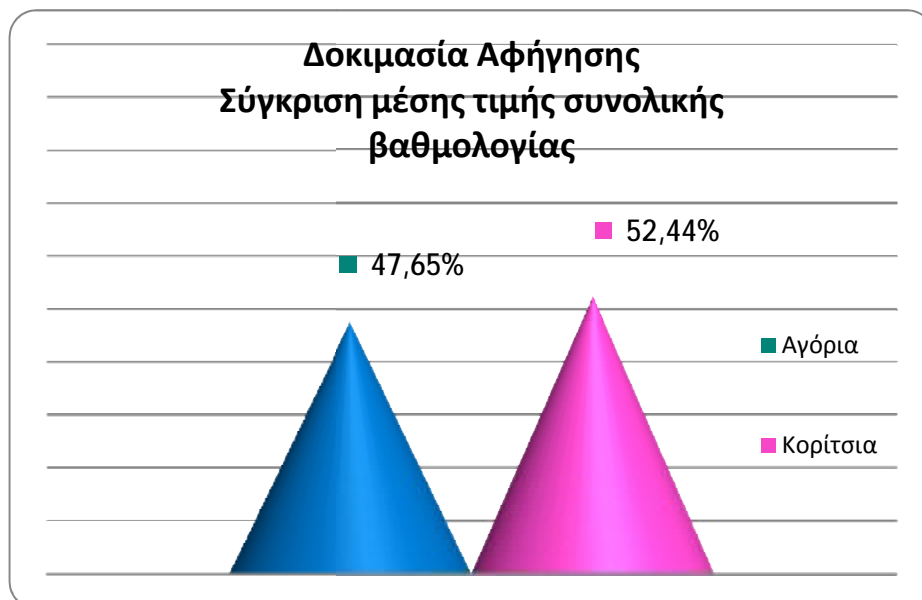
Συνολικά στην Δοκιμασία Αφήγησης, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της συνολικής βαθμολογίας των αγοριών είναι 37,16 με τυπ. απόκλιση 39,63 (ποσοστό 47,65%) και η εκτιμηθείσα μέση τιμή της συνολικής βαθμολογίας των κοριτσιών είναι 40,90 με τυπ. απόκλιση 8,79 (ποσοστό 52,44 %) (Πίνακας 25, Διάγραμμα 22)

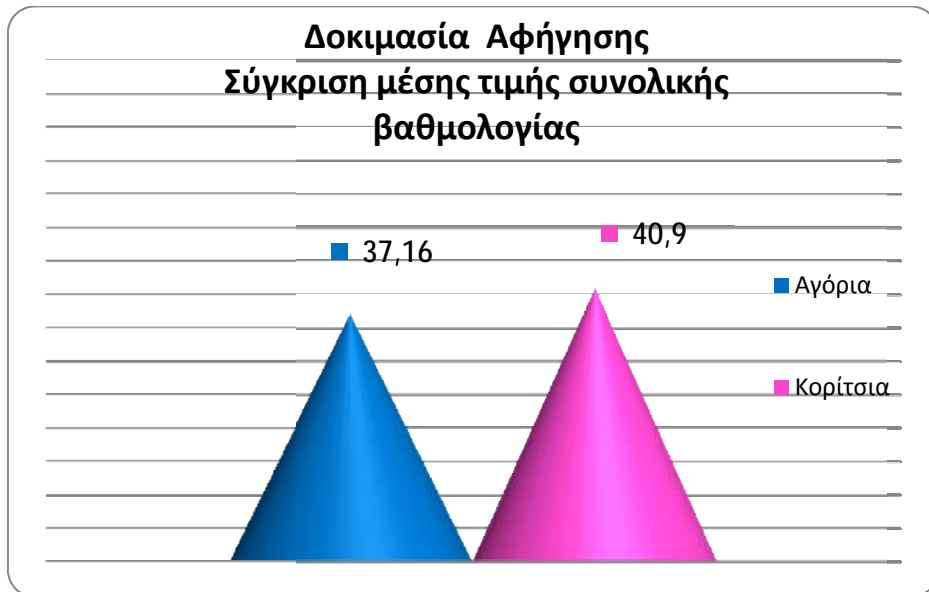
Πίνακας 25: Περιγραφικά μέτρα τάσης - διασποράς μέσης τιμής συνολικής βαθμολογίας στην Δοκιμασία Αφήγησης ανά φύλο

Group Statistics

Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
συνολική βαθμολογία στη δοκιμασία αφήγησης με σκορ το 78 αγόρ	32	37,169	9,6354	1,7033
κορίτσι	27	40,904	8,7921	1,6920
Επί τοις % συνολικό βαθμολογίας στη δοκιμασία αφήγησης αγόρ	32	47,6522	12,35312	2,18374
κορίτσι	27	52,4406	11,27188	2,16927

Διάγραμμα 22: Γράφημα μέσης τιμής της συνολικής βαθμολογίας στην Δοκιμασία Αφήγησης ανά φύλο

Παρατηρούμε ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια συνολικά στην Δοκιμασία Αφήγησης, είχαν μια μέτρια επίδοση (μέγιστο 78 βαθμοί), και τα κορίτσια έχουν καλύτερη επίδοση από τα αγόρια. Συγκρίνοντας την μέση τιμή βαθμολογίας μεταξύ των αγοριών και των κοριτσιών διαπιστώνουμε ότι η τιμή του στατιστικού ελέγχου είναι -1,543 και το αντίστοιχο p-value είναι 0,128. Εφόσον το p-value έχει τιμή μεγαλύτερη από το 0,05 (επίπεδο σημαντικότητας) αποδεχόμαστε ότι η διαφορά μεταξύ της βαθμολογίας μεταξύ αγοριών και κοριτσιών δεν είναι στατιστικώς σημαντική (Πίνακας 26)

Πίνακας 26: T Test για τον εντοπισμό διαφορών μεταξύ των αγοριών και κοριτσιών στην Δοκιμασία Αφήγησης

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
	Equal variances assumed	,545	,463	-1,543	57
Equal variances not assumed			-1,556	56,625	,125
Equal variances assumed	,545	,463	-1,543	57	,128
Equal variances not assumed			-1,556	56,625	,125

3.7 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΙΜΗΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΟΜΑΔΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΕ ΚΑΘΕ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ

Ο σκοπός της συγκεκριμένης ανάλυσης είναι η σύγκριση της εκτιμηθείσας μέσης τιμής ανάμεσα στα παιδιά με διαταραχή ομιλίας και στα παιδιά χωρίς διαταραχή σε κάθε μία από τις 3 υποδοκιμασίες της δοκιμασίας αφήγησης.

Για τον εντοπισμό τυχόν στατιστικών σημαντικών διαφορών (που σημαίνει ότι τα αποτελέσματα μπορούν να αναχθούν στο σύνολο του πληθυσμού) μεταξύ της μέσης τιμής χρησιμοποιήθηκε το Independent Sample T Test (επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=5\%$).

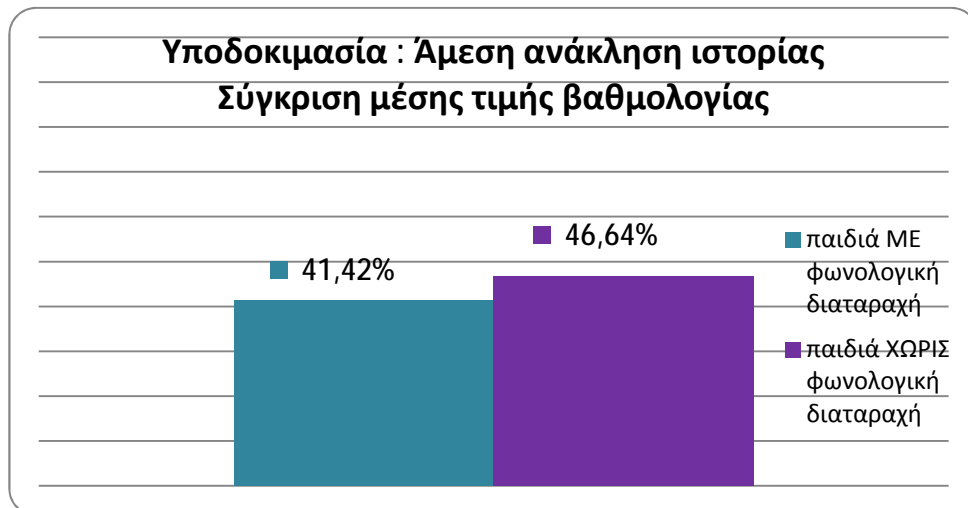
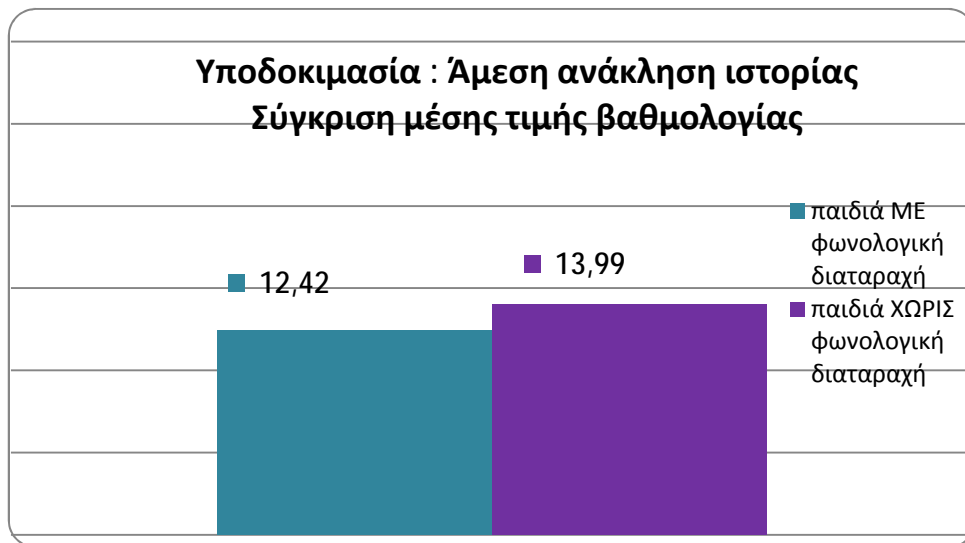
F Πρώτη υποδοκιμασία :Άμεση ανάκληση ιστορίας

Στην πρώτη υποδοκιμασία, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας των παιδιών με διαταραχή ομιλίας είναι 12,43 (ποσοστό 41,43 %) με τυπική απόκλιση 4,96, ενώ των παιδιών χωρίς διαταραχή είναι 13,99 (ποσοστό 46,65%) με τυπική απόκλιση 3,21 (Πίνακας 27, Διάγραμμα 23). Παρατηρούμε ότι οι 2 ομάδες παιδιών έχουν επίδοση κάτω του μετρίου (το άριστο είναι οι 30 βαθμοί), με τα παιδιά χωρίς διαταραχή να έχουν μία μεγαλύτερη μέση τιμή σε σχέση με τα παιδιά με διαταραχή ομιλίας .

Πίνακας 27: Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς των 2 ομάδων παιδιών στην πρώτη υποδοκιμασία

Group Statistics				
Ομάδα Παιδιών	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
άμεση ανάκληση Φωνολογική ιστορίας με σκορ διαταραχή στα 30	21	12,42	4,9693	1,0844
	38	13,99	3,2114	,5210
Επί τοις % σκορ Φωνολογική άμεση ανάκληση διαταραχή ιστορίας	21	41,42	16,56440	3,61465
	38	46,64	10,70459	1,73651

Διάγραμμα 23: Γράφημα μέσης τιμής βαθμολογία στις 2 ομάδες παιδιών στην πρώτη υποδοκιμασία

Συγκρίνοντας την μέση τιμή βαθμολογίας μεταξύ των δύο ομάδων παιδιών διαπιστώνουμε ότι η τιμή του στατιστικού ελέγχου $-1,470$ και το αντίστοιχο p -value είναι $0,147$. Εφόσον το p -value έχει τιμή μεγαλύτερη από το $0,05$ (επίπεδο σημαντικότητας) αποδεχόμαστε ότι η διαφορά μεταξύ της βαθμολογίας στην άμεση ανάκληση ιστορίας μεταξύ των δυο ομάδων παιδιών δεν είναι στατιστικώς σημαντική (Πίνακας 28).

Πίνακας 28: T test για τον εντοπισμό διαφορών μεταξύ των παιδιών με διαταραχή ομιλίας και των παιδιών χωρίς διαταραχή – Υποδοκιμασία 1

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means			
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	
άμεση ανάκληση ιστορίας με σκορ στα 30	7,999	,006	-1,470	57	,147	
			-1,302	29,449	,203	
Επί τοις % άμεση ανάκληση ιστορίας	7,999	,006	-1,470	57	,147	
			-1,302	29,449	,203	

F Δεύτερη υποδοκιμασία: Καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας

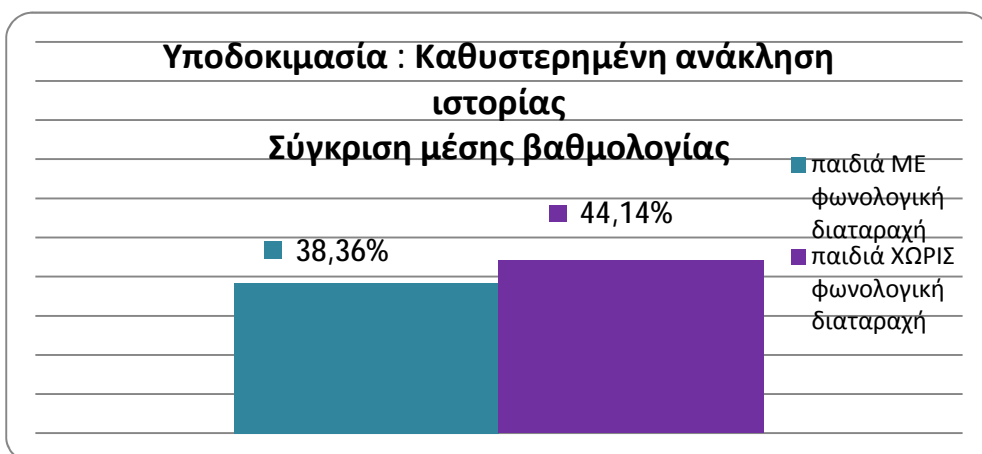
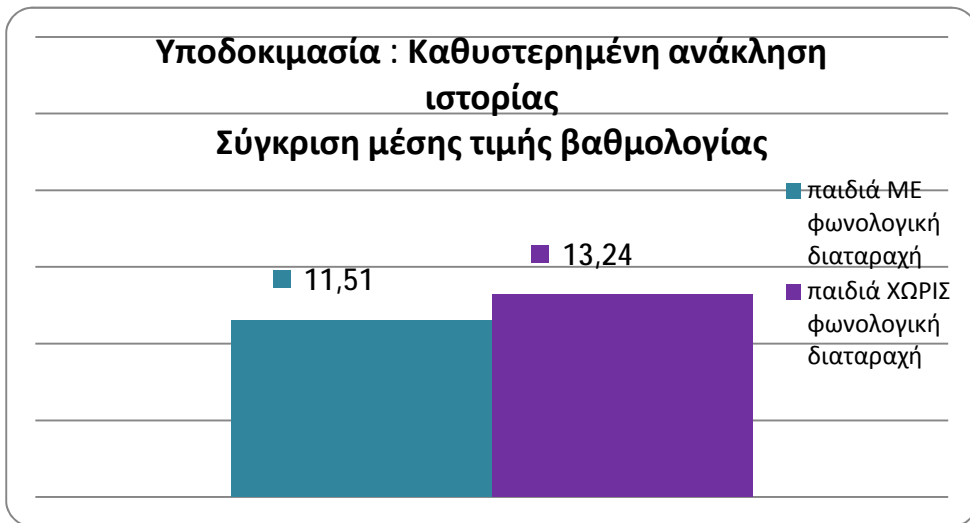
Στην δεύτερη υποδοκιμασία, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας των παιδιών με διαταραχή ομιλίας είναι 11,51 (ποσοστό 38,37 %) με τυπική απόκλιση 4,54, ενώ των παιδιών χωρίς διαταραχή είναι 13,25 (ποσοστό 44,15%) με τυπική απόκλιση 3,33 (Πίνακας 29, Διάγραμμα 24). Παρατηρούμε ότι και σε αυτή την υποδοκιμασία οι 2 ομάδες παιδιών έχουν επίδοση κάτω του μετρίου, με τα παιδιά με διαταραχή να έχουν χειρότερη επίδοση από τα παιδιά χωρίς.

Πίνακας 29: Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς των 2 ομάδων παιδιών στη καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας

Group Statistics

Ομάδα Παιδιών	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας με σκορ στα 30	21	11,510	4,5403	,9908
	28	13,250	3,3338	,5408
Επί τοις % καθυστερημένη ιστορίας	21	38,3651	15,13418	3,30255
	28	44,1429	11,11277	1,80273

Διάγραμμα 24: Γράφημα μέσης τιμής βαθμολογία στις 2 ομάδες παιδιών στην δεύτερη υποδοκιμασία

Συγκρίνοντας την μέση τιμή βαθμολογίας μεταξύ των δύο ομάδων παιδιών διαπιστώνουμε ότι η τιμή του στατιστικού ελέγχου είναι -1,679 και το αντίστοιχο p-value είναι 0,099. Εφόσον το p-value έχει τιμή μεγαλύτερη από το 0,05 (επίπεδο σημαντικότητας) αποδεχόμαστε ότι η διαφορά μεταξύ της βαθμολογίας μεταξύ των δυο ομάδων παιδιών δεν είναι στατιστικώς σημαντική (Πίνακας 30).

Πίνακας 30: T test για τον εντοπισμό διαφορών μεταξύ των παιδιών με διαταραχή ομιλίας και των παιδιών χωρίς διαταραχή – υποδοκιμασία 2

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
	καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας με σκορ στα 30	3,103	,084	-1,679	57
Equal variances assumed					
not Equal variances assumed			-1,537	32,151	,134
Επί τοις % καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας	3,103	,084	-1,679	57	,099
Equal variances assumed					
not Equal variances assumed			-1,537	32,151	,134

F Τρίτη υποδοκιμασία: Ερωτήσεις κατανόησης

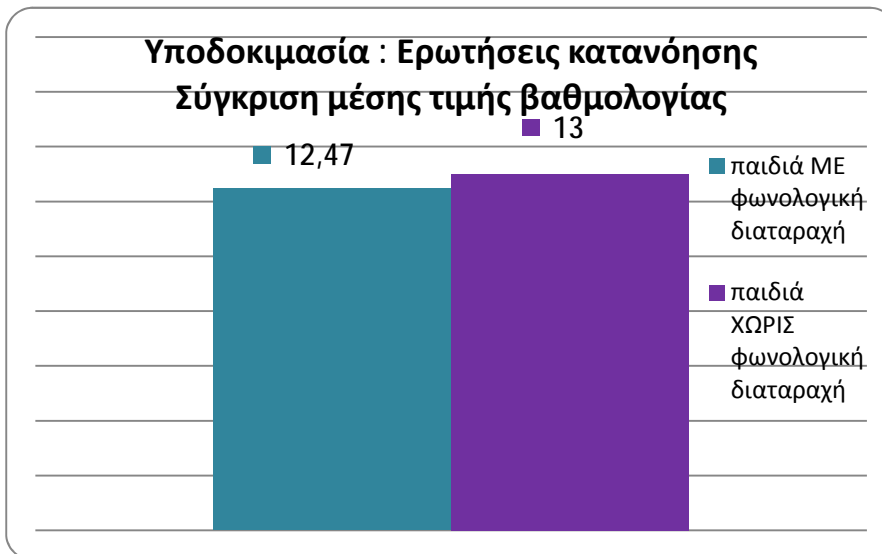
Στην υποδοκιμασία των ερωτήσεων κατανόησης, η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας των παιδιών με διαταραχή ομιλίας είναι 12,47 (ποσοστό 69,31 %) με τυπική απόκλιση 3,74, ενώ των παιδιών χωρίς διαταραχή είναι 13,00 (ποσοστό 72,22%) με τυπική απόκλιση 3,15 (Πίνακας 31, Διάγραμμα 25). Παρατηρούμε ότι σε αυτή την υποδοκιμασία και οι 2 ομάδες παιδιών έχουν μια πολύ καλή επίδοση (άριστη επίδοση υποδοκιμασίας είναι οι 18 βαθμοί) και η μέση βαθμολογία και των 2 ομάδων είναι πολύ κοντά, με τα παιδιά χωρίς διαταραχή να τα έχουν καταφέρει λίγο καλύτερα.

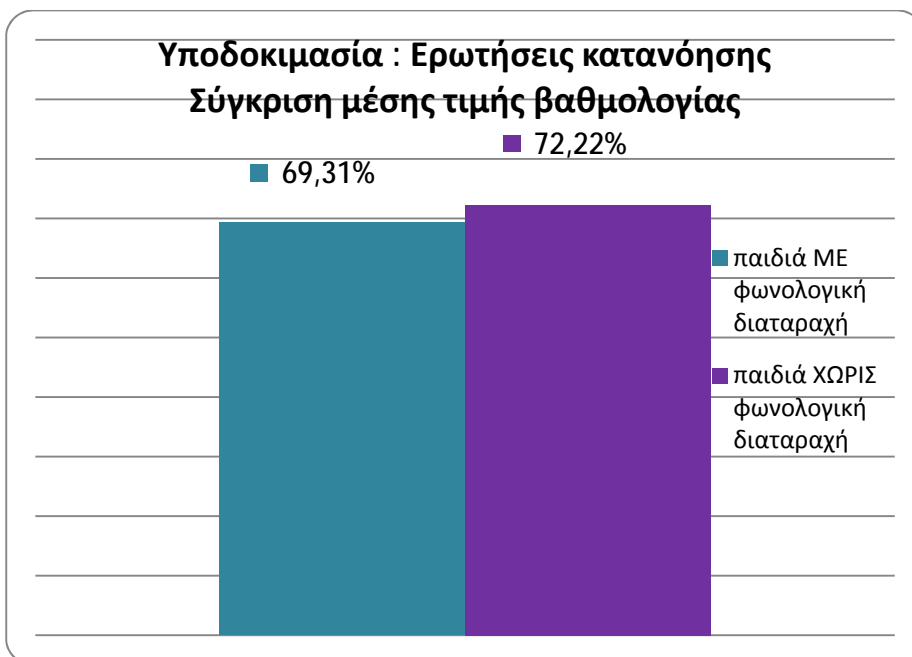
Πίνακας 31: Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς των 2 ομάδων παιδιών στη κατανόηση ερωτήσεων

Group Statistics

Ομάδα Παιδιών	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ερωτήσεις κατανόησης με σκορ στα 18 Φωνολογική με διαταραχή	21	12,476	3,7499	,8183
	38	13,000	3,1537	,5116
Επί τοις % ερωτήσεις κατανόησης Φωνολογική διαταραχή	21	69,312	20,83289	4,54611
	38	72,222	17,52066	2,84223

Διάγραμμα 25: Γράφημα μέσης τιμής βαθμολογία στις 2 ομάδες παιδιών στην τρίτη υποδοκιμασία

Συγκρίνοντας την μέση τιμή βαθμολογίας μεταξύ των δύο ομάδων παιδιών διαπιστώνουμε ότι η τιμή του στατιστικού ελέγχου είναι -0,571 και το αντίστοιχο p-value είναι 0,570. Εφόσον το p-value έχει τιμή μεγαλύτερη από το 0,05 (επίπεδο σημαντικότητας) αποδεχόμαστε ότι η διαφορά μεταξύ της βαθμολογίας μεταξύ των δυο ομάδων παιδιών δεν είναι στατιστικώς σημαντική (Πίνακας 32).

Πίνακας 32: T test για τον εντοπισμό διαφορών μεταξύ των παιδιών με διαταραχή ομιλίας και των παιδιών χωρίς διαταραχή – υποδοκιμασία 3

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
ερωτήσεις κατανόησης σκορ στα 18	Equal variances assumed	,303	,584	-,571	57	,570
	Equal variances not assumed			-,543	35,739	,591
Επί τοις % ερωτήσεις κατανόησης	Equal variances assumed	,303	,584	-,571	57	,570
	Equal variances not assumed			-,543	35,739	,591

3.8 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΙΜΗΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΟΜΑΔΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

Σε αυτήν την ενότητα, θα εξετάσουμε αν υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά μεταξύ της μέσης βαθμολογίας που πέτυχαν τα παιδιά με διαταραχή ομιλίας με αυτήν που πέτυχαν τα παιδιά χωρίς διαταραχή στο σύνολο της Δοκιμασίας Αφήγησης.

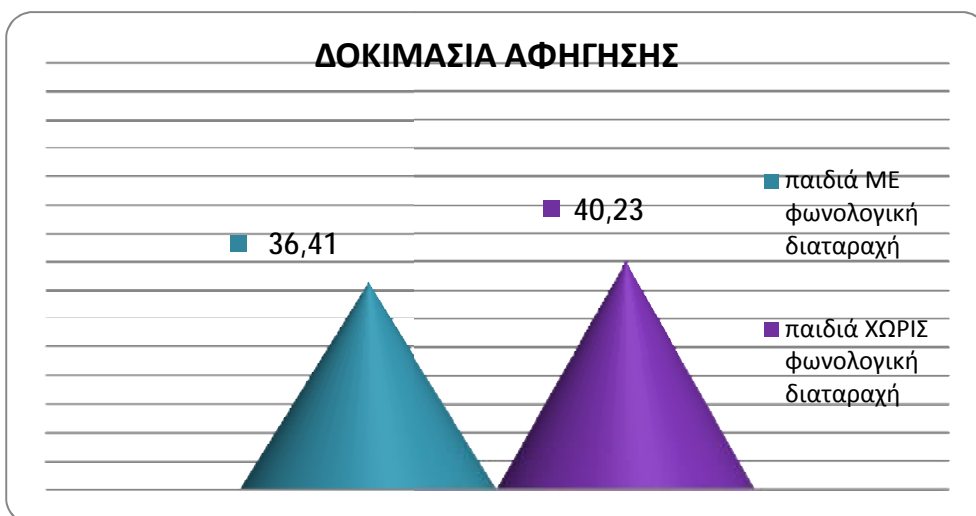
Η εκτιμηθείσα μέση τιμή της βαθμολογίας των παιδιών με διαταραχή είναι 36,41 (ποσοστό 46,68 %) με τυπική απόκλιση 11,96, ενώ των παιδιών χωρίς διαταραχή είναι 40,23 (ποσοστό 51,58%) με τυπική απόκλιση 7,4 (Πίνακας 33, Διάγραμμα 26). Παρατηρούμε ότι συνολικά στην δοκιμασία αφήγησης και οι 2 ομάδες παιδιών έχουν μια μέτρια επίδοση (άριστη είναι οι 78 βαθμοί) και τα παιδιά χωρίς διαταραχή έχουν καλύτερη επίδοση από την άλλη ομάδα παιδιών.

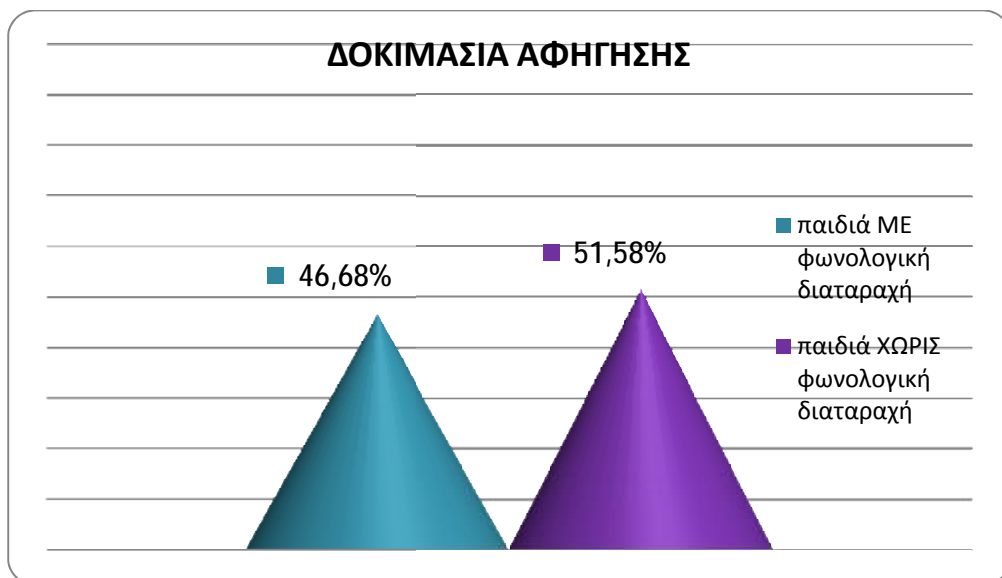
Πίνακας 33 : Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς των 2 ομάδων παιδιών στη Δοκιμασία Αφήγησης συνολικά

Group Statistics

Ομάδα Παιδιών	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
συνολική βαθμολογία δοκιμασία αφήγησης με σκορ το 78	21	36,414	11,9646	2,6109
Φωνολογική στη διαταραχή	2			
Χωρίς φωνολογική διαταραχή	38	40,239	7,4094	1,2020
Επί τοις % συνολικό σκορ βαθμολογίας δοκιμασία αφήγησης	21	46,685	15,3399	3,3472
συνολικής διαταραχής	2			
Χωρίς φωνολογική διαταραχή	38	51,589	9,49918	1,54097

Διάγραμμα 26: Γράφημα μέσης τιμής βαθμολογία στις 2 ομάδες παιδιών στην Δοκιμασία Αφήγησης συνολικά

Συγκρίνοντας την μέση τιμή βαθμολογίας μεταξύ των δύο ομάδων παιδιών διαπιστώνουμε ότι η τιμή του στατιστικού ελέγχου είναι -1,518 και το αντίστοιχο p-value είναι 0,134. Εφόσον το p-value έχει τιμή μεγαλύτερη από το 0,05 (επίπεδο σημαντικότητας) αποδεχόμαστε ότι η διαφορά μεταξύ της βαθμολογίας μεταξύ των δυο ομάδων παιδιών δεν είναι στατιστικώς σημαντική (Πίνακας 34).

Πίνακας 34: T test για τον εντοπισμό διαφορών μεταξύ των παιδιών με διαταραχή στην ομιλία και των παιδιών χωρίς διαταραχή – υποδοκιμασία 3

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
	συνολική βαθμολογία δοκιμασία αφήγησης με σκορ το 78	8,721	,005	-1,518	57
Επί τοις % συνολικό σκορ βαθμολογίας δοκιμασία αφήγησης	8,721	,005	-1,518	57	,134
				28,679	,194
				28,679	,194

4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στο δείγμα μας 59 παιδιών ηλικίας 5 έως 6 ετών, παρατηρήθηκε ότι η μέση ηλικία κυμαινόταν στα 5,7 έτη, την μέση της επιθυμητής. Από αυτά, τα 32 ήταν αγόρια και τα 27 κορίτσια. Ακόμη τα 21 παρουσίαζαν δυσκολία στην ομιλία εκ των οποίων 14 αγόρια και 7 κορίτσια. Από τα παιδιά χωρίς δυσκολία, τα 20 ήταν αγόρια και τα 18 κορίτσια.

4.1 ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΣΤΗ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

Το σύνολο των παιδιών, διαπιστώθηκε ότι κατά μέσο όρο σημείωσαν σκορ 38,88 στα 78. Το ποσοστό επιτυχίας τους λοιπόν είναι ίσο με 49,84%. Από αυτό προκύπτει ότι τα παιδιά δεν ανταποκρίθηκαν θετικά στη δοκιμασία αυτή. Σημαντική είναι και η απόκλιση που εντοπίστηκε (9,37) που σημαίνει ότι άλλα παιδιά είχαν σημαντικά υψηλά αποτελέσματα ενώ άλλα δεν τα πήγαν τόσο καλά. **Ο βαθμός λοιπόν που αναμένουμε από τα παιδιά αυτής της ηλικίας βάση της έρευνάς μας θα είναι 38,88+ - 9.**

Συγκρίνοντας τις επιδόσεις των παιδιών σχετικά με την ύπαρξη διαταραχής στην ομιλία βλέπουμε ότι:

Τα παιδιά με διαταραχή στην ομιλία, πέτυχαν κατά μέσο όρο 36,44 (46,69%). Η απόκλιση είναι ίση με 11,96 το οποίο δηλώνει μεγάλες διαφορές μεταξύ των απαντήσεων τους.

Τα παιδιά χωρίς δυσκολία, σημείωσαν μέσο όρο σκορ 40,24 (51,59%) με σημαντική και πάλι τυπική απόκλιση, ίση με 7,4.

Οι διαφορές στα αποτελέσματα των παιδιών στη δοκιμασία της αφήγησης υπάρχουν αλλά δεν κριθήκαν στατιστικώς σημαντικές ($p \text{ value}=0,134$). **Από αυτό μπορούμε να συμπεράνουμε ότι μία ήπια διαταραχή ομιλίας δεν επηρεάζει τον αφηγηματικό λόγο του παιδιού.**

Συγκρίνοντας τις επιδόσεις των παιδιών σχετικά με το φύλο στη δοκιμασία αυτή εκτιμήθηκε ότι:

Τα αγόρια, στην δοκιμασία αφήγησης πέτυχαν βαθμολογία 37,16 (47,65%) με τυπική απόκλιση ίση με 9,63.

Τα κορίτσια, σημείωσαν μέσο όρο 40,90 (52,44%) με τυπική απόκλιση 8,79%.

Οι διαφορές στα αποτελέσματα μεταξύ αγοριών και κοριτσιών δεν κρίθηκαν στατιστικώς σημαντικές ($p \text{ value}=0,128$). Έτσι, καταλήγουμε στο ότι ενώ τα κορίτσια σημειώνουν μεγαλύτερο σκορ, **δεν θεωρούμε τον παράγοντα του φύλου σχετικό με την αφηγηματική ικανότητα των παιδιών.** Συγκεκριμένα σε κάθε υποδοκιμασία χωριστά, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι:

4.2 ΠΡΩΤΗ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ- ΑΜΕΣΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗ

Στη πρώτη φάση του τεστ, ο μέσος όρος της βαθμολογίας των παιδιών είναι 13,44 στα 30 (44,79%). Η απόκριση τους δεν κρίνεται θετική. Ταυτόχρονα, η τυπική απόκλιση είναι ίση με 3,95. **Έτσι, από τα αποτελέσματα μας θεωρούμε φυσιολογικό τα παιδιά της ηλικίας αυτής να σκοράρουν 13,44 +- 3,95.**

Συγκρίνοντας τις επιδόσεις των παιδιών σχετικά με την ύπαρξη διαταραχής στην ομιλία βλέπουμε ότι:

Τα παιδιά με διαταραχή στην ομιλία, σημειώσανε βαθμολογία ίση με 12,43 (41,43%). Η τυπική απόκλιση ήταν 4,96, το οποίο μας δείχνει ότι υπήρχαν διαφορές μεταξύ της επίδοσης των παιδιών.

Τα παιδιά χωρίς διαταραχή, πέτυχαν σκορ 13,99 (46,65%). Η τυπική απόκλιση είναι ίση με 3,21.

Από τα παραπάνω, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι, οι διαφορές μεταξύ των δύο ομάδων υπάρχουν, με τα παιδιά που δεν έχουν διαταραχή να έχουν υψηλότερη επίδοση. Ακόμη, παρατηρούμε διαφορά και στη τυπική απόκλιση μεταξύ των δύο ομάδων, με τα παιδιά με διαταραχή να έχουν μεγαλύτερη διακύμανση στις απαντήσεις τους. Η διαφορά στον μέσο όρο δεν κρίνεται στατιστικώς σημαντική (p value= 0,149). **Έτσι, καταλαβαίνουμε ότι, η διαταραχή στην ομιλία δεν επηρεάζει την επίδοση των παιδιών στη άμεση ανάκληση ιστορίας.**

Συγκρίνοντας τις επιδόσεις των παιδιών σχετικά με το φύλο στη δοκιμασία αυτή εκτιμήθηκε ότι:

Τα αγόρια, είχαν μέσο όρο βαθμολογίας 12,90 (43,01%). Η τυπική απόκλιση εκτιμήθηκε ίση με 4,05.

Τα κορίτσια, πετύχανε σκορ ίσο με 14,07 (46,90%), με τυπική απόκλιση 3,82.

Αυτό, μας δείχνει ότι τα κορίτσια είχαν μεγαλύτερη επιτυχία από τα αγόρια. Η διαφορά τους αυτή, δεν κρίνεται στατιστικώς σημαντική (p value= 0,263). **Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι και στην άμεση ανάκληση ιστορίας, το φύλο του παιδιού δεν επηρεάζει τις επιδόσεις του.**

4.3 ΔΕΥΤΕΡΗ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ- ΚΑΘΥΣΤΕΡΙΜΕΝΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Στην επόμενη φάση του τεστ, ο μέσος όρος της βαθμολογίας των παιδιών είναι ίσος με 12,63 στα 30 (42,09%). Η απόκριση τους δεν κρίνεται θετική. Ταυτόχρονα, η τυπική απόκλιση είναι ίση με 3,86. Σε αυτό το σημείο, παρατηρούμε ότι η βαθμολογία είναι μικρότερη σχετικά με αυτή της άμεσης ανάκλησης. (Περαιτέρω ανάλυση, θα γίνει στη σύγκριση μεταξύ δοκιμασιών που ακολουθεί, στο κεφάλαιο VIII.5 .) **Έτσι, από τα αποτελέσματα μας θεωρούμε φυσιολογικό τα παιδιά της ηλικίας αυτής να σκοράρουν 12,62 +- 3,86.**

Συγκρίνοντας τις επιδόσεις των παιδιών σχετικά με την ύπαρξη διαταραχής της ομιλίας βλέπουμε ότι:

Τα παιδιά με διαταραχή, σημειώσανε βαθμολογία ίση με 11,51 (38,37%). Η τυπική απόκλιση ήταν 4,54, το οποίο μας δείχνει ότι υπήρχαν διαφορές μεταξύ της επίδοσης των παιδιών.

Τα παιδιά χωρίς διαταραχή, πετύχανε σκορ 13,25 (44,15%). Η τυπική απόκλιση είναι ίση με 3,33.

Από τα παραπάνω, βλέπουμε ότι, τα παιδιά που δεν έχουν διαταραχή στην ομιλία έχουν υψηλότερη επίδοση, όπως και στην δοκιμασία άμεσης ανάκλησης ιστορίας. (Για σύγκριση βλ. VIII.5). Ακόμη, παρατηρούμε και πάλι διαφορά στη τυπική απόκλιση μεταξύ των δύο ομάδων, με τα παιδιά με διαταραχή να έχουν μεγαλύτερη διακύμανση στις απαντήσεις τους. Η διαφορά αυτή, στον μέσο όρο, δεν κρίνεται στατιστικώς σημαντική (p value= 0,149). **Έτσι, καταλαβαίνουμε ότι, η διαταραχή στην ομιλία δεν επηρεάζει την επίδοση των παιδιών στη καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας.**

Συγκρίνοντας τις επιδόσεις των παιδιών σχετικά με το φύλο στη δοκιμασία αυτή εκτιμήθηκε ότι:

Τα αγόρια, είχαν μέσο όρο βαθμολογίας 11,98 (39,95%). Η τυπική απόκλιση εκτιμήθηκε ίση με 3,97.

Τα κορίτσια, πετύχανε σκορ ίσο με 13,39 (44,63%), με τυπική απόκλιση 3,64.

Αυτό, μας δείχνει ότι τα κορίτσια είχαν μεγαλύτερη επιτυχία από τα αγόρια. Η διαφορά τους αυτή, δεν κρίνεται στατιστικώς σημαντική (p value= 0,166). **Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι και στην καθυστερημένη ανάκληση ιστορίας, το φύλο του παιδιού δεν επηρεάζει τις επιδόσεις του.**

4.4 ΤΡΙΤΗ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ- ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

Στην τελευταία φάση του τεστ, τα παιδιά, είχαν μέσο όρο βαθμολογίας, είναι ίσο με 12,81 στα 18 (71,19%). Η απόκριση τους κρίνεται θετική. Ταυτόχρονα, η τυπική απόκλιση είναι ίση με 3,35. Σε αυτό το σημείο, παρατηρούμε ότι η βαθμολογία είναι πολύ μεγαλύτερη σχετικά με αυτές των προηγούμενων δύο δοκιμασιών. (Αναλυτικά, η σύγκριση μεταξύ δοκιμασιών ακολουθεί, στο κεφάλαιο VIII.5 .) **Έτσι, από τα αποτελέσματα μας θεωρούμε φυσιολογικό τα παιδιά της ηλικίας αυτής να σκοράρουν 12,81 +- 3,35 στην δοκιμασία ερωτήσεων κατανόησης.**

Συγκρίνοντας τις επιδόσεις των παιδιών σχετικά με την ύπαρξη διαταραχής στην ομιλία βλέπουμε ότι:

Τα παιδιά με διαταραχή, σημειώσανε βαθμολογία ίση με 12,48 (69,31%). Η τυπική απόκλιση ήταν 3,74, το οποίο μας δείχνει ότι υπήρχαν κάποιες διαφορές μεταξύ της επίδοσης των παιδιών.

Τα παιδιά χωρίς διαταραχή, πετύχανε σκορ 13 (72,22%). Η τυπική απόκλιση είναι ίση με 3,15.

Από τα παραπάνω, βλέπουμε ότι, τα παιδιά που δεν έχουν διαταραχή στην ομιλία έχουν υψηλότερη επίδοση, όπως και στις άλλες υποδοκιμασίες. (Για σύγκριση βλ. VIII.5). Η διαφορά αυτή, δεν κρίνεται στατιστικώς σημαντική (p value= 0,571). **Έτσι, καταλαβαίνουμε ότι, η διαταραχή στην ομιλία δεν επηρεάζει την επίδοση των παιδιών στην κατανόηση της ιστορίας.**

Συγκρίνοντας τις επιδόσεις των παιδιών σχετικά με το φύλο στη δοκιμασία αυτή εκτιμήθηκε ότι:

Τα αγόρια, είχαν μέσο όρο βαθμολογίας 12,28 (68,23%). Η τυπική απόκλιση εκτιμήθηκε ίση με 3,22.

Τα κορίτσια, πετύχανε σκορ ίσο με 13,44 (74,69%), με τυπική απόκλιση 3,45.

Έτσι, συμπεραίνουμε ότι τα κορίτσια είχαν μεγαλύτερη επιτυχία από τα αγόρια. Η διαφορά τους αυτή, δεν κρίνεται στατιστικώς σημαντική (p value= 0,263). **Επομένως, τα αποτελέσματα των παιδιών στις ερωτήσεις κατανόησης της ιστορίας δεν διαφοροποιούνται ανάλογα με το φύλο τους.**

4.5 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΡΙΩΝ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΩΝ - ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ

Όπως παρατηρούμε από τα αποτελέσματα, στην άμεση ανάκληση (44,7%,)τα παιδιά πετύχανε μεγαλύτερη βαθμολογία από την καθυστερημένη ανάκληση (42,09%). Αυτό σημαίνει ότι μετά από 20 λεπτά τα παιδιά δεν ήταν σε θέση να συγκρατήσουν και να παράγουν τις ίδιες πληροφορίες. Παρ' αυτά, η διαφορά αυτή δεν κρίθηκε στατιστικώς σημαντική. **Άρα, θεωρούμε ότι ο αφηγηματικό λόγος των παιδιών σε αυτήν την ηλικία, δεν επηρεάζεται από μια τέτοιου χρονικού διαστήματος διαφορά.**

Ακόμη, παρατηρούμε ότι τα παιδιά του δείγματος έχουν πετύχει μεγαλύτερη συνολική βαθμολογία (71,18%) στην υποδοκιμασία των ερωτήσεων κατανόησης και μικρότερη στις άλλες δυο υποδοκιμασίες (άμεση ανάκληση 44,7%, καθυστερημένη ανάκληση 42,09%). Αυτή η διαφορά, κρίθηκε στατιστικώς σημαντική. **Μπορούμε να συμπεράνουμε λοιπόν, ότι τα παιδιά, σε αυτή την ηλικία, έχουν αισθητά καλύτερη κατανόηση από ότι παραγωγή.** Γνωρίζουμε ότι, η διαφορά αυτή είναι φυσιολογική σε κάθε ηλικία. Στη συγκεκριμένη περίπτωση που η διαφορά είναι μεγάλη, υποψιαζόμαστε ότι τα παιδιά μπορούν να παράγουν ακόμη περισσότερα, δεδομένου ότι τα έχουν κατανοήσει. Έτσι θα μπορούσαμε να πούμε ότι αυτό είναι ένα στοιχείο, για το ότι η ανάπτυξη της αφήγησης δεν έχει ολοκληρωθεί, πριν τα 6 χρόνια, στον τομέα της έκφρασης.

Ενδιαφέρον έχει να ελέγξουμε και την συσχέτιση μεταξύ των δοκιμασιών, δηλαδή το αν η επίδοση στη μια επηρεάζει την επίδοση στις υπόλοιπες.

Διαπιστώνουμε ότι η βαθμολογία που έχουν καταφέρει τα παιδιά με διαταραχή στην ομιλία στην υποδοκιμασία της άμεσης ανάκλησης ιστορίας, σχετίζεται θετικά σε σημαντικό με την βαθμολογία που έχουν πετύχει στην υποδοκιμασία της καθυστερημένης ανάκλησης. Άρα όσο καλύτερα αποτελέσματα πέτυχαν τα παιδιά με διαταραχή στην πρώτη υποδοκιμασία τόσο καλύτερα αποτελέσματα συγκέντρωσαν και στην δεύτερη υποδοκιμασία. Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγουμε, αλλά με μια πιο μικρή θετική συσχέτιση, και για τον συσχετισμό των υποδοκιμασιών άμεσης ανάκλησης και ερωτήσεων κατανόησης και των υποδοκιμασιών καθυστερημένης ανάκλησης και ερωτήσεων κατανόησης

Όσον αφορά τις συσχετίσεις των υποδοκιμασιών στα παιδιά χωρίς διαταραχή διαπιστώνουμε ότι υπάρχει σημαντική θετική συσχέτιση μόνο μεταξύ των αποτελεσμάτων της άμεσης ανάκλησης ιστορίας και της καθυστερημένης ανάκλησης ιστορίας. Άρα όσο καλύτερα αποτελέσματα κατάφεραν τα παιδιά χωρίς διαταραχή πρώτη υποδοκιμασία τόσο καλύτερα αποτελέσματα συγκέντρωσαν και στην δεύτερη υποδοκιμασία.

Ωστόσο, δεν υπάρχει συσχέτιση των αποτελεσμάτων μεταξύ της άμεσης ανάκλησης ιστορίας και των ερωτήσεων κατανόησης αλλά ούτε και μεταξύ της καθυστερημένης ανάκλησης ιστορίας και των ερωτήσεων κατανόησης. Αυτό σημαίνει ότι, τα αποτελέσματα που πέτυχαν τα παιδιά χωρίς διαταραχή στην ομιλία στην πρώτη υποδοκιμασία δεν σχετίζονται με τα αποτελέσματα που πέτυχαν στην τρίτη υποδοκιμασία, αλλά ούτε τα αποτελέσματα μεταξύ της δεύτερης και τρίτης υποδοκιμασίας σχετίζονται μεταξύ τους.

5.ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Ο σκοπός της έρευνας αυτής, ήταν να διερευνηθεί, σε πρώτη φάση σε πιλοτικό επίπεδο αν η δοκιμασία αφήγησης, είναι κατάλληλη για παιδιά ηλικίας 5-6 ετών. Ακόμη, να ελεγχθούν τα αποτελέσματα που αναμένουμε να έχουν τα παιδιά αυτής της ηλικίας. Περαιτέρω σύγκριση έγινε και μεταξύ της επίδοσης των παιδιών ανάλογα με το φύλο.

Σαν δεύτερος στόχος, τέθηκε να ελέγξουμε αν υπάρχει διαφορά στην επίδοση των παιδιών που αντιμετωπίζουν μια διαταραχή της ομιλίας. Με αυτό τον τρόπο θα παίρναμε στοιχεία για το αν μια διαταραχή της ομιλίας μπορεί να επηρεάσει συνολικά τον λόγο του παιδιού. Κυρίως όμως, τα αποτελέσματα περιμένουμε να δώσουν έναυσμα για περαιτέρω έρευνα πάνω στις τις υποθέσεις που γίνανε.

Παρόλο που το δείγμα μας ήταν 59 ατόμων, δηλαδή σχετικά μικρό, τα στοιχεία που συλλέξαμε έχουν ενδιαφέρον και μας δίνουν στοιχεία για την αναμενόμενη επίδοση των παιδιών σε αυτή τη δοκιμασία.

Σε επίπεδο συγκρίσεων χωρίσαμε δυο ομάδες (αγόρια- κορίτσια και με διαταραχή ομιλίας- χωρίς διαταραχή ομιλίας) δεν βρέθηκαν στατιστικώς σημαντικές διαφορές. Μπορούμε να πούμε λοιπόν ότι:

Πρώτων, ότι η αφήγηση δεν επηρεάστηκε από το φύλο, στη συγκεκριμένη δοκιμασία,

Και δεύτερων, ότι η αφήγηση δεν επηρεάστηκε από την ύπαρξη ή μη μιας ήπιας διαταραχής ομιλίας. Βέβαια, σε όλες τις δοκιμασίες παρατηρήσαμε ότι τα παιδιά με διαταραχή ομιλίας είχαν πιο χαμηλό σκορ. Αυτό, κινεί το ενδιαφέρον για περαιτέρω έρευνα, στην οποία θα ελεγχθεί αν μια σοβαρότερη φωνολογική διαταραχή θα επηρεάσει με στατιστική σημαντικότητα την αφήγηση των παιδιών. Τα αποτελέσματα αυτά θα μπορέσουν να δείξουν τελικά αν η φωνολογική διαταραχή αποτελεί πρόβλημα αποκλειστικά της ομιλίας, ή του λόγου γενικότερα.

Συνολικά, τα παιδιά δεν φάνηκαν να ανταποκρίνονται θετικά στη δοκιμασία αφήγησης. Το συνολικό ποσοστό που συγκέντρωσαν ήταν ίσο με 49,84%. Αυτό μας δείχνει ότι για τον έλεγχο του αφηγηματικού λόγου παιδιών σε αυτή την ηλικία, θα έπρεπε να γίνουν κάποιες μετατροπές στη δοκιμασία.

Στις δύο πρώτες υποδοκιμασίες, που αφορούν την έκφραση, τα παιδιά δεν κατάφεραν να αποκριθούν θετικά, σημειώνοντας ποσοστό 44,79% και 42,09 αντίστοιχα. Ενδιαφέρον όμως έχει, ότι στην τελευταία υποδοκιμασία, που εξετάζει την κατανόηση, τα παιδιά αποκρίθηκαν θετικά (71.19%). Η διαφορά μεταξύ έκφρασης και κατανόησης κρίνεται φυσιολογική σε όλες τις ηλικίες. Στη συγκεκριμένη περίπτωση όμως, παρατηρούμε μια όχι μόνο στατιστικώς σημαντική διαφορά, αλλά μία αρνητική απόκριση στον τομέα της έκφρασης και μια θετική σε αυτόν της κατανόησης. Αυτό, μας βάζει σε σκέψεις για το αν αυτή η διαφορά, αν διερευνηθεί περαιτέρω, μπορεί να αποδείξει ότι η αφήγηση των παιδιών δεν έχει ολοκληρωθεί στον τομέα της έκφρασης. Εδώ πρέπει να σημειώσουμε, ότι η βιβλιογραφία αναφέρει ότι η αφήγηση εξελίσσεται και μετά τα έξι, αλλά δεν έχει γίνει κάποια ελληνική έρευνα που να παρέχει αποδείξεις για το πότε και πως θα βρούμε αυτό το σημείο όπου η εξέλιξη της αφήγησης δεν είναι πλέον αναπτυξιακό στάδιο, αλλά φυσιολογική εξέλιξη όπως και στον λόγο των ενηλίκων.

Σε αυτό το σημείο, θα ήταν καλό να αναφερθούμε σε κάποιους περιορισμούς που υπάρχουν. Αρχικά, το δείγμα 59 παιδιών δεν θεωρείται αρκετό, και αυτό μας παραπέμπει στη σύσταση να γίνει έρευνα και σε μεγαλύτερο πληθυσμό. Βάση των αποτελεσμάτων μας, συστήνεται η απλοποίηση του τεστ, ή της διαδικασίας βαθμολόγησης, για να επιτευχθεί η καταλληλότητα του στη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα. Ακόμη, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, συστήνεται έρευνα μεταξύ παιδιών με διαγνωσμένη φωνολογική διαταραχή και παιδιών φυσιολογικής ανάπτυξης. Τέλος, προτείνεται η έρευνα για την διερεύνηση της σημασίας της διαφοράς κατανόησης και έκφρασης σε αυτήν την ηλικιακή ομάδα που αποτελεί ορόσημο σε όλα τα αναπτυξιακά στάδια που αναφέρονται στη βιβλιογραφία.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η έρευνα αυτή που είχε σαν βασικό στόχο την διερεύνηση σε πιλοτικό επίπεδο της καταλληλότητας της δοκιμασίας αφήγησης σε παιδιά 5-6 ετών, μας παρέιχε και κάποια επιπλέον ενδιαφέροντα αποτελέσματα. Πρωταρχικά, η προσπάθεια έγινε για την συμβολή στο να καλυφθεί η ανάγκη ύπαρξης ενός ελληνικού τεστ αξιολόγησης της αφήγησης των παιδιών. Σημαντική είναι η συνέχιση αυτής της προσπάθειας ώστε μελλοντικά, να υπάρχουν δοκιμασίες προσαρμοσμένες στα ελληνικά πολιτισμικά δεδομένα.

Κλείνοντας η έρευνα αυτή υποστηρίζει ότι η δοκιμασία αφήγησης είναι σπουδαίο εργαλείο με προοπτικές να χρησιμοποιηθεί ως αξιολογικά, για μεγάλη ποικιλία ομάδων με διαταραχές λόγου, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Applebee A.N (1978) *The child's concept of story: Ages two to seventeen* university of Chicago press 1978

Βαρίκας Δ. (2011), «Σύγκριση της επίδοσης των παιδιών στο φάσμα του αυτισμού (ηλικίες 7-10 ετών), στη δοκιμασία αφηγηματικού λόγου ERRNI (Bishop,2004) με την επίδοση παιδιών τυπικής ανάπτυξης της ίδιας ηλικίας.

Baddeley A.D (1986) *Working memory*, Charleston Press

Bates, E., with L. Benigni, I. Bretherton, L. Camaioni, & V. Volterra. (1979). *The emergence of symbols: Cognition and communication in infancy*. New York: Academic Press.

Berman R., A., Slobin, D. I. (1994) *Relating events in narrative: a crosslinguistic developmental study, part 1* Lawrence Erlbaum Associates.

Bettelheim, B. (1975). *The Uses of Enhancement*. New York: Alfred a Knopf

Bishop D.,V., M., & Norbury G., (2002) *Exploring the borderlands of autistic disorder and specific language impairment, a study using standardized diagnostic instruments*, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 37, 391-403

Bishop, D.V.M (2004) *ERRNI Manual* London Harcourt Assessment

Bruner J.S (1986) *Actual minds, possible worlds*, Harvard University Press

Bruner J. S (1990) *Acts of meaning*, Harvard University Press

Buhler K. (1960), *Theory of language the representational function of language* John Benjamins Publishing Company

Γκούμα Κ. (2008). «χορήγηση της δοκιμασίας Αφηγηματικού λόγου –ERRNI σε παιδιά της Β΄ τάξης δημοτικού και σύγκριση της επίδοσης τους με την κλίμακα λεξιλόγιο του Αθηνά Τεστ (πιλοτική έρευνα)» πτυχιακή εργασία.

Chofe, W. L, (1980) *The pear stories: Cognitive, Cultural and linguistic aspects of Narrative production*, Norwood, N.J.: Ablex

Dore, J. (1978). *Conditions for the acquisition of speech acts. The social context of language*, 87-111.

Engel W.E.(1995) *Mapping mortality*, University of Massachusetts Press

Froebel F. (1967) *A selection from his writings*

Froeschels E., Rieber R., W., (1980) *Language development and aphasia in children: new essays, and a translation of "Kindersprache und Aphasie* , Academic Press, 1980

Heath S.B. (1982) *What no bedtime story means: Narrative skills at home and school*, *Language in Society* 11 (1): 49-76.

http://en.wikipedia.org/wiki/Noam_Chomsky#cite_note-cambridge-8

Ingram, D. (1976). *Current issues in child phonology*. In D.Morehead & A. Morehead (Eds.) *Language deficiency in children: Selected readings*. Baltimore, Md: University Park Press, 3-27.

Ingram, D. (1980). *A Comparative study of phonological development in normal and linguistically delayed children*, *Proceedings of the First annual Wisconsin Symposium on research in child Language disorders*, 1, 23-33.

James (1990) *Foundations of Social Theory* Belknap Press of Harvard University Press (August 19, 1998)

- Κολιάδης, Ε., Α., (2002). Γνωστική Ψυχολογία, Γνωστική Νευροεπιστήμη και Εκπαιδευτική Πράξη., Δ τόμος
- Κωτσοπούλου Αγγελική και συνεργάτες Βαρίκας Δ., Δίγκα Χ., Γυφτογιάννη Μ, Γυφτογιάννη Κ. και Τρούπου Α. (2012) , «**Δοκιμασία Αφήγησης**».
- Kaderavek, J.N & Sulzby, E (2000). Narrative production with and without specific language impairment: oral narrative and emergent readings. *Journal of speech Language and Hearing Research*. 43, 34-49
- Labov, William and Joshua Waletzky. 1967. "Narrative analysis". *Essays on the Verbal and Visual Arts*, ed.J. Helm, 12-44. Seattle: U. of Washington Press.. Reprinted in *Journal of Narrative and Life History* 7:3-38, 1997
- Lezak D., M, Howieson. B., D, Loring, W.D. (2009) *Neuropsychological Assessment*, Oxford University Press
- Liles B.Z, Duffy, R.J, Merritt, D.D and Purcell, S.L., (1995), Measurement of narrative discourse ability in children with language disorders, *Journal of Speech and Hearing Research*, 38, 415-425.
- Νάνου Α. (2004). «Εκπαιδευτικό πρόγραμμα ανάπτυξης του αφηγηματικού λόγου μέσω στρατηγικών σε παιδιά προσχολικής ηλικίας που παρουσιάζουν αναπτυξιακές διαταραχές λόγου». Διδακτορική διατριβή
- Neisser U.(1967) *Perceptual Cognitive Development*, New York, Appleton-Century Crofts
- Norbury, C. F., & Bishop, D. V. M(2002). Inferential processing and story recall in children with communications problems: A comparison of specific language impairment, pragmatic language and high-functioning autism. *International Journal of Language & Communication Disorders* 37, 227-251.
- Οικονόμου Α., Μπεζεβέγκη Η., Μυλωνά και Βαρλοκώστα Σ. (Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών) (2008), «Εργαλείο Ανίχνευσης των Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας, για ηλικίες τριών ως έξι ετών» , Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
- Oller, D. (1980). THE EMERGENCE OF THE SOUNDS OF SPEECH IN INFANCY. *Child Phonology: Production*, 1, 93.
- Peterson C. 4 MacCabe A., & Rollins (1994) A social interactionist account of developing decontextualized narrative skill ,*Developmental Psychology*
- Reich, P., A., (1986) *Language Development*, Prentice-Hall, 1986
- Renfrew C. E. (1991) the Bus story, a test of continuous speech
- Σταυρακάκη Β.-Παπαφάνη Σ. (2011). «Μελέτη της επίδοσης του αφηγηματικού λόγου με τη χρήση δοκιμασιών ERRNI (Bishop,2004) και του εργαλείου Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας (Οικονόμου και συν, 2008) του Υπουργείου Παιδείας. Πτυχιακή εργασία
- Stark, R. E. (1980). STAGES OF SPEECH DEVELOPMENT IN THE FIRST YEAR OF LIFE1 RACHEL E. STARK. *Child Phonology: Production*, 1, 73.
- Westby, C. E. (1984). Development of narrative language abilities. *Language learning disabilities in school-age children*, 103-127.
- Vygotsky, Lev Hanfmann, Eugenia (Ed); Vakar, Gertrude (Ed), (1962). *Thought and language*. *Studies in communication.*, (pp. 82-118). Cambridge, MA, US: MIT Press,